

**МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И
ИННОВАЦИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН**

**ТАШКЕНТСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ**

АЗИМДЖАНОВА Д.А.

УЧЕБНИК ПЕРСИДСКОГО ЯЗЫКА

(Часть вторая)

Ташкент – 2024

Рецензенты:

Турдыева О.- DSc, доцент высшей школы «Иранистики и афганистики» Ташкентского государственного университета востоковедения

Низамова Ф – к.ф.н., доцент Международной исламской академии Узбекистана

Ответственный редактор:

Уктамова Х.А. – к.ф.н., ст. пр-ль высшей школы «Иранистики и афганистики» Ташкентского государственного университета востоковедения

ПРЕДИСЛОВИЕ

Настоящий учебник персидского языка (часть вторая) является продолжением учебника персидского языка (первая часть) и предназначен для студентов высших учебных заведений, овладевших основами грамматики персидского языка и имеющих запас слов в объеме первого и второго курсов университета. Цель данного учебника - способствовать более глубокому овладению языком, развитие коммуникативных навыков, выработка навыков чтения и понимания текстов средней и повышенной сложности, а также навыков восприятия и понимания текстов на слух. Также в учебнике дается грамматический материал, охватывающий некоторые вопросы синтаксиса персидского языка.

Научно-популярная тематика текстов и аудиоматериалов учебника также способствует увеличению словарного запаса и выработке навыков чтения и понимания аутентичных материалов, ранее не использовавшихся для обучения языку. Тексты взяты из оригинальных источников: справочной литературы, иранской прессы и интернет-изданий. Материал располагается по степени нарастающей сложности.

Учебник состоит из 14 уроков, аудиотекстов и упражнений к ним, персидско-русского словаря. Уроки состоят из основного текста, поурочного словаря, лексических комментариев и упражнений к текстам, направленных на закрепление лексического и грамматического материала, выработке навыков устной речи, устного и письменного перевода, а также восприятия и понимания устной речи на слух.

درس اول

خاتم سازی

یکی از هنرهای با ارزشی که در شرق وجود دارد، خاتم سازی است. خاتم سازی یکی از هنرهای اصیل ایرانی است که به جز ایران در چندین کشور دیگر نیز وجود دارد اما مهد تمدن این هنر ایران است. از گذشته خاتم سازی اطلاع زیادی در دست نیست، زیرا

مواد اولیه خاتم اکثراً چوب است و این دو ماده بر اثر مرور زمان از بین میرود. با اینهمه در اماکنی که از نظر مردم جنبه تقدس داشته و در نتیجه از آنها بخوبی نگهداری شده است، به خاتمهایی بر می خوریم که قدمت دویست تا سیصد ساله دارند.

قدیمی بودن این هنر را می توان از نمونه های یافت شده در زمان های گذشته دانست مثل قطعات تزیین شده با چوب و استخوان متعلق به ظهور اسلام که در مصر پیداشده اند. از جمله نمونه های قدیمی دیگری که با هنر خاتم کاری خلق شده اند، سقف ایوان اصلی مسجد عتیق شیراز، درهای خاتم کاری قصر دل شاد در سمرقند، منبر چوبی مسجد لبنان در اصفهان و درهای تالار آینه کاخ گلستان هستند. ایران یکی از مهم ترین مراکز ساخت صنایع دستی خاتم کاری است اما کشورهای دیگر مانند هند، فلسطین، لبنان، سوریه و عراق نیز دارای این هنر می باشند.

کهنترین نمونه خاتم که تا کنون بدست ما رسیده متعلق به دوره صفویه است. تصور می رود خاتم سازی برای اولین بار در شهر شیراز بوجود آمده باشد. شاید بهترین نمونه این هنر در عصر حاضر، میز خاتمی است که در نمایشگاه جهانی بروکسل (سال ۱۹۵۸) مدال طلا را نصیب خود کرد. هنرمندان این رشته در کاخ مرمر، اتاقی از خاتم بوجود آورده اند که در، دیوار، سقف، میز، صندلی و دیگر لوازم آن از خاتم است. در کاخ گلستان و مجلس شورای ملی سابق نیز به خاتمهای جالب دیگری بر می خوریم.

در هنر خاتم سازی از چوب های گوناگون ، عاج، استخوان، برنج و گاهی طلا و نقره استفاده میشود. شکل عمومی بیشتر خاتمها را نقوش هندسی تشکیل میدهد. ابتدا چوب، استخوان یا فلز را بصورت منشور های ثلث القلعه می بردند و آنها را بنحوی کنار هم قرار می دهند که برش عرضی آنها دارای اشکال هندسی منظم باشد. بعد از این برش ها را در کنار هم و بوسیله سریشم، روی ورقه نازکی از چوب، می چسبانند. سپس این ورقه را بر اشیاء گوناگون مانند میز، صندلی، جعبه، قاب و غیره می نشانند. گاهی زمینه کلی یک نقش از حیوانات و پرندگان تشکیل میشود، ولی در هر صورت نقشهای زمینه خاتم ، همان اشکال هندسی است. اخیرا خاتمهای خطی نیز ساخته می شود که در آن کلماتی مانند اسماء خداوندی بعنوان نقش ظاهر میشوند.

در خاتمهای گرانقیمت، قسمت های فلزی خاتم از طلا یا نقره تشکیل میشود و بجای استخوان در ساخت آنها عاج بکار میرود. مرغوبترین خاتم، نوعی است که "پره وارو" نامیده میشود و قسم دیگری که به "سیم دار" مشهور است. در این گونه خاتم، شش ضلعیها بوسیله سیمی نازک از هم جدا شده اند.

بطور کلی میتوان گفت این هنر بدون تغییرات زیاد از دویست سال پیش تا کنون یکسان مانده است و نمونه کارهای قدیمی و معاصرتفاوت چندانی با هم ندارند. در مصالح نیز تغییرات زیادی داده نشده است. ابزار کار در بعضی مواد تا حدی پیشرفته تر شده اند. مثلا امروزه گاهی از اَره برقی، بجای اَره دستی استفاده میشود. خاتم های ایران در نمایشگاه های جهانی و بین المللی، همواره در رده اول و ممتاز بوده است. این نمونه های هنری چه از نظر کیفیت و چه از نظر زیبایی در اوج قرار دارند.

اغراق نیست که ادعا شود مهمترین مرکز خاتم سازی جهان امروز، ایران است. در موزه های جهان، انواع مختلف خاتم های مرغوب ایران وجود دارد، از جمله تخته شطرنج خاتمکاری شده ای است که در موزه "بناکی" آتن نگه داری می شود و در زمره بهترین نمونه خاتم عصر صفوی است.

واژه ها

چسب *časb* “клей”

تقدس *taqaddos* “святость”

نقوش *noquš* من.چ. от *naqš* “узор”

ثلث القلعه منشور *manšur –e solš-ol-qāyede* “треугольная призма”
 برش عرضی *boreš-e arzi* “поперечное сечение”
 سریشم *serišom* “клей”
 چسباندن *časbāndan* “приклеивать”
 ورقه *varaqe* “лист”
 قاب *qāb* “рама”
 عاج *‘aj* “слоновая кость”
 شش ضلعی *šešzel’i* “шестиугольник”
 مصالح *masāleh* “необходимое, все, что необходимо (для какой-либо работы)”
 ازاره برقی *ezāre-ye barqi* “электропила”
 اغراق *eqrāq* “преувеличение”
 زمره *zomre* “категория, класс, группа”

توضیحات

1. میز خاتمی در نمایشگاه جهانی بروکسل مدال طلا را نصیب خود کرد.
miz-e xātami dar nemāyešgāh-e jahāni-ye bruksel medāl telā rā nasib xod kard “Инкрустированный стол завоевал золотую медаль на международной выставке в Брюсселе.”
2. پره *pare* - четыре призмы с поперечным сечением в виде равностороннего треугольника, одна из которых помещена внутрь, а три призмы вокруг нее.
 پره وارو *pare-ye vāru* –элемент инкрустации, состоящий из девяти призм с поперечным сечением.

دستور

Виды односоставных предложений

Выделяются следующие типы односоставных предложений:
 1)определенно - личные, 2) неопределенно-личные, 3) обобщенно-личные, 4) безличные, 5) номинативные, 6) слова-предложения.

К определенно - личным предложениям относятся

односоставные бесподлежащие предложения, сказуемое которых выражено глаголом в форме 1-го или 2-го лица ед. или мн. числа. Глагол в этих предложениях не нуждается в выражении субъекта, так как его личное окончание указывает на вполне определенное лицо: روزنامه میخوانیم بعد صحبت می کنیم *avval ruznāme mīxānim, ba'd sohbat mikonim* “Сначала прочтем газету, а потом побеседуем”.

Главный член определенно-личных предложений может быть выражен:

- формами 1-го лица ед. и мн. числа глагола: بچه ها، اول درس *baččehā, avval dars-e gozašte-rā miporsam va ba'd dars-e tāze-i mideham* “Ребята, сперва спрошу прошлый урок, а потом начну новый”;
- формами 2-го лица ед. и мн. числа глагола: خبر خوبی آورده اید *xabar-e xub-i āvarde-id* “Вы принесли хорошее известие”;
- формами повелительного наклонения: رایتش را بگو *rāst-aš-rā begu* “Скажи правду”
- формами 3-го лица ед. и мн. числа глагола: رفت *raft* “Ушел”; می سازند *misāzand* “Строят”.

К неопределенно-личным предложениям относятся бесподлежащие предложения. Отсутствие подлежащего является структурным признаком этих предложений, в которых главный член выражен глаголом в форме 3-го лица мн. числа и обозначает действие, совершаемое неопределенными лицами: دوستم را برای چهار ماه به معموریت فرستادند *dust-am-rā barāye čahār māh be ta'muriyyat ferestādand* “Моего друга на четыре месяца послали в командировку”.

К обобщенно-личным предложениям относятся такие бесподлежащие предложения, обозначающие действие, которое практически можно отнести к любому лицу. Главный член обобщенно-личных предложений обычно выражен:

- глаголом в форме 2-го лица ед. числа: تا آب نزنای شناور نشوی *tā āb nazani šenāvar našavi* “Пока не войдешь в воду, пловцом не

станешь”;

- в форме повелительного наклонения: آنقدر بیز که بتوانی یخوری *ān qadr beparaz ke-betavāni bexori* “Вари столько, сколько сможешь съесть” (соотв. “Сам себе во всем меру знай”).

- в форме 3-го лица мн. числа: برای یک بینمازدر مسجد را نمی بندند *barāye yek binamāz dar-e masjed-rā nemibandand* “Из-за одного еретика двери мечети не запирают”.

Очень часто такие предложения представлены пословицами и поговорками.

تمرینات

تمرین 1. Составьте на каждый вид односоставного предложения по 3 предложения.

تمرین 2. جملات زیر بفارسی ترجمه نمایید.

- 1) Мне сказали, что эта книга очень интересная и ее стоит прочесть.
- 2) Вы пойдете со мной в театр?
- 3) Если задержишься, позвони мне.
- 4) Ты будешь читать или писать? – Читать.
- 5) Сначала внимательно прочтите текст, а потом переведите его.
- 6) Моего брата считают способным студентом.
- 7) Посмотри, кто это там идет?

تمرین 3. ضرب المثل های زیر را بخوانید، ترجمه کنید ، نوع جملات را تعیین

نمایید و به مفهوم آن توضیح بدهید.

1. مگر مغز گنجشک خورده ای؟
2. مگر اسب شاه یابوگفتند؟
3. در دنیا را نبسته اند.
4. مثل اینکه از پی آتش آمده است.
5. مگر ماست به دهانت مایه رده اند؟
6. برو کشکت را بساب
7. زدی ضربتی – ضربتی نوش کن.

تمرین 4. پاسخ سوالهای زیر بدهید:

1. کدام نمونه هنر خاتم کاری در نمایشگاه جهانی بروکسل در سال ۱۹۵۸ مدال طلا را نصیب خود کرد؟
2. در موزه "بناکی" آتن نگه کدام نمونه خاتم مرغوب ایران نگه داری می شود؟
3. آیا این هنر بدون تغییرات زیادی طی دوره طولانی مانده است؟
4. مرغوبترین خاتم چطور نامیده میشود؟
5. از کجا می توان فهمید که این هنر قدیمی است؟
6. چرا از گذشته خاتم سازی اطلاع زیادی در دست نیست؟
7. چرا مهد تمدن این هنر ایران محسوب میشود؟
8. شکل عمومی بیشتر خاتمها را چه نقوشی تشکیل میدهد؟
9. کهنترین نمونه خاتم که تا کنون بدست ما رسیده متعلق به چه دوره است؟
10. نمونه های قدیمی را که با هنر خاتم کاری خلق شده اند نام ببرید.

تمرین 5. جا های خالی را با استفاده از واژه های مناسب پر کنید:

1. امروزه گاهی ازاره ... ، بجای اِره ... استفاده میشود (برقی، دستی).
2. نمونه های هنری چه از نظر ... و چه از نظر ... در اوج قرار دارند (کیفیت، کمیت، زیبایی، زشتی).
3. در هنر خاتم سازی از ... های گوناگون استفاده میشود (سنگ، چوب).
4. تخته شطرنج در بهترین نمونه خاتم عصر صفوی است (زمره، رده).
5. چسب و چوب بر اثر مرور زمان... (نگهداری شدن، از بین رفتن) .
6. در موزه "بناکی" آتن ... نگهداری میشود (تخته شطرنج خاتمکاری شده، میز خاتمی).
7. در خاتمهای گرانقیمت بجای ... و... در ساخت آنها ... و ... یا نفره بکار میرود (استخوان، طلا، فلز، عاج).
8. ... تمدن این هنر ایران است (مهد، مرکز).

تمرین 6. عبارات زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Колыбель цивилизации – поперечное сечение - течение времени
- старинная мечеть - инкрустированные двери - деревянная

кафедра мечети - принадлежность к периоду Сефевидов - геометрические узоры – инкрустация надписей - разница невелика - во-первых - как в по качеству, так и по красоте - древние иранские искусства - без преувеличения –один из лучших образцов .

تمرین 7. به واژه های متن که زیر آن خط کشیده شده است مترادف پیدا کنید.

تمرین 8. گزینه درست با + و گزینه نادرست با - مشخص کنید:

1	در موزه "بناکی" آتن تخته شطرنج خاتمکاری شده نگه داری می شود.
2	این هنرو مصالح آن از دویست سال پیش تا کنون یکسان مانده نیست و تغییرات زیادی داده شده است.
3	از گذشته خاتم سازی اطلاع زیادی در دست است
4	مهمترین مرکز خاتم سازی جهان امروز، ایران است.
5	تصور می رود خاتم سازی برای اولین بار در سهر اصفهان بوجود آمده باشد.
6	کهنترین نمونه خاتم که تا کنون بدست ما رسیده متعلق به دوره صفویه است.
7	تخته شطرنج خاتمکاری شده در نمایشگاه جهانی بروکسل مدال طلا را نصیب خود کرد.
8	از اینکه مواد اولیه خاتم بر اثر مرور زمان از بین میرود و بدین سبب از گذشته خاتم سازی اطلاع زیادی در دست نیست.

تمرین 9. از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Одним из самых ценных искусств, существующих на Востоке, является искусство инкрустации. Искусство инкрустации одно из исконных иранских искусств, которое существует не только в Иране, но и в ряде других стран, но Иран является колыбелью этого искусства.

Сведений о прошлом искусства не так много, потому что сырьем для него в основном являются клей и древесина, и эти два материала со временем разрушаются. Но в священных местах, за которыми осуществляется хороший уход, можно встретить инкрустацию возрастом от двухсот до трехсот лет.

Иран является одним из важнейших центров искусства инкрустации, но это искусство есть и в других странах, таких как Индия, Палестина, Ливан, Сирия и Ирак.

Самый древний дошедший до нас образец инкрустации относится к периоду Сефевидов. Считается, что инкрустация впервые была создана в Ширазе. В настоящее время лучшим образцом этого искусства является инкрустированный стол, завоевавший золотую медаль на Всемирной выставке в Брюсселе в 1958 году.

В искусстве инкрустации используются различные породы дерева, слоновая кость, кость, латунь, а иногда и золото и серебро.

تمرین 10. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر را انجام نمایید:

تمرین اول. جاهای خالی با واژه های مناسب پر کنید:

1. تغییراتی که در طرح قالی تبریز در عهد صفوی به وجود آمد رسیدن به طرح‌هایی با مفاهیم ... و نقوش ... و تصاویر انسان و حیوان می‌شود.

2. ... قالیبافی و البته مهارت قالیبافان تبریزی به حدی بوده که شورای جهانی صنایع دستی شهر تبریز را به عنوان شهر جهانی بافت فرش انتخاب کرده است.

3. ... قالیبافی در شهر تبریز به پیش از دوران ... ، و احتمالاً به زمان ... برمی‌گردد.

4. طرح هَریس که مربوط به منطقه هریس در ... شرقی است. در این طرح از خطوط صاف و طرح‌های ... استفاده می‌شود.

5. طرح ... یا ... نیز از معروفترین طرح‌های تبریزی است.

6. طرح .. یا ... نیز از انواع دیگر طرح‌های قالی تبریز است.

تمرین دوم. نام رنگ ها که در متن نام برده میشود با علامت (+) نشان بدهید:

1.	زرد	
2.	عنابی	
3.	سرخابی	
4.	رنگ های گرم	
5.	قرمز	
6.	زیتونی	
7.	سبز	
8.	بژ	
9.	سفید	
10.	رنگ روشن	
11.	سیاه	
12.	صورتی	

تمرین سوم. برای سوال های I-YI جواب مناسبی را از میان گزینه های A B C انتخاب نمایید
I. طرح هریس:

- (A) طرحی که مربوط به منطقه هریس در آذربایجان شرقی است؛
(B) طرحی که در آن از خطوط صاف و طرح های اسلیمی استفاده می شود؛
(C) طرحی که مربوط به منطقه هریس در آذربایجان شرقی است و در آن از خطوط صاف و طرح های هندسی استفاده می شود.

II. تغییرات مهمی در قالبیابی تبریز:

- (A) تغییر طرح و نقش؛ رنگ ها
(B) تغییر جنس نخ ها و رنگ ها و ابزار به کار گرفته شده؛
(C) تغییر جنس نخ ها؛

III. تغییراتی در طرح قالی تبریز:

- (A) گذار به طرح هایی انتزاعی و نقوش اسلیمی
(B) و تصاویر انسان و حیوان
(C) استفاده از طرح های ساده و ابتدایی روستایی
IV. رنگهایی که در قالبیابی تبریزی استفاده میشد:

(A) بژ، نخودی، سرخابی، عنابی و زیتونی

(B) رنگ‌های متنوع

(C) از زنگ‌ها استفاده نشد

Y. طرح ماهی یعنی:

(A) طرحی که در میانه آن تصویری شبیه به ماهی بافته می‌شود و در بخش حاشیه گل‌های ریز و رنگ روشن است؛

(B) طرحی که در میانه آن تصویری شبیه به ماهی با رنگ‌های گرم بافته می‌شود

(C) طرح ساده و روستایی

YI. طرح نامی:

(A) طرحی که در بخش کتیبه یا حاشیه گل‌های ریز ایجاد می‌شود.

(B) طرحی که در میانه آن تصویری شبیه به ماهی

(C) طرحی که در بخش کتیبه به صورت خشتی بافته می‌شود.

تمرین چهارم. پاسخ دهید:

1. چرا شورای جهانی صنایع دستی شهر تبریز را به عنوان شهر جهانی بافت فرش انتخاب کرده است؟

2. قدمت قالیبافی در شهر تبریز به چه زمانی برمی‌گردد؟

3. قالیبافی تبریز در چه زمانی دچار تغییراتی شد که به رشد این هنر کمک زیادی کرد؟

4. تغییراتی که در دوره صفویه در قالی تبریز به وجود آمد شامل چه چیز بود؟

5. آیا گذار از طرح‌های ساده و ابتدایی روستایی و رسیدن به طرح‌هایی با مفاهیم انتزاعی و نقوش اسلیمی و تصاویر انسان و حیوان به رشد این هنر کمک زیادی کرد؟ بنظر شما چرا؟

6. نخ‌هایی که برای بافت فرش تبریز استفاده میشد چه بود؟

7. در بافت فرش تبریز از چه رنگ‌ها استفاده میکردند؟

8. بگویید چه طرح‌ها از دوران قدیم تاکنون مورد استفاده هنرمندان تبریزی قرار می‌گیرد؟

9. چرا طرح هریس از پشم استفاده میشد و سبک بافت آن به صورت رج‌شمار بالا است؟

تمرین پنجم. جمله های درست (+) و نادرست (-) مشخص نمایید:

1	قالیبافی در شهر تبریز به پیش از دوران صفوی، و احتمالا به زمان ساسانیان برمی گردد.
2	در دوره صفوی بود، که قالیبافی تبریز دچار تغییراتی شد که به رشد این هنر کمک زیادی کرد.
3	با نگاهی به ویژگی های دوران صفوی، در هنرهای مختلف ایران، به کارگیری رنگ های یکنواخت را می توان دریافت.
4	در بخش قالیبافی و در شهر تبریز در عهد صفوی نخ ها به وفور مورد استفاده قالیباغان قرار گرفت.
5	در ایجاد طرح هریس از نخ پشمی استفاده میشد.
6	در طرح زیرخاکی بخش کتیبه به صورت ماهی بافته می شود.
7	طرح ماهی از معروف ترین طرح های تبریزی است و معمولا با رنگ های گرم بافته می شوند.
8	ا

تمرین ششم. هم معنی کلمات زیر را در متن پیدا کنید:

پیشرفت - تفوق - دیرینگی - دوره - تجریدی - بتدریج - استفاده - ظریف - کرک

درس دوم

سبزترین و راحت ترین شهر دنیا

کیوریتیا یکی از شهرهای برزیل است که امروزه عنوان سبزترین و راحتترین شهر دنیا را به خود اختصاص داده است. رمز موفقیت این شهر در درجه اول همکاری اهالی در اجرای قوانین شهرنشینی است. البته سیستم حمل و نقل و سیستم بازیافت زباله های شهر نیز از جدیدترین و

پیشرفتهترین سیستمهای جهان است. الگوهایی که سبب پیشرفت و رفاه مردم این شهر شده اند، بسیار ساده اند. شعار عمومی مردم شهر کیوریتیا نمونه کاملی از این سادگی است: “اگر میخواهید کمک کنید دو کار را انجام دهید: از ماشینهایتان کمتر استفاده کنید و مواد مختلف زباله هایتان را از یکدیگر جدا نمایید.” این شهر به سبب همیاری مردم، سیستم اتوبوسرانی و عملیات بازیافت زباله، هوای بسیار تمیز و محیطی پاک و سبز دارد. در کیوریتیا همیشه طرحهای نو برای رفع مشکلات عمومی و زیبا سازی شهر مورد استقبال قرار گرفته است. برای مثال ۲۰ سال پیش خیابانهای یکی از شلوغترین محله های جنوب شهر، توسط شهرداری درختکاری شد. این عمل پس از مدتی نشان داد که جلب مشتریان و میزان فروش کسبه بهتر شده است و افراد بیشتر از مغازه های این منطقه دیدن یا خرید میکنند. در نتیجه ساکنان محله های مجاور یکی پس از دیگری اقدام به درختکاری کردند و به تدریج چهره شهر تغییر کرد.

شبکه اتوبوسرانی این شهر از نظر تسهیلات، سرعت و هزینه به گونه ای است که دو سوم اهالی تنها با اتوبوس در شهر رفت و آمد میکنند. این مسأله سبب شده است که مصرف سوخت و به دنبال آن آلودگی هوا، صدا و ترافیک بسیار کم شود. اینجا اتوبوسها که بسیار شبیه وسایل زیر گذرند، سریعتر، راحتتر و ارزانتر از اتومبیلها هستند. در این شهر تنها مجتمع های ساختمانی بزرگ را میتوان نزدیک ایستگاههای اتوبوس بنا کرد و هر کدام از این مجتمع ها نیز دو طبقه پایینی خود را باید به فروشگاهها اختصاص دهد. این قانون سبب میگردد تا دسترسی افراد به

کالاهای مختلف سریعتر و آسانتر انجام شود و افراد برای خرید کمتر به سفرهای درون شهری بپردازند.

شکل ایستگاهها نیز عمل سوار و پیاده شدن مسافران را تسهیل میکند. این ایستگاهها به شکل استوانه هایی به قطر تقریبی سه متر و طول یازده متر هستند. افراد برای این که سوار اتوبوس شوند ابتدا وارد این بناهای استوانه ای میشوند و بلیط خود را در همان ایستگاه قبل از رسیدن اتوبوس ارائه میکنند؛ سپس منتظر میمانند تا با رسیدن اتوبوس بدون صرف وقت جهت ارائه بلیط، سوار شوند. ورودی عریض اتوبوسها نیز توسط یک صفحه متحرک فلزی با سطح ایستگاه در یک ارتفاع قرار میگیرد؛ در نتیجه مسافران مجبور نیستند از یک پله بالا روند یا پایین بیایند. به این جهت علاوه بر سرعت و راحتی، امنیت افراد نیز بیشتر تأمین میشود. این اتوبوسهای ۳ قسمتی با صندلیهای راحت، شیشه های بزرگ و فضای زیاد، هر کدام میتوانند ۲۷۰ مسافر را در خود جای دهند.

به سبب خدمات گسترده و خوب اتوبوسرانی، شهر از یک سری اقدامات دیگر برخوردار شده است. مثلاً در حدود ۱۰ کیلومتری جنوب شهر، یک شهرک صنعتی به وسعت ۴۲ کیلومتر مربع احداث شده است که تعداد محدودی صنایع با آلودگی کم در آن فعالیت میکنند. برای جلوگیری از انتشار آلودگی در این شهرک، مقررات شدیدی اعمال میشود. وجود چنین شهرکی سبب شده که حدود ۳۳ هزار نفر به طور مستقیم و ۱۵۰ هزار نفر به طور غیر مستقیم صاحب شغل شوند، اما شهر از هرگونه آلودگی هوا، صدا و ازدحام به دور باشد.

با توجه به افزایش شدید جمعیت، یک سری قوانین اساسی در شهر اجرا میشود تا از ویرانی فضای سبز جلوگیری و به وسعت آن افزوده گردد. قوانین حفاظت از درختان شهر بسیار سخت و دقیق اجرا میشوند. به همین جهت مقدار فضای سبز شهر نسبت به هر نفر در طی ۳۰ سال اخیر ۱۰۰ برابر شده است. از جمله این قوانین منع قطع درختان یا حتی شاخه های آنها بدون اجازه رسمی است. بنا بر قانون در این شهر به جای هر درختی که قطع شود، دو درخت باید کاشته شود. تخلف از این قانون جریمه های سنگینی دارد. امروزه به کمک این گونه قوانین حتی با وجود افزایش شدید جمعیت شهر برای هر نفر حدود ۵۰ متر مربع فضای سبز وجود دارد.

در همه شهرها و محله های فقیر و پر جمعیت دنیا وجود زباله در خیابانها و آلودگی محیط امری عادی است، اما در شهر کیوریتیا، چون زباله ها خریداری

میشوند، وضعیت فرق میکند، در این شهر انواع زباله مانند کاغذ، شیشه، پلاستیک، فلزات و مواد آلی مثل پوست میوه یا آشغال سبزی و غیره از یکدیگر جدا میشوند و به ازای هر شش کیسه زباله، افراد یک کیسه مواد غذایی مختلف مثل برنج، لوبیا، تخم مرغ، موز، پیاز یا مواد دیگر دریافت میکنند. به کمک این سیستم هر ماه ۴۰۰ تُن زباله جمع آوری و باز یافت میشود و ۱۰۲ هزار نفر تغذیه میگردند. برای جمع آوری و تفکیک زباله ها دانشآموزان آموزشهای خاصی میبینند و شدیداً در این امر همکاری میکنند. به این ترتیب والدین بچه ها نیز به طور غیر مستقیم آموزش میبینند و در آن شرکت مینمایند.

واژه ها

رمز ramz “секрет”
 بازیافت bāzyāft “переработка”
 زباله zobāle “мусор, отходы”
 الگو algu “шаблон, схема действий”
 شعار še’ār “лозунг”
 مورد استقبال قرار گرفتن towred-e esteqbāl qarār gereftan
 “приветствоваться, приниматься”
 درختکاری deraxtkāri “высадка деревьев”
 کسبه kasabe “мелкий торговец”
 تسهیلات tashilāt “помощь, содействие”
 سوخت suxt “топливо”
 آلودگی āludegi “загрязненность”
 مجتمع mojtama’ “комплекс”
 به شکل استوانه ای be šekle ostovāne-yi “цилиндрической формы”
 قطر qotr “диаметр”
 عریض ariz “широкий”
 امنیت amniyat “безопасность”
 انتشار entešār “распространение”
 ازدحام ezdehām “скопление народа, толпа”
 قطع درختان qat’-e deraxtān “вырубка деревьев”
 تخلف taxallof “нарушение” (правила, закона)

به ازای *be ezā-yi* *изаф. предлог* “взамен”

مواد آلی *mavād-e āli* “органические материалы”

تفکیک *tafkik* “разделение”

دستور

Виды односоставных предложений (продолжение)

Безличным предложением называется односоставное предложение, в котором отсутствует грамматическое выражение подлежащего, которое не может быть восстановлено ни из контекста, ни из форм глагола. В безличном предложении главный член представлен глаголом, форма которого не выражает лица, грамматическое значение лица стирается.

Безличные предложения делятся на две группы.

I. Свободные безличные предложения

II. Фразеологизированные безличные предложения

В группе **свободных безличных предложений** выделяют следующие типы безличных предложений.

1) Безличные предложения с главным членом, выраженным **модальным глаголом** в сочетании с **усеченным инфинитивом смыслового глагола**. Например, *bāyad goft* باید گفت “Нужно сказать”; *mitavān raft* می توان رفت “Можно идти”; *mišod raft* می شد رفت “Можно было уйти”. Сюда же можно отнести синонимичную конструкцию, состоящую из глагола-связки *ast* است “есть” с арабскими причастиями *lāzem* لازم “необходимый”, *momken* ممکن “возможный”: *lāzem ast* لازم است “необходимо”, *momken ast* ممکن است “возможно”, “можно”: *lāzem ast goft* لازم است گفت “Необходимо сказать”; *momken ast raft* ممکن است رفت “Можно идти”.

2) Главный член выражен переходным глаголом (простым или сложным) с **пассивным значением**: *gofte mišavad* گفته می شود “Говорится”; *ezhār šodan* اظهار شدن “быть заявленным”;

3) Главный член представлен собственно **безличным глаголом**

می شود *mišavad* “можно”. Но они встречаются редко.

4) Главный член выражен именем и краткой формой глагола-связки *است* *ast* или формами 3-го лица ед. числа связочных глаголов *بودن* *budan* “быть” и *شدن* *šodan* “становиться”. В роли именного компонента главного члена выступают имена существительные, прилагательные, различные формы причастий: *تاریک بود* *tārik bud* “Было темно”; *روشن شد* *rowšan šod* “Стало светло”; *گرم است* *garm ast* “Жарко”; *ممکن است* *tomken ast* “Возможно”; *شک است* *šakk ast* “Сомнительно” и т.п.

Фразеологизированные безличные предложения
представлены следующими видами:

1) Бессубъектные безличные фразеологизмы-предложения, представляющие собой конструкцию «имя + глагол в 3-м лице ед. числа»: *هیچ تعجبی ندارد* *hič taajjob-i nadārad* “Ничего удивительного”; *جای آن دارد که* *jā-ye ān dārad-ke...* “Было бы уместно, чтобы...”; *احتمال می رود که* *ehtemal miravad-ke...* “Возможно, что...”; *فرق ندارد* *farq nadārad* “Безразлично”, “Все равно”.

2) Незавершенные предложения, которые можно охарактеризовать как фразеологические штампы. Они всегда выступают в роли главных частей сложноподчиненных предложений: *نگفته نامد که* *nagofte namānad-ke...* “Следует отметить, что...”; *لازم نکرده که* *lāzem nakarde-ke...* “Необязательно, чтобы...”, “Нет необходимости в том, чтобы...”; *کم مانده بود که* *kam mānde bud-ke...* “Чуть было...”;

3) Субъектные безличные фразеологизмы-предложения трехкомпонентного состава «имя + слитное местоимение + глагол в 3-м лице ед. числа»: *خوابش برد* *xāb-aš bord* “Он заснул”; *غم گرفت* *qam-am gereft* “Мне стало грустно”; *رحمش آمد* *rahm-aš āmad* “Ему стало жалко”; *عارم شد* *ār-am šod* “Мне стало стыдно”; *خشکش زد* *xošk-aš zad* “Он застыл в изумлении”; *بختمان آمد* *baxt-emān zad* “Нам повезло”, *ماتش برد* *māt-aš bord* “Он

опешил”, “Он осто́лбенел”; sard-am ast “Мне холо́дно”, gorosne- emān ast “Нам голо́дно”.

تمرینات

1. تمرین Определите, какие предложения относятся к свободным безличным предложениям, и какие - к фразеологизированным безличным предложениям:

1. برای اینکه این وظیفه را بتوان بموقع انجام داد شرایط مناسبی لازم است
2. راجع به این حادثه رسماً اعلام نشده است
3. از هرگونه کمک استفاده شده بود
4. در این مقاله گفته میشود که هیئت نمایندگی خارجی از نمایشگاه دیدن کردند
5. که فردا مسابقات ورزشی روی می دهد اعلام شد
6. میشود که نیایم
7. نشد یر وقت خودم را به تو برسانم
8. لازم است پیش پزشک بروید
9. گمان دارم آنجا بهتر بود
10. تا تاریک نشده باشد باید کارم را تمام کنم
11. بر عده دانشجویان افزوده شد.
12. میبایست دید، میشد رفت
13. گویا خشکش زد.
14. شبها خوابم نمی برد
15. ضرورت دارد که لهجه ها را با شیوه منظم علمی ضبط و تدوین و بعد منتشر کنند.
16. بیم آن دارد که از خطر ورشکستگی کاسته نشد

تمرین 2. پاسخ سوالهای زیر بدهید:

1. چه الگوهایی سبب پیشرفت و رفاه مردم این شهر شده اند؟
2. کدام سیستم شهر جدیدترین و پیشرفتهترین سیستمهای جهان است؟
3. شعار عمومی مردم شهر کیوریتیا چطور است؟

4. چرا در این شهر هوا بسیار تمیز و محیط پاک و سبز است؟
5. ایستگاههای شهر کیوریتیا چطور ساخته شده است؟
6. چرا یکی از شلوغترین محله های جنوب شهر درختکاری شد؟
7. نتایج درختکاری چه بود؟
8. چه قوانینی برای جلوگیری از ویرانی فضای سبز اجرا میشود؟
9. در شهر کیوریتیا با زباله ها چه میکنند؟
10. برای جمع آوری و تفکیک زباله ها چه کسانی همکاری میکنند؟

تمرین 3. جا های خالی را با استفاده ازواژه های مناسب پر کنید:

1. در این شهر انواع زباله از یکدیگر جدا میشوند و ... هر شش کیسه زباله یک کیسه مواد غذایی مختلف داده میشود.
2. در جمع آوری و ... زباله ها دانشآموزان همکاری میکنند.
3. اتوبوسها بسیار شبیه وسایل ... ند، سریعتر، راحتتر و ارزانتر از اتومبیلها هستند.
4. ورودی ... اتوبوسها نیز توسط یک صفحه متحرک فلزی با سطح ایستگاه در یک ارتفاع قرار میگیرد.
5. برای جلوگیری از ... آلودگی در این شهرک مقررات شدیدی اعمال میشود.
6. مسافران از یک پله بالا میروند یا پایین میایند و این امر علاوه بر سرعت و راحتی، ... افراد نیز بیشتر تأمین میکند.
7. ... از قانون منع ... درختان جریمه های سنگینی دارد.
8. ساکنان محله های مجاور هم اقدام به ... کردند و به تدریج چهره شهر تغییر کرد.
9. در این شهر تنها ... های ساختمانی بزرگ دو طبقه پایینی خود را به فروشگاهها اختصاص دادند.
10. در شهر کیوریتیا ... ها خریداری میشوند.

تمرین 4. از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Получить звание самого зеленого и благоустроенного города; секрет успеха этого города; сотрудничество жителей в реализации законов об урбанизации; система переработки отходов; благодаря сотрудничеству людей; новые планы по решению общественных проблем и благоустройству города; привлечение клиентов; один за

другим; облик города изменился; с точки зрения возможностей, скорости и стоимости; в первую очередь; транспортная система; шаблон развития и процветания; общий лозунг жителей города; прекрасный пример простоты; чистая и зеленая среда; один из самых оживленных районов на юге города; высадка деревьев; находится на той же высоте, что и уровень остановки.

تمرین 5. به واژه های متن که زیر آن خط کشیده شده است مترادف پیدا کنید.

تمرین 6. تمرین 10. گزینه درست با + و گزینه نادرست با - مشخص کنید:

1.	سبزترین و راحتترین شهر دنیا شهر کیوریتیا محسوب میشود.
2.	در این شهر به ازای هر شش کیسه زباله، افراد یک کیسه مواد غذایی مختلف دریافت میکنند.
3.	برای جمع آوری و تفکیک زباله ها والدین بچه ها شرکت مینمایند.
4.	برای جلوگیری از انتشار آلودگی قوانین حفاظت از درختان شهر بسیار سخت و دقیق اجرا میشوند.
5.	شبکه اتوبوسرانی این شهر از نظر تسهیلات، سرعت و هزینه یک سوم اهالی تنها با اتوبوس در شهر رفت و آمد میکنند.
6.	الگوهایی که سبب پیشرفت و رفاه مردم این شهر شده اند، آنقدر ساده نیست.
7.	سیستم حمل و نقل و سیستم بازیافت زباله های شهر به شهر کیوریتیا عنوان سبزترین و راحتترین شهر دنیا را اختصاص داده است.
8.	اتوبوسهای ۲ قسمتی با صندلیهای راحت، شیشه های بزرگ و فضای زیاد، هر کدام میتوانند ۳۷۰ مسافر را در خود جای دهند.

تمرین 7. به واژه های زیر بفارسی توضیح بدهید:

1. آلودگی هوا

2. افزایش شدید جمعیت

3. جلوگیری از انتشار آلودگی

4. تخلف از این قانون

5. تفکیک زباله ها

6. رمز موفقیت

7. شعار عمومی مردم

تمرین 8. بفارسی ترجمه کنید:

Куритиба – один из Бразильских городов, который на сегодняшний день носит титул самого зеленого и благоустроенного города мира. Ключом к успеху этого города является сотрудничество жителей в реализации законов об урбанизации. Схема действий, которые привели к прогрессу и процветанию жителей этого города, очень просты. Общий лозунг жителей Куритибы является прекрасным примером этой простоты: «Если вы хотите помочь, сделайте две вещи: меньше используйте свои автомобили и отделяйте разные отходы друг от друга». С точки зрения удобства, скорости и стоимости автобусная сеть этого города такова, что две трети жителей ездят по городу на автобусах. Эта проблема привела к тому, что расход топлива, а также загрязнение воздуха, шум и трафик стали очень низкими. Автобусы, подобно подземным видам транспорта, быстрее, удобнее и дешевле, чем автомобили. В крупных строительных комплексах два нижних этажа должны быть отведены под магазины. Это делает доступ людей к различным товарам быстрее и проще, и люди меньше путешествуют по городу за покупками. В городе действует ряд основных законов, направленных на предотвращение уничтожения зеленых насаждений и увеличение их размеров. По закону в этом городе вместо каждого срубленного дерева нужно посадить два дерева. Нарушение этого закона влечет за собой суровые наказания. Во всех бедных и густонаселенных городах и кварталах мира наличие мусора на улицах и загрязнение окружающей среды – это обычное явление. В городе Куритиба ситуация другая. В

этом городе все виды отходов, такие как бумага, стекло, пластик, металлы и органические материалы, такие как кожура фруктов или отходы овощей, отделены друг от друга, и на каждые шесть мешков мусора люди получают один мешок различных продуктов питания, таких как рис, бобы, яйца, бананы, лук или другие продукты. Для сбора и сортировки мусора студенты проходят специальное обучение и активно сотрудничают в этом вопросе.

تمرین 9. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

- 1) مسئله درختکاری در شهر شما
- 2) مسئله تفکیک آشغال ها در شهر شما
- 3) خطر افزایش زباله ها در جهان

تمرین 10. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر را انجام نمایید:

تمرین اول. به سوالات جواب بدهید:

1. شهری به نام لانگیربین در کجا واقع است؟
2. این شهر با چه چیز معروف است؟
3. چرا اجساد در این شهر دفن نمی کنند؟
4. به چه دلیلی ورود گربه ها به این شهر ممنوع است؟
5. چرا حمل اسلحه در لانگیربین اجباری است و ممنوع نیست؟
6. چه واقعیتهایی سبب شناخته شدن این شهر به سردترین شهر مسکونی جهان شده است؟

تمرین دوم. برای سوال های I-IV جواب مناسبی را از میان گزینه های A B C انتخاب نمایید.

- I. شهری لانگیربین به چه چیز معروف است
- (A) به شمالی ترین شهر کره زمین
- (B) دورترین شهر به قطب شمال
- (C) به پر شدن گورستان ها و اشباع شدن زمین ها برای به خاک سپاری اجساد
- II. علت اصلی مدفون نکردن اجساد در شهر لانگیربین ...

(A) پر شدن گورستان‌ها و اشباع شدن زمین‌ها برای به خاک‌سپاری اجساد
(B) اجساد در جاک یخ بسته تجزیه نمی‌شوند و سطح بهداشت شهر کاسته می‌شود و
بیماری‌ها شیوع می‌گردد

(C) مردن در این شهر جرم محسوب می‌شد

III. ورود گربه‌ها نیز به این شهر ممنوع است چون

(A) به این منطقه پرنده‌های مهاجری کوچ می‌کنند و حیوانات شکارچی مزاحم
آن‌ها نشود

(B) ساکنین این شهر نمی‌خواهند که آنها مزاحم آن‌ها باشند

(C) ساکنین این شهر گربه‌ها را دوست ندارند

IV. حمل اسلحه در لانگیربین قانونی است زیرا

(A) در شهر قانون شکنان زیاد است

(B) اسلحه زیاد فروخته می‌شود

(C) خرس‌های قطبی از دیگر ساکنان این شهر هستند

تمرین سوم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	علت دفن نکردن اجساد در شهر وابسته به آب و هوا است
2	ساکنان این شهر برای حفاظت از خرس‌های قطبی و دفاع از جان خود اسلحه دارند
3	ورود گربه‌ها نیز به این شهر مجاز است چونکه پرندگان مهاجری بسیار زیاد است.
4	داشتن اسلحه در این شهر غیر قانونی نیست.
5	این شهر به جنوبی‌ترین شهر کره زمین معروف است
6	در لانگیربین حق مردن ندارید!

تمرین چهارم. هم معنی کلمات زیر را در متن پیدا کنید:

خاک‌سپاری – مرده – یخ زده – برآمدن آفتاب – درخشش

تمرین پنجم. عبارت‌های زیر کامل کنید :

1. این شهر به دلیل جغرافیای خاص خود در ۴ ماه از سال

2. اجساد در لانگیربین به علت منجمد بودن خاک آن

3. پرنده‌های مهاجری به فصول خاص به این منطقه

4. شهری لانگیربین شمالی‌ترین شهر کره زمین و نزدیک‌ترین شهر

5. ساکنین این شهر در ۴ ماه از سال ... نمی بینند.
6. محیط زیست لانگربین ترجیح می‌دهد که در طول اقامت گونه‌های نادرپرندگان در لانگربین، جانوران شکارچی
7. چون خرس‌های قطبی از دیگر ساکنان این شهر هستند و حمل اسلحه در لانگربین ...
8. شلیک در صورت دفاع از جان خود یا شخص دیگر

درس سوم

نگاهی به خانه سالمندان

مراکز نگهداری از سالمندان، در طی چند دهه اخیر شکل گرفته است و دلایل به وجود آمدن آن، قطعاً بیرحمی انسان امروز و حق ناشناسی جوانان نیست. مانند این است که بگوییم والدینی که فرزندان خود را به مهد کودک می‌سپارند، از مهر و محبت

بی بهره اند! ... 1. در طی سالیان اخیر، تسهیلات پزشکی و بهداشتی، شیوه زندگی، مواد کمک غذایی مانند ویتامینها و هزاران مورد دیگر، موجب رشد چشمگیر جمعیت افراد بالای ۶۵ سال در جهان شده است. فراموش نکنیم که کهن سالی به معنای از بین رفتن نیست، بسیاری از افراد سالمند، اشخاصی مقتدر، تحصیل کرده، سالم و هوشیار هستند. بسیاری از آنان به خوبی از انجام کارهای روزمره خود بر می‌آیند، بسیاری از آنها دارای ملک شخصی و برنامه‌ای پربار برای دوران بازنشستگی خود هستند و "پیری" را معادل "از کار افتادگی" نمیدانند. در این جا درباره آن سالمندانی گفتگو میکنیم که به دلیل بیماری، نداشتن شرایط مناسب نگهداری در منزل و یا دلایل مشابه، تغییر مکان میدهند و در خانه سالمندان مستقر میشوند. هر چند که این کار به نظر عده‌ای مذموم و حتی گناهی جبران ناپذیر باشد. زمان برای سالمندان، به

خصوص آن عده که به دلیل بیماری قادر به سرگرم کردن خود نیستند، بسیار طولانی میگذرد، بسیاری از آنان از احساس بی دلیل ترس و توهم شکایت میکنند و سرگیجه، فراموشی و تنهایی

پایان ناپذیر، روز آنها را به کابوسی دائم مبدل میکند.

از طرفی، واقعیت این است که در حال حاضر و به خصوص در شهرهای بزرگ، الگوی مسکن دیگر آن خانه های بزرگ و جاداری نیست که یک خانواده کامل با عروس و داماد و نوه، در آن زندگی میکردند. ...2. افزایش هزینه زندگی، موجب شده است که زن و شوهر هر دو شاغل باشند و حتی در بسیاری از موارد فرزندان آنها هم به کار مشغولند تا نیازهای اقتصادی خانواده را تامین کنند یا حداقل کمک خرج تحصیل خود باشند. در عین حال، بیشتر افراد مسن، علاقه چندانی به حضور در خانه های امروزی ندارند، خانه ای که همه در آن عجله دارند، یکی تلویزیون میبیند، یکی موسیقی باب دل خود را میشنود، یکی مدام پای تلفن است و.... در اینجا مادر بزرگ یا پدر بزرگی که روزی رئیس خانه بوده، حتی از شنیدن موسیقی مورد علاقه خود محروم است، بیاپید واقع بین باشیم، خود من یا شما چند بار علایق مسنترها را نادیده گرفته ایم؟ چند بار موسیقی گوشخراش خود را در ساعتهای استراحت آنها پخش کرده ایم؟ ...3. کسانی که مدام مراکز نگهداری از سالمندان و معلولین را "زندادان" و مانند آن مینامند، کمتر سری به آنها زده اند و میتوانم به جرات بگویم که از یک عزیز سالخورده یا معلول نگهداری نکرده اند. مراکز معتبر نگهداری از سالمندان، با برقرار کردن شرایط مناسب زندگی، فراهم کردن ملزومات پزشکی، برنامه های تفریحی، تهیه خوراک مناسب و "باب دندادان" این عزیزان، محل بسیار مناسبی برای افراد پا به سن گذاشته به شمار میروند. آنچه برای عده ای عذاب وجدان و برای عده ای موردی برای شکایت پیش میآورد و آسایشگاه سالمندان را مکانی ناخوشایند به نظر میآورد، بی توجهی اعضای خانواده سالمند نسبت به این واقعیت است که این نقل مکان، به معنای از بین رفتن و محو شدن عزیز سال خورده آنها نیست، مادر بزرگ و پدر بزرگ تنها خانه خود را تغییر داده اند و آیا در خانه تازه نباید به دیدنشان برویم؟ بیاپید سال نو در کنارشان باشیم و آنها را از اخبار تازه خانواده با خبر کنیم....4. و فراموش نکنیم که ما هم روزی پیر و بیمار میشویم و فرزندانمان نگهداری از پدر و مادر را از ما میآموزند.

واژه ها

mahad “колыбель” مهد
mahad-e kudak “детский сад” مهد کودک
kohansali “пожилой, престарелый возраст” کهنسالی
moqtader “сильный, могучий”, “умелый, способный” مقتدر
az ‘ohde bar-amadan “справляться с чем-либо”,
“осиливать что-либо” از عهده بر آمدن
mostaqar(r) šodan “располагаться, размещаться” مستقر شدن
mazmum “осуждаемый, заслуживающий порицания” مذموم
sargarm kardan “развлекать, занимать, увлекать” سرگرم کردن
tavahhom “заблуждение” توهم
sargije “головокружение” سرگیجه
jādāri “просторный” جاداری
mosen(n) “пожилой” مسن
modām “постоянно, всегда” مدام
vāqe ‘bin “реалист” واقع بین
gušharāš “оглушительный” گوشخراش
ma ‘lul “инвалид” معلول
malzumāt “необходимые предметы, все необходимое” ملزومات
‘azāb-e vejdān “муки совести” عذاب وجدان
naql-e takān “переезд” نقل مکان

توضیحات

1. *pā be senn gozāštan* “достигать пожилого возраста”;
pā be senn gozāšte “состарившийся” پا به سن گذاشتن
2. *bāb* “годный”, “подходящий, соответствующий”; باب دل
bāb-e del-e hod “нравящийся”; باب دندان
bāb-e dandān “по зубам (т.е. подходящий исходя из состояния зубов)”

دستور

Виды односоставных предложений (продолжение)

Номинативными (или назывными) предложениями называются односоставные предложения, главный член которых обозначает наличие, существование предмета или явления и выражен именем существительным, личным местоимением, субстантивированной частью речи, а также количественно-именным сочетанием. Номинативное предложение может быть представлено словом и словосочетанием: *جمعه. چه روز خوشی!* *jom'e. ĉe ruz-e xoš-i!* “Пятница. Какой прекрасный день!”; *پنج روز استراحت* *panj ruz esterāhat* “Пять дней отдыха”.

С точки зрения наличия или отсутствия второстепенных членов номинативные предложения можно разделить на нераспространенные, например: *شب. خاموشی.* *šab. xāmuši* “Ночь. Тишина” и распространенные, например: *دوازدهم بهمن ماه. سالروز بازگشت امام خمینی به ایران.* *davazdahom-e bahmanmah. sālruz-e bāzgašt-e emām-e xomeyni be Irān.* “12 число месяца бахмана. Годовщина возвращения имама Хомейни в Иран”. Нередко номинативные предложения представляют собой названия статей, книг, учреждений, улиц, подписи под картинами и т.д.: *اظهاریه نخست وزیر.* *ezhāriyye- ye noxostvazir* “Заявление премьер-министра”; *تاریخ ادبیات ایران* *tārix-e adabiyyāt-e irān* “История персидской литературы”; *خیابان فاطمه* *xiyābān-e fāteme* “Улица Фатеме”.

Слова-предложения (или нечленимые предложения) характеризуются тем, что выражаются одним словом или устойчивым словосочетанием и выполняют коммуникативную функцию, чаще всего в диалогической речи. В их составе не выделяются отдельные члены. В этих предложениях что-либо утверждается или отрицается, дается экспрессивно-модальная оценка предшествующего высказывания. В качестве слов-предложений употребляются междометия, модальные слова, некоторые частицы.

В зависимости от выражаемого значения выделяется несколько типов слов - предложений.

- 1) Утвердительные: البته *bale* (بله *bali*), آری *āri* (آره *āre*) “Да”, البته *albatte* “Конечно”, لابد *lābod(d)* “Непременно”, “Обязательно”.
 Некоторые слова, служащие для утверждения, произнесенные с вопросительной интонацией (повышение тона на последнем слоге), образуют вопросительные предложения: بله؟ *bale?*
 “Да?”, راستی؟ *rāsti?* “Правда?”, “На самом деле?”.
- 2) Отрицательные: نه *na* “Нет”, خیر *xeyr*, خیر *naheyr*.
- 3) Эмоционально-оценочные предложения со значением положительной или отрицательной оценки происходящего: آخ *āx*! “Ох!”, وای وای *vāy-vāy*! “Ай-ай”, “Ой-ой!”, به به *bah-bah*! “Браво”, “Отлично!”, “Прекрасно!”, آفرین *āfarin*! “Браво!”, انشاالله *ensa'allah*! “Дай Бог!”, ماشاالله *māsa'allah*! “Браво!”, “Замечательно!” и т.д.
- 4) Побудительные: یا الله *bas!* “Достаточно!”, یا الله *yāallah*! “А ну!”, “Быстрее!”, “Пошевеливайся!”, هی *hey*! “Ну!”, یا علی! *yavāš!* “Тихо!”, “Тише!”, ساکت *sāket*! “Молчать!”, یا علی! *yā ali*! “О Али!” (возглас при поднятии тяжестей; соотв. “раз-два, взяли!”).
- 5) Предложения, выражающие приветствие, прощание: سلام *salām*! “Здравствуйте!”, “Привет!”, سلام علیکم *salām aleykom*! “Здравствуйте!”, خدا نگهدار *xodā hāfez*! “Хорошо!”, خدا نگهدار *xodā negahdār*! “До свидания!” и др.

تمرینات

تمرین 1. متن را بخوانید انواع جملات متن را معین نمایید .

وقتی معلم رسم و کاردستی ما شروع به دوختن جرابهایش می کرد ما هم فارغ از اندیشه و جستجوی چیزی برای کشیدن رسم، هر دو بازوی خود را روی ورق سفید کتابچه های خود قرار میدادیم. سرخود را به آنها تیکه می دادیم همانطوریکه بینی خود را پر سروصدا بالا می کشیدیم. با همصنفی پهلویی خود راست و دروغ، از آسمان ریسمان می گفتیم و در هاله ای از آواز های گوناگون غلغله مبهم فرو می رفتیم و معلم رسم و کاردستی را فراموش

می کردیم.

اما آن روز وقتی او مثل همیشه به صنف در آمد یکبار به صورت غیر مترقبه
بی خط کشش را روی میز زد و گفت:

- گوش کنید. ساکت!

سکوت رعب انگیزی به یکباره گی در صنف مستقر شد و با آن تپش دلهای ما
بیشتر شد. چشمان ما رق رق برآمدند و حتی بالا کشیدن بینی خود را هم
فراموش کردیم که باز آواز معلم رسم و کاردستی در صنف پیچید.

- روز امتحان رسم و کاردستی هرکدام تان یک کاردستی بسازید و بیاورید!

ما که از کاردستی مفهوم مشخصی نداشتیم تقریباً دسته جمعی پرسیدیم

- کاردستی؟ چی قسم؟ چی؟

از پشت عینک سیاهی چشمان معلم رسم و کاردستی با خشم در چشمانش تپیدن
گرفت و با خشم گفت:

- یک چیزی بسازید و از گل، از چوب از کاغذ...

از این توضیح هم چیز زیادی نفهمیدیم و معلم رسم و کاردستی هم به این
نارسایی ها پی برد و با بیحوصله گی ادامه داد:

- در خانه های تان بگویید می فهمند، فهمیدید؟

و همه ما بی آنکه چیزی از گپهایش فهمیده باشیم از ترس یک صدا گفتیم:

- بلی.

تمرین 2. چهار جمله از متن اصلی حذف شده است. از میان جمله های A-F

گزینه درست را انتخاب کنید که متناسب با شکاف باشد. متوجه باشید دو تا

جمله اضافی وجود دارد.

A	و هر از گاهی با آنها به گردش و مهمانی برویم.
B	آنچه کودکان خردسال را به مهدکودک و افراد کهنسال را به خانه سالمندان روانه میکند، لزوم وجود حمایت و نگهداری ویژه ای است که در زمانی خاص، والدین یا فرزندان این افراد قادر به ارائه آن نیستند.
C	امروزه حد متوسط مسکن، آپارتمانی ۷۵متری یا حداکثر نود متری است.
D	خانه سالمندان یک سازمان دولتی یا خصوصی است که به افراد سالمند (سالمندان) محل سکونت دائمی را با ارائه خدمات حمایتی زندگی مانند پخت و پز، مراقبت و غیره ارائه می دهد.

E	چند بار به دلیل مشغله زیاد یا صرفاً بی توجهی، وقت پزشک آنها را فراموش کرده‌ایم یا خوراکی نامناسب برایشان تهیه کرده‌ایم؟
F	امروزه بیش از ۷۰۰ میلیون نفر در جهان بالای ۶۰ سال سن دارند.

تمرین 3. پاسخ سؤالهای زیر بدهید:

1. افزایش هزینه زندگی، موجب چه چیز شده است؟
2. چرا مراکز نگهداری از سالمندان میتوان محل بسیار برای افراد پابنه سن گذاشته شمرد؟
3. آیا در حال حاضر و در شهرهای بزرگ الگوی مسکن دیگر آن خانه های بزرگ و جاداری وجود دارد؟
4. دلایل به وجود آمدن مراکز نگهداری از سالمندان را بگویید.
5. آیا میتوانیم بگوییم که والدینی که فرزندان خود را به مهد کودک میسپارند از مهر و محبت بی بهره اند؟
6. چرا بعضی اشخاص چنین مراکز نگهداری را زندان و مانند آن مینامند؟
7. چرا بیشتر افراد مسن، علاقه ای به حضور در خانه های امروزی ندارند؟
8. بنظر شما چرا میگویند که فرزندانمان از پدر و مادر خود همه چیز را میآموزند؟
9. چه چیز موجب رشد چشمگیر جمعیت افراد بالای ۶۵ سال در جهان شده است؟

تمرین . جاهای خالی را پر کنید:

1. زمان برای سالمندان، به خصوص آن عده که به دلیل بیماری قادر به سرگرم کردن خود نیستند، بسیار طولانی میگردد، بسیاری از آنان از حساس بی دلیل ترس و توهم ... و سرگیجه، فراموشی و تنهایی ... روز آنها را به ... دائم مبدل میکند.
2. تصور نمیکنم تنها گذاشتن یک سالمند ناتوان و نیازمند به توجه، در خانه ای کوچک، با لوازم جدیدی که نمیتواند از آن استفاده کند و سرگرم شود، کاری ... باشد.
3. از طرفی، واقعیت این است که در حال حاضر و به خصوص در شهرهای بزرگ، الگوی مسکن دیگر آن خانه های ... و ... نیست که یک خانواده کامل با عروس و داماد و نوه، در آن زندگی میکردند.

4. هزینه زندگی، موجب شده است که زن و شوهر هر دو ... باشند و حتی در بسیاری از موارد فرزندان آنها هم به کار مشغولند تا نیازهای اقتصادی خانواده را ... یا حداقل کمک خرج تحصیل خود باشند.
5. در عین حال، بیشتر افراد مسن، علاقه چندانی به حضور در خانه های امروزی ندارند، خانه ای که همه در آن ...، یکی تلویزیون میبیند، یکی موسیقی ... خود را میشنود، یکی مدام پای تلفن است.
6. در این جا مادر بزرگ یا پدر بزرگی که روزی رئیس خانه بوده، حتی از شنیدن موسیقی مورد علاقه خود ... است.
7. دلایل به وجود آمدن مراکز نگهداری از سالمندان ... انسان امروز و ... جوانان نیست.
- تمرین 5. برای هر یک از واژه های زیر از متنی که خوانده اید، هم معنای مناسبی پیدا کرده و بنویسید.
- شخصها - درس خوانده - توانا - بازنشسته بودن (شدن) - تنها بودن (شدن)
 - خواب ترسناک - سالمند - غذا - یاد گرفتن - توجه نکردن - محسوب شدن - مورد علاقه - تهیه کردن

تمرین 6. با توجه به متن درستی (د)، نادرستی (ن) و یا نامشخص (نا) بودن جمله های زیر را تعیین کنید. برای جواب خود از داخل متن دلیل مناسب پیدا کنید:

1	بیشتر سالمندانی که در خانه ی سالمندان زندگی میکنند از شرایط آن جا راضی هستند.
2	بهتر است سالمندان بیمار که دارای شرایط نامناسب هستند، در خانه سالمندان مستقر شوند.
3	فرستادن کودکان به مهد کودک نشانه بی عاطفی بودن والدین نسبت به آنها نیست.
4	به دلیل مشغله ی فکری و کاری والدین برخی اوقات سالمندان فراموش میشوند.
5	آسایشگاه سالمندان مکان مناسبی برای افراد پیر محسوب میشود.
6	برخی از سالمندان که در آسایشگاه ها هستند از بی توجهی فرزندان شان شکایت دارند.

7	نوع بیان نویسنده نشان میدهد که او با فرستادن سالمندان به خانه ی سالمندان موافق است.
8	دلایل به وجود آمدن مراکز نگهداری از سالمندان ، قطعاً بیرحمی انسان امروز و حق ناشناسی جوانان است.
9	زمان برای سالمندان بسیار طولانی نمیگذرد
10	افزایش هزینه زندگی، موجب شده است که زن و شوهر هر دو شاغل باشند و حتی در بسیاری از موارد فرزندان آنها هم به کار مشغولند تا نیازهای اقتصادی خانواده را تامین کنند

تمرین 7. متن را دوباره خوانده و در باره دلایل فرستادن یا نفرستادن سالمندان به خانه سالمندان بحث نمایید و احساسات خود را پس از خواندن متن بنویسید.

تمرین 8. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر را انجام نمایید:

تمرین اول. به سوالات جواب بدهید .

1. چند سال است که اولین مرکز روزانه سالمندان به وجود آمد؟
2. در کدام کشور اولین مرکز روزانه سالمندان به وجود آمد؟
3. در این مراکز برای سالمندان چه شرایطی فراهم میشود؟
4. چرا این مراکز و موجب افزایش سطح سلامت جسمی و روانی سالمند می شوند؟

5. مراکز روزانه سالمندان برای سالمندان چه فرصت های فراهم میسارند؟

تمرین دوم. جا های خالی را پر کنید:

1. مراکز روزانه سالمندان به عنوان ... مناسب برای مراقبت از سالمندان شناخته شده است.
2. مراکز روزانه سالمندان به مراقبان سالمندان این فرصت را می دهد تا ... بیاسایند و از ... های ناشی از وظیفه سنگین مراقبت از سالمند رهایی یابند.
3. اولین مراکز روزانه سالمندان در آمریکا بیش از ... سال پیش به وجود آمد.
4. مراکز روزانه سالمندان، با ... از بار مسئولیت شبانه روزی مراقبت از سالمند برای خانواده ها، ... زندگی کردن در کنار خانواده را به سالمندان می بخشند.
5. سالمندی، ... جانکاه نیست که به آن با دید منفی بنگریم و برایش ... باشیم.

6. سالمندی، دوران برداشت ... زندگی است که آدم حاصل ... و ... سال های عمر دراز و طولانی خود را در پیش رو می یابد.
تمرین سوم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	در مراکز روزانه سالمندان محیطی شاد و ایمن برای سالمندان ایجاد می شود ،
2	در مراکز روزانه سالمندان شرایط مناسبی برای پرورش دوستی با دیگر اعضای خانواده و گسترش ارتباطات با آنها ارایه میشود.
3	مراکز روزانه سالمندان به عنوان جایگزینی مناسب برای مراقبت از سالمندان شناخته میشود
4	پیری، دوران برداشت محصول زندگی است که آدمی حاصل تلاش و فعالیت سال های زندگی طولانی خود را در پیش رو می یابد
5	اولین مراکز روزانه سالمندان در آمریکای لاتین به وجود آمد.
6	سالمندی، مصیبتی جانکاه است که به آن با دیدی منفی بنگریم و برایش متأسف باشیم.

تمرین چهارم. عبارت های زیر را با کمک متن کامل کنید:

1. اشتباهی ... بزرگ است.
 2. از فشارهای ... از وظیفه سنگین مراقبت
 3. ایجاد محیطی ... و ...
 4. ... زندگی کردن در کنار خانواده
 5. اعمال ... و ... از سوی فرزندان
 6. از دید ضعف .. و ... بدن یا ضعف دید و گوش و دیگر ...
- تمرین پنجم. هم معنی کلمات زیر در متن پیدا کنید:**
 بلا – رنج آور – نقطه نظر – سالخورده – نگهداری – کمی – سبب ... شدن – جنایت

درس چهارم چورسو بازار تاشکند

چورسو بازار تاشکند بازاری قدیمی در قلب پایتخت ازبکستان است که در گذشته به نام اسکی جواا به معنای «برج قدیمی» مشهور بوده است. این نام به زبان محلی به معنای «چهار مسیر» و یا همان چهار راه خودمان است. در این بازار شما می توانید انواع و اقسام خریدنی های رنگارنگ و عجیب و غریب را برای سوغاتی پیدا کنید. با وجود اینکه این بازار مورد مرمت و بازسازی قرار گرفته است، ولی همچنان حال و هوای زمان گذشته خود را در تمام طول قرن های متمادی حفظ کرده است.

چورسو بازار یکی از قدیمی ترین بازار های آسیای میانه است، بطوریکه قدمت آن حتی به قرون وسطی می رسد. زمانیکه یک از مقاصد مهم جاده ابریشم به حساب می آمده است. خوب است در ذهن خود کمی به دوران و قرن ها دور بروید و تصور کنید که تاجران آن زمان همراه با شتران حمل بار در حال حمل و نقل و چانه زنی با صاحبان حجره ها می باشند. اگر بگوییم که تقریباً چنان فضایی همچنان بر این بازار حاکم است، بیراه نگفته ایم. چورسو بازار در کنار بناهای قدیمی که قدمت آنها به قرون ۱۶ تا ۱۸ می رسد قرار دارد که همین موضوع به

جذابیت این مکان بیشتر اضافه میکند. این بناها شامل مدرسه کوکلداش، مدرسه خدجا احرار و مسجد جامع نماز جمعه می باشند.

بر طبق دست نوشته های افرادی که در زمان های دور از این بازار دیدن کرده اند، چورسو بازار حجره های بسیار زیادی به همراه اجناس

متنوع داشته است و مملو از گرمابه، کاروانسرا، چایخانه، دکه های فروش آثار هنری و دیگر امکانات بوده است. ولی امروزه اجناسی که در این بازار به فروش میروند به بخش های چون مواد غذایی، صنایع دستی، پوشاک و غیره منقسم می شوند. دو بخش اول چورسو بازار بسیار جلب توجه می کند. این بخش از بازار

در زیر عمارت عظیم که سقف آن از گنبد های ساخته شده به سبک آسیای مرکزی است قرار دارد. گنبد اصلی که در وسط بازار قرار دارد شبیه به گنبد تاشکند است که در همان منطقه از شهر قرار دارد.

مواد غذایی نیز با توجه به نوع آن در بخش های مختلف بازار به فروش می رسد. برای مثال، قسمتی در بازار وجود دارد که مختص فروش مواد لبنی است. برای مثال، ماست که در زبان محلی به آن "کاتیک" می گویند، انواع محلی پنیر، پنیر فتا و کشک در این راسته از بازار عرضه می شود. همچنین، از شیرینیجات پرطرفدار در ازبکستان بین مردم نوات یا همان نبات خودمان است که در رنگ های مختلفی تهیه می شود. همچنین بسان بازارهای سنتی در کشورمان ادویه جات متنوع در بازار چورسو ازبکستان در دسترس است. در نزدیکی بازار اغذیه فروشی های مختلفی وجود دارند که می توانید در آنجا غذاهای سنتی کشور ازبکستان را امتحان کنید.

خیلی از افرادی که به اینجا مراجعه میکنند نمی توانند به راحتی از کنار پاستای سامسا که مستقیم از تنور داغ بیرون آمده است، عبور کنند. یا رایحه و سوسه انگیز شاشلیک کباب که به آن شاشلیک هم می گویند بسیار تحریک کننده اشتها ست و یا غذای معروف ازبکی به نام پیلاف که اسامی مختلفی نیز به آن نسبت می دهند از جمله غذاهای سنتی ازبکی است که در دیگ یا پاتیل های بزرگ پخته می شوند. چنانچه به بازار رفتید، حتما سری هم به راسته هنرهای دستی در آنجا بزنید. اینجا آن قسمت از بازار است که انواع و اقسام سوغاتی را می توان تهیه کرد. جواهرات، ظروف خانگی، پیاله های مخصوص نوشیدن آب و غیره از این موارد است. در ضمن میتوان فرشهایی با الگوهای سمرقندی، بخارایی و خیوایی در راسته کنار هنرهای دستی پیدا کرد. بعلاوه، ادوات موسیقی ازبکی مانند سورنا، زورنا، دایره و غیره نیز در این بخش از بازار می توان پیدا کرد.

در ضمن بسیار معمول است که در هنگام پرداخت مبلغ خرید یک جنس از روش چانه زنی برای گرفتن تخفیف استفاده نماییم. البته بنک داران قیمت را کمی بالاتر در نظر میگیرند تا بتوانند در صورت لزوم تخفیف بدهند. چانه زنی هنری است که قرن ها در آسیا سابقه داشته است. هر چند امروزه چون حجره داران مجبورند برخلاف گذشته برای اجاره مغازه خود کرایه پرداخت کنند، آنچنان رقبتی برای دادن تخفیف از خود نشان نمی دهند، ولی بهرحال بهتر است از این فن کمال استفاده را کرد.

برای رفتن به چورسو راههای مختلفی وجود دارد. ولی توصیه آن است که از خطوط مترو تاشکند برای این منظور استفاده کنید که خود ایستگاه مترو نیز از جاذبه های گردشگری این شهر محسوب می شود. دو خروجی ایستگاه مترو تاشکند به بازار منتهی می شوند. مثل بسیاری از بازارها در تاشکند، چورسو بازار از ساعات اولیه صبح شروع به کار می کند و تا ساعات پایانی روز به فعالیت خود ادامه می دهد.

واژه ها

sowqāt “сувенир” سوغات
 morammat “ремонт” مرمت
 motamādi “продолжительный” متمادی
 čānezani “торговаться” (т.е. сбивать цену) چانه زنی
 jazzābiyat “притягательность” جذابیت
 tamlow “полный, переполненный” مملو
 garmābe “баня” گرمابه
 dakke = دکان دکه
 monqasem “разделенный, поделенный” منقسم
 mavād – e labani “молочные продукты” مواد لبنی
 kašk “сушеное кислое молоко” کشک
 نبات = نوات “кристаллический сахар”
 adviye “пряность” دوا من. چ. om
 rāyehe “запах, аромат” رایحه
 pātil “большой медный котел” پاتیل
 bonakdār “оптовый торговец продовольственными товарами” بنک دار

توضیحات

1. سانسامسا sambuse “самса” = سنپوسه sāmsā
2. بسان basān производное от слова بس bas “много”, син. слову بسیار besyār

Коммуникативно-смысловая структура предложений

В зависимости от цели высказывания и выполняемых функций предложения принято делить на повествовательные, вопросительные, побудительные и восклицательные.

Простое повествовательное предложение выражает констатацию того или иного факта действительности или умственного акта и может состоять из двух и более синтагм: *barādar- bozorg-e man / dar tāškand zendegi mikonad* “Мой старший брат живет в Ташкенте”.

Вопросительные предложения образуются двумя способами: 1) либо только интонационными средствами; 2) либо интонационными средствами в сочетании с лексическими, к которым относятся вопросительные слова, вопросительные частицы и отрицательные частицы с союзом *یا* *uā*. Выделяют четыре типа вопросительных предложений в зависимости от участия в организации вопроса интонационных и лексических средств:

1) Вопросительные предложения без лексических средств. Интонация такого рода предложений характеризуется общим повышением тона к концу предложения. Этим вопросительные предложения отличаются от повествовательных, в которых интонация — нисходящая.

2) Вопросительные предложения с вопросительным словом - это вопросительные местоимения *که* *ke?* “кто?”, *چه* *če?* “что?”, “какой?”, вопросительные наречия *کی* *key?* “когда?”, *کجا* *kojā?* “где?”, *چرا* *čerā?* “почему?”, *چطور* *četowr?* “как?”, “каким образом?”.

3) Вопросительные предложения с вопросительными частицами *آیا* *āyā* “разве”, “ли” и *مگر* *tagar* “разве”, “неужели”, которые помещаются в начале предложения и выделяются повышением тона последнего слова, а также небольшой паузой

непосредственно после них.

4) Альтернативные вопросительные предложения образуются путем употребления в конце предложения отрицательной частицы نه *na* или خير *хеур* “нет” в сочетании с союзом یا *yā* “или”. Эти отрицательные частицы прибавляются к вопросительным предложениям без лексических средств и ставятся после глагола-сказуемого: او اشتباه می کند یا نه؟ *u eštebāh mikonad yā na?* “Он ошибается или нет?”.

Побудительные предложения выражают повеление, просьбу, приказ, предостережение, протест, угрозу, призыв, побуждение к совершению какого-либо действия. В создании побудительных предложений участвуют:

- побудительная интонация
- постановка сказуемого в форме повелительного наклонения или в аористе
- особые модально-побудительные частицы.

В зависимости от наклонения, в котором употреблено сказуемое, различаются два типа побудительных предложений.

1) Побудительные предложения с глаголом-сказуемым в форме повелительного наклонения: به دوست خود کمک کنید! *be dust-e xod komak konid!* “Помогите своему другу!”;

Форму побудительных предложений имеют лозунги, призывы, проклятия, выражения негодования и т.п.: باد میهن ما: *zende bād mihan-e mā!* “Да здравствует наша родина!”.

2) Побудительные предложения, образованные с помощью модально-побудительных частиц بگذار *begozār* “пусть”, بیا *biyā* “давай”, بیايید *biyāyid* “давайте” и глагола в форме аориста: بگذار خودش نامه بنویسد *begozār xod-aš nāme benevisad* “Пусть он сам пишет письмо”; بیايید در باره تحصیلات ما صحبت بکنیم *biyāyid dar bāre-ye tahsilāt-e mā sohbat bekonim* “Давайте поговорим о нашей учебе”.

В восклицательных предложениях изложение содержания мысли сопровождается выражением чувств, эмоций говорящего

для передачи которых используются междометия, выражающие чувства радости, восторга, одобрения, грусти, негодования, страха, удивления, эмоционально-восклицательные частицы, восклицательная интонация: *چه کتاب جالبی است!* *če ketāb-e jāleb-i-st!* “Какая интересная книга!”; *چه روز خوبی است!* *če ruz-e xub-i-st!* “Какой хороший день!”.

Восклицательными могут быть вопросительные и повествовательные предложения. Побудительные предложения со значениями приказа и повеления всегда произносятся как восклицательные.

Восклицательные предложения могут быть безглагольными (с опущенной связкой): *چه روز خوبی است!* *če ruz-e xub-i-st!* “Какой хороший день”, *چه قدر عالی* *če qadr āli!* “Как прекрасно!”; *عجب مرد پاکدلی!* *Ajab mard-e pākdel-i!* “Удивительно чистосердечный человек!”.

تمرینات

تمرین 1. دستور بخوانید و به هر نوع از جملات سه تا سه جمله بسازید

تمرین 2. پاسخ سوالهای زیر بدهید:

1. چه بازاری در گذشته به نام اسکی جوا مشهور بوده است؟
2. نام اسکی جوا چه معنی داشت؟
3. چرا می گویند که این بازار حال و هوای زمان گذشته خود را در تمام طول قرن های متمادی از دست نداده است؟
4. قدمت بازار به چه قرون می رسد؟
5. چورسو بازار در کنار چه بناهای قدیمی قرار دارد؟
6. چه چیزی به جذابیت این مکان بیشتر اضافه میکند؟
7. چه چیز ها برای سوغاتی اینجا میتوان پیدا کرد؟
8. برای گرفتن تخفیف استفاده از چه روشی بسیار معمول است؟
9. چرا حجره داران برای دادن تخفیف رقبتی از خود نشان نمی دهند؟

تمرین 3. جا های خالی را با استفاده از واژه های مناسب پر کنید:

1. غذاهای سنتی ازبکی در ... یا ... های بزرگ پخته می شوند.
2. حجره های چورسو بازار ... از گرمابه، کاروانسرا، چایخانه، دکه های فروش آثار هنری و دیگر امکانات بوده است.
3. ... بازارهای سنتی در کشورمان ادویه جات متنوع در بازار چورسو در دسترس است.
4. سورنا، زورنا، دایره و غیره، از ... موسیقی ازبکی هستند.
5. در این بازار شما می توانید نواع و اقسام خریدنی ها برای ... پیدا کنید؟
6. با وجود اینکه این بازار مورد ... و ... قرار گرفته است، ولی حال و هوای زمان گذشته خود را از دست نداده است.
7. قرار داشتن بازار در کنار بناهای قدیمی به ... این مکان بیشتر اضافه میکند.
8. امروزه اجناسی که در بازار به فروش میروند به بخش های مختلف ... می شوند.

تمرین 4. عبارات زیر را از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Сердце столицы Узбекистана; всевозможные красочные и необычные вещи; восстановление и реставрация; дух прошлого; многие столетия; давность; восходить к средневековью; искусство торговаться; туристические достопримечательности; торговый ряд изделий прикладного искусства; предназначенный для молочных продуктов; добавляет большей привлекательности этому месту; сувенир.

تمرین 5. گزینه درست با + و گزینه نادرست با - مشخص کنید:

1	چورسودر گذشته به نام اسکی جوا به معنای «چهار مسیر» مشهور بوده است.
2	ایستگاه های مترو از جاذبه های گردشگری شهر تاشکند محسوب می شود.
3	معمول نیست که در هنگام پرداخت مبلغ خرید یک جنس برای گرفتن تخفیف استفاده نماییم.
4	چورسو بازار بازاری قدیمی در قلب آسیای مرکزی قرار دارد .
5	در این بازار می توان انواع و اقسام خریدنی های رنگارنگ و عجیب را برای ارمغان پیدا کرد.
6	به دلیل تعمیر و بازسازی بازار حال و هوای زمان گذشته خود را از دست داده است .
7	هنرچانه زنی قرن ها در آسیا سابقه داشته است.

تمرین 6. به واژه های زیر بفارسی توضیح بدهید:

رایحه - چانه زنی - سوغات - گرمابه - حال و هوای زمان - تنور

تمرین 7. بفارسی ترجمه کنید:

Базар Чорсу в Ташкенте ранее известный как Эски Джува, что означает «Старая башня». Это название на местном языке означает «четыре пути». Несмотря на то, что этот рынок был отреставрирован, на протяжении многих столетий он по-прежнему сохраняет атмосферу прошлого. Базар Чорсу — один из старейших рынков в Центральной Азии, основанный в средние века, расположен рядом со старинными зданиями, построенными в 16-18 веках, что добавляет очарования этому месту. В число этих зданий входят школа Кокельдаш, школа Хаджа Ахрар и мечеть пятничной молитвы.

Согласно записям людей, посещавших этот рынок в далекие времена, базар Чорсу имел множество помещений с различными товарами, а также бань, караван-сараяв, чайхан, ларьков с произведениями прикладного искусства.

Сегодня товары, которые продаются на этом рынке, разделены на такие разделы, как продукты питания, изделия ручной работы, одежда и т. д. Первые две части базара Чорсу привлекают большое внимание. Эта часть рынка расположена под огромным куполом, построенным в стиле Средней Азии. Главный купол, расположенный посередине рынка, аналогичен ташкентскому куполу, расположенному в том же районе города.

Торговаться — это искусство, которое существовало в Азии на протяжении веков. Сегодня, в отличие от прошлого, владельцам магазинов приходится платить за аренду своих магазинов, поэтому их не так много конкурентов, предоставляющих скидки.

Есть разные способы добраться до Чорсу. Но лучше всего использовать для этой цели ташкентское метро, поскольку сами станции метро считаются одной из туристических

достопримечательностей этого города. Как и многие базары Ташкента, базар Чорсу начинает работать с раннего утра и продолжает свою деятельность до позднего часа дня.

تمرین 8. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. بازار و فروشگاه. مزایای و معایب .
2. به اصطلاح “بازار شرقی” توضیح بدهید.
3. علل پیدایش بازارها.
4. اسباب نابود شدن بازارها.

تمرین 9. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر را انجام نمایید

تمرین اول. به متن گوش داده شده عنوان مناسب انتخاب نمایید

(ا) بازار های معاصر
(ب) بازار های سنتی
(پ) فروشگاه ها
(ت) محلات خرید کالا ها

تمرین دوم. به سوالات جواب بدهید.

1. عامل مهمی در بازار گذشته و کنونی چیست؟
2. چه محوطه‌ای در بازار فضای سبز و آب‌نماها به افراد حس دعوت‌کنندگی می‌دهد؟
3. یکی از خصوصیات بازارهای سنتی از چه عبارت است؟
4. مراکز اولیه بشری و اجتماع انسان‌ها چیست؟
5. در بازارهای سنتی ایرانی در سقف سوراخ‌ها برای چه استفاده می‌شدند؟
6. در بازار سنتی از چه نوع تبلیغات استفاده می‌کردند؟
7. عناصر بازارهای سنتی ایرانی شامل چه چیز است؟
8. اکثر بازارها در چه ادوار ساخته شده است؟

تمرین چهارم. برای سوال های I-IY جواب مناسبی را از میان گزینه های A B C انتخاب نمایید.

I. ستون فقرات یک شهر و روستا... است

(A) دیوان خانه

(B) بازار

(C) قصر پادشاه

II. نوع طاق‌ها و گنبدها و مصالح استفاده‌شده در بازار مربوط به ... است.

(A) نوع اقلیم

(B) شرایط جغرافیایی

(C) دوره‌ای که آن بازار در آن شکل گرفته

III. اکثر بازارها در دوره ... ساخت و تکامل پیدا کرده‌اند.

(A) صفویه و قاجار

(B) سامانیان و قاجار

(C) سلجوقیان و صفویه

IV. یکی از عوامل مهم در بازار از گذشته تاکنون ... است.

(A) موقعیت

(B) امنیت

(C) ساختار

تمرین پنجم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	در بازار سنتی از تبلیغات استفاده نمی‌شود	-
2	جوانانی که در بازار کار می‌کنند این شغل به صورت موروثی به آنها رسیده است	+
3	عناصر بازار در طول تاریخ متحول نشده‌اند.	-
4	در بازارهای سنتی ایرانی برای نوردهی و تهویه هوا روزنه‌هایی در دیوارها دیده می‌شود	-
5	محلات مبادله کالا به کالا سپس به بازارها تبدیل شده است	+
6	محوطه‌ای در مقابل درب ورودی بازار با فضای سبز و آب‌نماها افراد را به بازار دعوت می‌کرد.	+
7	نوع طاق‌ها و گنبدها و مصالح استفاده‌شده در بازار متفاوت نبود	-
8	بازارهای سنتی خارج از شهر قرار داشتند	-

تمرین ششم. هم معنی کلمات زیر را در متن پیدا کنید:

مرکز - سررشته - عامل - عهد - روبرو شدن - لباس

تمرین هفتم. از بین دو ابرو واژه مناسب انتخاب نمایید و عبارت‌های زیر کامل کنید:

1. جوانانی که در بازار کار می‌کنند این شغل به صورت (موروثی، سنتی) به آنها رسیده است.

2. کسی که وارد بازار سنتی می‌گردد با فضاهایی راهرویی (موافق میشود، مواجه می‌شود)
3. بیشتر بازارها در دوره صفویه و قاجار ساخت و (متحول، تکامل) پیدا کرده‌اند.
4. در بازارهای سنتی ایرانی برای نوردهی و تهویه (آب، هوا) روزنه‌هایی در سقف وجود دارد.
5. یکی از عوامل مهم در بازار از گذشته تا حال حاضر (امنیت، حفاظت) است.
6. طاق‌ها و نوع مصالح استفاده‌شده در بازار (یکنواخت، متفاوت) است

درس پنجم

زنان شاغل و مشکل بچه داری

متأسفانه بعد از زایمان در برخی خانواده ها وظایف خانه داری میان زن و شوهر تقسیم نمیشود و بار آن فقط بر دوش زنان می‌افتد. در واقع این مادر است که باید کارش را از دست بدهد یا به ناگزیر مسؤولیت‌های متعدد بپذیرد. البته در سالهای اخیر صحبت از همکاری مردان

در کارهای خانه و بچه داری در میان است. اما براساس تحقیقی که انجام گرفته، واقعیت چیز دیگری را نشان میدهد و این مادر است که از همان بدو تولد نوزاد، نقش مهمی را در نگهداری و مواظبت از فرزندش به عهده می‌گیرد و نقش پدر در همان نقش سنتی خود یعنی در برآورده کردن نیازهای مادی کودک باقی میماند. فقط شش درصد از مردان در کارهای مربوط به نگهداری نوزاد از جمله تعویض لباس، آماده کردن شیر و حمام کردن نوزاد با همسرشان همکاری میکنند.

در دو سوم موارد، زنان به تنهایی از نوزادشان مراقبت میکنند. علاوه بر کارهای اولیه، بقیه ی کارها مثل بردن نوزاد به مطب پزشک، آموزش نوزاد و غیره همه به عهده مادران است. فقط مورد گردش و بیرون بردن نوزادان

را پدر و مادر به طور مشترک انجام میدهند. البته در ایام تعطیل حضور پدر تا حدودی به چشم میخورد و او در زمینه نگهداری از فرزندش علاقه نشان میدهد اما پس از تعطیلات همه چیز به فراموشی سپرده میشود. شاید این تصور پیش بیاید زمانی که مادر مشغول نگهداری از نوزاد است، پدر وظایف خانه داری را بر عهده میگیرد. متأسفانه در این مورد نیز هشتاد در صد از پدران اظهار داشته اند که تمایلی به انجام این کار ندارند و اگر هم کاری انجام بدهند در حد خرید، ظرف شستن و نظافت است و کاری به غذا پختن و اتو کردن ندارند. همچنین آنها فقط یک ساعت را به این امور اختصاص میدهند در حالی که مادران به طور متوسط دو ساعت و نیم در روز مشغول این وظیفه هستند. اما با وجود یک یا چند فرزند کوچک دیگر در خانه، آیا پدر مسئولیت نگهداری از آنها را بر عهده میگیرد؟ در این خصوص چنانچه کودک بالای سه سال داشته باشد پدر در مدت شبانه روز دو ساعت و چهل و پنج دقیقه را به نگهداری از کودک اختصاص میدهد.

نزدیک سی در صد از زنان اظهار داشته اند که تولد نوزادشان نحوی فعالیت شان را تغییر داده یعنی جایگاه شغلی، ساعات کاری یا حجم کارشان را تغییر داده است. در حالی که این تغییر در مردان فقط شش در صد بوده است. البته باید به این نکته اشاره کنیم که این تغییر شغل در نخستین فرزند بیشتر به چشم میخورد اما در کودکان بعدی کمتر دیده میشود. مادران بدون شوهر یا کسانی که شوهرشان بی کار است از شانس

بیشتری برای ادامه کارشان برخوردارند. البته گاهی اوقات تولد نوزاد موجب میشود زنانی که به نوعی در محیط کارشان فشار زیادی تحمل میکنند، به استراحت پرداخته، حتی فرصتی برای تغییر و انتخاب یک شغل بهتر پیدا کنند.

واژه ها

زایمان *zāyeman* “роды”

به ناگزیر *benāgozir* “неизбежно”

در میان بودن *dar miyān budan* “существовать, наличествовать”;

بدو *badv* “начало”

مواظبت *movāzebat* “забота”

برآورده کردن *barāvorde kardan* “осуществлять, исполнять”

مراقبت کردن *morāqebat kardan* “заботиться, опекать”

تمایل *tamāyol* “желание”, “охота”

نظافت *nazāfat* “чистота”, “уборка дома”

نحو *nahv* “образ”, “способ”, “характер”

شدن ... موجب *towjeb... šodan* “служить, стать причиной ч.-либо”

توضیحات

1. *sohbat az ... dar miyān ast* “ведутся (идут) разговоры о...”. *be miyān āmadan* “заходить (о разговоре)” (*از* *az*)

2. *be farāmuši sepordan* “забывать”, “предавать забвению”. Глагольное словосочетание неидиоматического характера.

دستور

Главные члены предложения. Подлежащее.

Главные члены предложения — подлежащее и сказуемое выражают основные понятия высказывания.

Подлежащее — это главный, грамматически независимый член двусоставного предложения, обозначающий предмет мысли, признак (действие, состояние, свойство, качество) которого определяется сказуемым: *āmuzgār mīxānad* “Учитель читает”; *dānesjuyān kār mikonand* “Студенты работают”.

В персидском предложении подлежащее может быть выражено:

- **существительным**, например: *dānešyār āmad* “Преподаватель пришел”;
- **различными видами местоимений**: личными, указательными, вопросительными, неопределенными, определительным местоимением *همه* *hame*, определительно-возвратным

местоимением خود *xod*: تو دیدی؟ *tu didi?* “Ты видел?”; همه برخاستند *hame bar-xastand* “Все встали”;

- **инфинитивом**, который подвергаясь субстантивации, может выступать в роли подлежащего: *سیگار کشیدن ممنوع است. amadan-aš qeyr-e montazere bud* آمدنش غیر منتظره بود “Его приезд был неожиданным”

- частично субстантивированными **прилагательными**: سیاه شایسته *siāh šāyeste-ye šomā ast* “Черное вам к лицу” или причастием прошедшего времени: گفته من صحیح بود *gofte-ye man sahih bud* “Мои слова были верны”;

- **числительными**. Количественные числительные полностью сохраняют свою форму: پنج و دو میشود هفت *Panj-o do mišavad haft* “Пять плюс два получается семь”; порядковые числительные в функции подлежащего обычно употребляются с ударным суффиксом *ی -i* (یای مصدری *yā-ye masdari*): اولی می خواند، دومی می نویسد *avval-i mixānad, dovvom-i minevisad* “Первый читает, второй пишет”;

- В функции подлежащего персидского предложения встречаются **синтаксически нечленимые словосочетания**. К ним относятся: **а)** сочетание количественных числительных (с нумеративами или без них) с существительными в ед. числе *دو نفر دانشجو فارسی خوب حرف میزنند do nafar dānešju fārsi xub harf mizanand* “Два студента хорошо говорят по-персидски”; **б)** сочетания количественных числительных с существительными во мн. числе спредлогом *سه نفر از کارگران se nafar az kārgarān* “трое из рабочих”; сочетания существительных с количественным значением, имеющие выделительный артикль, которые объединяясь с существительными или местоимениями во мн. числе при помощи предлога *از az*, выступают в роли единого подлежащего: گروهی از دانشجویان *goruh-i az dānešjiyān* “группа студентов”; **в)** количественно-именные сочетания со словами типа *قریب qarib-e* “приблизительно”, “около”, *بیش از biš az* “более чем”, *کمتر از kamtar az* “меньше чем” и др.: *قریب پنج هزار مسافر از*

است شهر قدیم دیدن کردند *qarib-e panj hezār mosāfer az in šahr-e qadim didan kardand* “Приблизительно пять тысяч путешественников посетило этот древний город”; г) местоименные и местоименно-числительные сочетания: *mā hame* “мы все”, *ānhā hame* “они все”, *ān yeki* “тот”, *yeki digar* “другой”, *kodām yek?* “который?”, *har yek* “каждый”, *in do* “эти оба”, *har do* “оба” и др; д) сочетание превосходной степени прилагательного с существительным во мн. числе при помощи изафета: *zibātarin-e doxtarān* “самая красивая из девушек”, *qavitarin-e mardān* “сильнейший из мужчин”: *qavitarin-e vaznebardārān-e xorusvazn-e Irān namju bud* “Сильнейшим штангистом Ирана в легчайшем весе был Намджу”.

تمرینات

1. تمرین Прочтите, переведите текст. Определите чем выражено подлежащее.

روزی موی سفیدی روی سر شخصی رویید. موی سیاه به او خیلی خندید و گفت: “تو چرا کنار ما نشستی، راه تو و ما یکی نیست”. موی سفید جواب داد: “من بدون دلیل کنار تو ننشسته ام بلکه من را به اجبار نشانده اند. امروز زمان روییدن من بود سرنوشت که مثل گل است در وقت نامناسب نمیروید. من در راه قضا و قدر حرکت میکنم؛ راه من این بود. من راه را گم نکرده ام. من از پیر شدن خبر میدهم. با دیدن من خیلی ها آه کشیدند و افسوس خوردند. دوره ی جوانی مانند ارتشی بود که شکست خورده و حالا دوره ی پیری ارتش خود را آماده کرده است. موی سفید مثل موی سیاه میروید و خبر ندارد که دیگران ناراحت میشوند. بالاتر از سیاهی رنگهای زیادی است ولی تو از ظرف رنگ روزگار خبر نداری؛ روزگار گاهی سیاه و گاهی سفید میکند. او رنگرز است؛ گناه من چیست؟ من هم زمانی مثل تو سیاه و خوشحال بودم ولی ناگهان رنگم سفید شد. دوست من تو هم یک روز مثل من خواهی شد؛ صبر کن و ببین. تو هر قدر میتوانی امروز به من بخند تا وقتی که

گذشتن هفته و ماه تو را مثل من کند. سفید، سیاه، زشت و زیبا هر چه هستیم، همه از بین میرویم.

تمرین 2. کدام یک از عبارات های زیر مفهوم اصلی متن بهتر بیان شده است؟
نظر خود را اثبات نمایید.

1. همکاری مردان در کارهای خانه و بچه داری در سال های اخیر بیشتر شده است.

2. بار اصلی بچه داری بر دوش زنان شاغل است.

3. بیشتر زنان شاغل پس از تولد نوزاد، کارشان را عوض میکنند.

تمرین 3. پاسخ سوالهای زیر بدهید:

1. به نظر شما چرا در برخی خانواده ها وظایف خانه داری و مراقبت از تقسیم نمیشود؟

2. شما موافق هستید که چنین وظایف باید تقسیم شود؟

3. نقش زنان و مردان در نگهداری و مواظبت از فرزند از چه عبارت است؟ آیا وظایف آنها فرق دارد؟

4. وقتی که مادر مشغول نگهداری از نوزادش پدر چه وظایفی را میتواند بر عهده بگیرد؟ به نظر شما واقعا اینطور است؟

5. شما چطور فکر میکنید چرا پدران تمایلی به انجام کارهای خانه و بچه داری ندارند؟

6. تولد نوزاد چطور نحو فعالیت زنان را تغییر داده است؟

7. چنین تغییرات در طرز فعالیت پدران بعد از تولد کودک روی میدهند؟

8. چرا بعضی اوقات زنان بعد از تولد بچه در محیط کارشان فشار زیادی تحمل میکنند؟

تمرین 4. جا های خالی را با استفاده از واژه های که داده شده پر کنید. متوجه باشید دو کلمه اضافی است: به میان آمدن، اختصاص دادن، بدو، موجب شدن، در میان بودن، در برآورده کردن، شانس، شروع، مراقبت کردن، زایمان.

1. صحبتمان از همکاری مردان در کارهای خانه و بچه داری

2. پدران فقط یک ساعت را به کارهای خانه داری ...

3. نقش پدر عبارت است از ... نیازهای مادی کودک.

4. تولد نوزاد ... که زنان به استراحت پرداخته و حتی فرصتی برای تغییر

و انتخاب یک شغل بهتر پیدا کنند.

5. مادران بدون شوهر یا کسانی که شوهرشان بی کارند از ... بیشتری برای ادامه کارشان برخوردارند.

6. بعد از ... در بعضی خانواده ها وظایف خانه داری میان زن و شوهر تقسیم نمیشود

7. مادر از ... تولد نوزاد، نقش مهمی را به عهده میگیرد

8. زنانی که به تنهایی از نوزادشان... علاوه بر کارهای اولیه، بقیه ی به عهده میگیرند

تمرین 5. به واژه های که زیرش خط کشیده است واژه های مترادف پیدا کنید.

تمرین 6. گزینه درست با + و گزینه نادرست با - مشخص کنید:

1	بعد از زایمان وظایف خانه داری میان زن و شوهر تقسیم میشود
2	پدران اظهار داشته اند که تمایلی به انجام این کارهای خانه دارند
3	در ایام تعطیل حضور پدر به چشم میخورد و او در زمینه نگهداری از فرزندش علاقه نشان میدهد
4	پدر علاوه بر کارهای اولیه، بقیه ی کارها مثل بردن نوزاد به مطب پزشک، آموزش نوزاد و غیره همه به عهده آنها است.
5	گاهی زنان بعد از زایمان در محل کارشان فشار زیادی تحمل میکنند.
6	تغییر شغل مادر در کودکان بعدی بیشتر به چشم میخورد و در نخستین فرزند کمتر دیده میشود.
7	نقش مادر یعنی در برآورده کردن نیازهای مادی کودک است.
8	مادر از بدو تولد نوزاد، نقش مهمی را در نگهداری و مواظبت از فرزندش به عهده میگیرد

تمرین 7. بفارسی ترجمه کنید:

К сожалению, после рождения ребенка в некоторых семьях домашние обязанности не делятся между мужем и женой, и основной груз ложится на плечи женщин. Как правило, именно мать теряет работу или принимает на себя множество обязанностей. Но согласно проведенным исследованиям, именно мать находится рядом с рождения младенца и берет на

себя важную роль в уходе за своим ребенком, а роль отца сводится к его традиционной роли, т. е. в удовлетворении материальных потребностей ребенка. Как показывают исследования, в двух третях случаев женщины заботятся о своих малышах одни.

Около 30 процентов женщин заявили, что рождение ребенка изменило их деятельность, то есть изменилась должность, график работы или нагрузка. Конечно, надо отметить, что эта смена работы более заметна с появлением первого ребенка, но менее заметна с последующими детьми. У матерей без мужей или тем, чьи мужья безработные, больше шансов продолжить свою работу. Конечно, иногда рождение ребенка заставляет женщин, которые так или иначе испытывают большое давление на работе, сделать перерыв и даже найти возможность сменить работу и выбрать лучшую работу.

تمرین 8. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. تقسیم وظیف مادر و پدر جهت مراقبت از نوزاد
2. نقش پدر در تربیه بچه
3. فرق تاثیر مادر و پدر در بچه خود

تمرین 9. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر را انجام نمایید

تمرین اول. به متن گوش داده شده عنوان مناسب انتخاب نمایید

1. مشکلات زنان شاغل
2. کودکان مادران شاغل، چند تربیتی هستند
3. هماهنگی میان نقشهای مختلف زنان شاغل

تمرین دوم. به سوالات جواب بدهید.

1. آیا میان زنان شاغل و زنان خانه دار تمایز خاصی وجود دارد؟
2. کسی که وارد زندگی متاهلی می شود ایفای چه نقش هایی از او انتظار می رود؟
3. چرا زنان شاغل باید بین نقشهای مختلف هماهنگی به وجود بیاورند؟
4. چرا فرزندان زنان شاغل افرادی با چند تربیت متفاوت دانسته میشوند؟ این تربیت آمیزه ای از چند نوع تربیت است؟

5. فرق میان تربیت کودک و بچه ها ی بزرگ تر توسط افراد دیگری به جز مادر از چه عبارت است؟
6. آیا وقتی فرزند وارد رده سنی «نوجوانی» می شود حضور والدین و بویژه مادر لازم و ضروری است؟

تمرین سوم. جا های خالی را پر کنید:

1. این روزها تربیت ... به خانواده نیست.
2. زنان شاغل باید بتوانند بین نقشهای مختلف ... به وجود بیاورند.
3. وقتی زنان دچار مشکلاتی شود باید با تدبیر و ... درصدد رفع مشکلات برآیند.
4. چند تربیت متفاوت یعنی تربیتی که ... از خانواده، مهدکودک، پرستار کودک و ... است.

5. هر فردی که وارد زندگی ... می شود، ملزم به پذیرش یک سری نقشهاست.
6. برخی مشاغل مدیریتی بسیار وقت گیر و ... هستند.

تمرین چهارم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	جامعه از زن شاغل زنان خانه دار انتظارات یکسانی ندارد.	-
2	کسی که وارد زندگی متاهلی می شود، مجبور به پذیرش یک سری نقشهاست.	+
3	علما فرزندان زنان شاغل را افرادی با چند تربیت متفاوت می دانند.	+
4	تربیت کودک توسط افراد دیگری به جز مادر با سن فرزند ارتباط خاصی ندارد	-
5	کودکان هنگام عدم حضور والدین در منزل از طریق تلفن و تلگرام و اجتماع و دوستان، تربیت هایی را دریافت میکنند	-
6	وقتی فرزند وارد رده سنی «نوجوانی» میشود و با همسالان رابطه دوستانه برقرار میکند حضور والدین لازم و ضروری است.	+
7	در جامعه تمایز ویژه ای بین زنان شاغل و زنان خانه دار وجود ندارد	+

تمرین پنجم. عبارت های زیر کامل کنید:

1. برخی مشاغل جزء مشاغل مدیریتی محسوب می شوند و بنابراین بسیار ... و ... هستند.
2. زنان شاغل باید همزمان به ... نقش های مختلف بپردازند.
3. اگر زنی شاغل نتواند وظیفه همسری یا مادری را به درستی ... این موضوع ... به شغل هم دارد.

4. زنان شاغل باید بتوانند بین نقشهای مختلف ... به وجود بیاورند تا هیچ کدام از بخش های زندگی آنها دچار ... نشود.
5. فرزندان زنان شاغل را افرادی با چند تربیتی که ... ای از خانواده، مهدکودک، پرستار کودک و ... می باشد می دانند.
6. در سن ...، حضور والدین برای حمایت های تربیتی و عاطفی بیشتر، بسیار لازم و ضروری است.

درس ششم

تفاوت مغز مردان و زنان

بر کسی پوشیده نیست که برخلاف تشابهات فراوان، زنان و مردان با هم تفاوت های اساسی دارند. آن ها به طور متفاوت فکر یا عمل کرده و به طور متفاوت با دیگران ارتباط برقرار میکنند. در مقابل برخی از بیماری ها نیز آن ها عکس العمل های متفاوتی نشان میدهند. علت این همه تفاوت چیست و مطالعه آن ها چه اهمیتی

دارد؟ از حدود صد سال قبل، مطالعات نشان داد که به طور متوسط مغز مردان سنگین تر از مغز زنان است و این مشاهدات محققین را امیدوار به یافتن جواب سؤال های مطرح شده کرد. با افزایش توانایی بشر برای مطالعه بیشتر، اشتیاق یافتن حقایق افزایش یافت. پیشتر تصور می شد که وزن کمتر مغز زنان به دلیل محروم نگه داشته شدن آن ها از آموزش است، در حالی که طبق مطالعات جدیدتر که روی بقایای بدن انسان های اولیه انجام شده، مشخص شده است که در میان انسان های اولیه نیز که هیچگونه آموزشی وجود نداشته است، وزن مغز زنان کمتر از مردان بوده است. امروزه کاملاً ثابت شده است که بین زنان و مردانی که اندازه های بدنی یکسانی دارند، اندازه مغز زنان حدود 15 - 10 درصد کوچک تر از مغز مردان است. تفاوت های دیگری نیز در ساختمان مغز زنان و مردان وجود دارد مثلاً میزان ماده خاکستری و سفید در دو جنس متفاوت است و قسمت های

مختلف مغز آن‌ها که مربوط به فعالیت‌های مختلف می‌باشد به طور متفاوتی تکامل پیدا کرده است.

گروهی از محققین نیز بر این باورند که اگر چه مغز زن و مرد تفاوت‌هایی دارد ولی تفاوت عملکرد آنها به مغز بستگی ندارد بلکه مربوط به جامعه است که آن‌ها را تشویق به انجام کارهایی در دوران مختلف عمرشان میکند. به عقیده این گروه، دختر بچه‌ها به عروسک بازی تشویق میشوند و در بازی‌های کودکانه، میزبان مهمان‌ها می‌شوند در حالی که پسر بچه‌ها یاد می‌گیرند در بازی‌ها سرسخت بوده و هرگز گریه نکنند. برای پسر بچه‌ها اسباب بازی صورتی خریداری نمی‌شود ولی اگر به اتاق دختر بچه‌ها سر بزنی رنگ صورتی چشمه‌ایتان را خیره میکند و با تخت خوابی پر از عروسک روبه‌رو می‌شوید. علاوه بر آموزش‌های درون خانواده در مقیاس جامعه برای مثال در آگهی‌های بازرگانی نیز به ندرت ممکن است راننده اتومبیلی زن بوده و در صندلی سرنشین یک مرد نشسته باشد. یعنی جامعه از مرد می‌خواهد رفتار مردانه داشته باشد و زن را با رفتار زنانه بار می‌آورد.

گروهی از محققین معتقدند که اختلاف اندازه و ساختمان مغز تفاوت‌های رفتاری را نیز باعث میشود. مثلاً پرسیدن آدرس در بین زنان رایج‌تر از مردان است. همچنین تجسم فضایی بهتر اکثریت مردان نسبت به زنان به دلیل حجم زیادتر ماده سفید مغزشان است. ماده سفید مغز انتقال اطلاعات را در مغز تسریع می‌کند. زیاد بودن مقدار ماده خاکستری زنان را قادر می‌سازد تا محاسبات را سریع انجام دهند. برای تجسم فضایی بهتر نیاز به ماده سفید بیشتر از آن‌چه که زنان دارند می‌باشد ولی به دلیل کوچک‌تر بودن جمجمه زنان، ماده سفید مغزشان کمتر از مقدار لازم است. تست‌های هوش نیز عملکرد متفاوت دو جنس را نشان می‌دهد به طوری که زنان و مردان به بخش‌های مختلف تست‌های هوش پاسخ‌های متفاوت میدهند.

متخصصین علوم رفتاری معتقدند حتی برای انجام مهارت‌های مشابه فعالیت‌های مغزی دو جنس متفاوت است؛ یعنی برای انجام فعالیت‌های مشابه در دو جنس قسمتهای متفاوتی از مغز درگیر می‌شود.

بررسی مطالعات انجام شده، نشان می‌دهد که اکثر محققان این موضوع، زنان هستند. آنان میخواهند با کشف واقعیت‌ها از رفتارهای ناعادلانه در مورد این جنس جلوگیری شود. این گروه معتقدند که بیشتر تحقیقات گذشته روی مردان انجام گرفته

ولی نتایج حاصل از آن ها بدون توجه به تفاوت زن و مرد، برای هر دو جنس تعمیم داده شده است. بیشتر زنان سعی در مخفی نگه داشتن این تفاوت ها داشتند و نگران عواقب منفی آشکار شدن این اختلافات بودند، اما امروزه بیشتر آن ها معتقدند که باید مطالعات بیشتری برای کشف تفاوت ها انجام داد چرا که تشریح و درک این تفاوت ها به نفع هر دو جنس است. نادیده گرفتن تفاوت زن و مرد برای جوامع انسانی مضر است. آن چه که باید از بین برود، باورهای نادرست در مورد تفاوت های این دو جنس است. آن چه که مسلم است این تفاوت های مغزی دلیل برتری مرد بر زن یا زن بر مرد نیست و در این مورد نباید از لغاتی مانند بهتر و یا بدتر استفاده شود همان طور که ما نمی توانیم بگوییم سیب بهتر است یا پرتقال و فقط می توانیم بگوییم که آن ها متفاوتند.

واژه ها

- bar xelāf-e* “кроме” برخلاف
tašāboh “сходство” تشابه
akc-ol-amal “реакция” (на что-л.) عکس العمل
moḥaqqueq “исследователь” محقق
bašar “человечество” بشر
haqāyeq мн.ч. от *haqīqat* “истина, правда” حقایق
mahrūm “лишенный” محروم
baqāyā мн.ч. от *baqiye* “остатки, останки” بقایا
ensānhā-ye avvaliye “первобытные люди” انسان های اولیه
māde “вещество” ماده
mizān “уровень”, “количество” میزان
takāmol peydā kardan “совершенствоваться”, “развиваться” تکامل پیدا کردن
amalkard “действие, функция” عملکرد
bastegi dāštan “быть связанным”, “иметь отношение” بستگی داشتن
aqide “мнение” عقیده
sarsaxt budan “быть упрямым”, “быть стойким”, “быть выносливым” سرسخت بودن

به ندرت *benodrat* “редко”
 صندلی سرنشین *sandali-ye sarnešin* “пассажирское сиденье”
 بار آوردن *bār āvardan* “воспитывать”, “обучать”
 تجسم فضایی *tajassom-e fazā-yi* “пространственная визуализация”
 تسريع کردن *tasri' kardan* “ускорять”
 جمجه *jomjome* “череп”
 درگیر شدن *dargir šodan* “задействоваться, использоваться”
 کشف *kašf* “открытие, исследование, изучение”
 واقعیت *vāqe'yat* “факт”
 تعمیم دادن *ta'mim dādan* “обобщать”
 نگران بودن *negarān budan* “беспокоиться, тревожиться, волноваться”
 عواقب *avāqeb* мн.ч. от عاقبت *āqebat* “последствие”
 تشریح *tašrih* “объяснение, разъяснение”
 به نفع *be naf'-e* “в интересах, в пользу”
 مضر *mozer* “вредный, не полезный”
 از بین بردن *az beyn bordan* “искоренять, уничтожать”
 مسلم است *mosallam ast* “несомненно...”
 برتری *bartari* “превосходство”

دستور

Сказуемое

Простое глагольное сказуемое

Глагольное сказуемое представлено двумя видами: 1) простое глагольное сказуемое, выраженное формой простого глагола или глагольного фразеологизма, и 2) сложное глагольное сказуемое, выраженное глагольной синтаксической группой.

Простое глагольное сказуемое может быть представлено синтетической и аналитической формами, а также может быть выражено фразеологическими глагольными словосочетаниями.

1. Из *синтетических форм глагола* как наиболее употребительные можно отметить настоящее-будущее, простое прошедшее,

прошедшее длительное и некоторые другие времена: من حرف تو را *man haf-e to rā bāvar namikonam* “Я не верю твоим словам”; روزنامه بخوانم؟ *ruznāme bexānam?* “Читать ли мне газету?”, مادرش را صدا کن *mādar-aš-rā sedā kon* “Позови его мать!”.

К числу простых сказуемых относится и глагол-связка هست *hast* “есть”, “имеется” и его краткие формы, когда они употребляются в значении глаголов бытия. Глаголы هست *hast* “имеется”, نیست *nist* “не имеется” и глагольная связка 3-го лица ед. числа است *ast* “находится”, “имеется”, выступают в качестве простого сказуемого: آیا اینجا گل‌های زیربرفی هست؟ *āyā injā golhā-ye zirbarfi hast?* “Имеются ли здесь подснежники?”; مریم در تهران است *maryam dar tehrān ast* “Марьям находится в Тегеране”.

2. Аналитическая форма образуется сочетанием одной из форм знаменательного глагола со служебным глаголом — с финитной формой вспомогательного глагола: связки گفته ام *gofte am* “я уже сказал” — прошедше-настоящее время, с финитными формами вспомогательного глагола بودن *budan* “быть”: گفته بودم *gofte budam* “я сказал” — давнопрошедшее время, с аористной формой глагола بودن *budan* گفته باشم *gofte bāšam* “я сказал” — прошедшее время сослагательного наклонения.

К числу аналитических относятся формы пассивного залога от переходных глаголов: صدای آنها از دور شنیده می شود *sedā-ye ānhā az dur šenide mišavad* “Издали слышались их голоса”; کتاب نوشته شد *ketāb nevešte šod* “Книга была написана”.

3. Простое сказуемое, выраженное фразеологическими глагольными словосочетаниями, как двучленными, так и многочленными: تا از او سوالی نمی کردند، جوابی نمی داد *tā az u soal-i nemikardand, javāb-i nemidad* “Пока у него не спрашивали, он не отвечал”; نه کلمات عربی کاملاً فارسی شده و نه کلمات فارسی تغییر شکل داده *na kalemāt-e arabī kāmelaṇ fārsi šode va na kalemāt-e fārsi taqyir-e šekl dāde* “Ни арабские слова не превратились полностью в персидские, ни персидские слова не изменили своей формы”.

В роли простого сказуемого может выступать и другой вид глагольных фразеологизмов — многочисленные глагольные фразеологизмы. К ним относятся устойчивые словосочетания, состоящие из трех и более лексем: ما می خواهیم ریشه بیسوادی را در *mā mixāhim riše-ye bisavādi-rā dar xāk-e irān bexoskānim* “Мы хотим уничтожить неграмотность” (букв. “высушить корни неграмотности”) в Иране”; با دمش گردو می شکست *bā dom-aš gerdu mišekast* “Он был вне себя от радости” (букв. “хвостом разбивал грецкие орехи”)

تمرینات

تمرین 1. Составьте по три предложения на каждый вид простого глагольного сказуемого

تمرین 2. В тексте найдите сказуемые. Определите их виды.

بیرون از اتاق چمن رنگ پریده، در پنجه پاییز زودرس جان میکند. باغچه سبز و خرم چند صباح پیش، دیگر عرصه پرواز زنبور های سبز رنگ کوچکی بود که به خاطر تخم گذاری سنگین بار و تنبل به نظر می آمدند و بر آخرین گلهای خزانی می چسبیدند و گلبرگها را می لیسیدند.

از باغچه هیچ صدایی بر نمی خاست، حتی گنجشکها هم بغض کرده، و غمین معلوم می شدند و غچ غچ و سر و صدا در گلوی شان خشکیده بود. یک جفت موسیچه خوش خط و خال که از دیر گاه بر بلند ترین شاخ نسترن آشیان کرده بودند از هوهو و قوقو افتاده بودند و کبوتر های رنگارنگ همسایه که گاه و بیگاه بر صحن سرا ظاهر می شدند از چندی نا پیدا بودند و پیدا نبود که آنها را گربه خورده یا اینکه توسط صاحب شان گم و غیب شده اند. به گفت مرغ بازها، کوچکی ها همه چون مرغهای کری خورده! و بودند های قو شده! پُک شانرا گم کرده بودند. از کودتای ثور فقط پنج سال و چند ماه و از فوت همسر گل آغا سه ماه میگذشت.

گل آغا مواظب جز جز چایجوش بود تا سر نرود. برای او جز همین «چای بر» کوچک حلبی همصحبتی نمانده بود. پارسال این کار را مادر اولاد ها انجام میداد. همسر مهربانش بی بی جان، هر روز بلا تأخیر، پیش از اینکه شوهرش به اصطلاح کمرش را باز کند! یک چاینگ شلغمی قاشقاری را پُر از چای سبز

اعلای چینایی میکرد و در پتنوسی نکلی و خوش ساخت میگذاشت و آن نوشداروی داغ، معطر و هیل دار چنان رگ و پی گل آغا را باز میکرد که بزودی خود را خمار میافت و جا به جا بر سر تشکش می لمید و به خواب خوشی فرو میرفت. (اکرم عثمان " گهوارهء خالی")

تمرین 3. پاسخ سوالهای زیر بدهید:

1. آیا سنگین تر بودن مغز مردان نسبت به مغز زنان باعث تفاوت ها بین دو جنس می باشد؟
2. آیا زنان و مردان بطور متفاوت با مشابه فکر و عمل می کنند، با دیگران ارتباط بر قرار می کنند، نسبت به بعضی بیماری ها عکس العمل های متفاوت نشان می دهند؟
3. چرا محققین از فکر آن که وزن کمتر مغز زنان به دلیل محروم شدن آن ها از آموزش است صرف نظر کردند؟
4. چرا میزان ماده خاکستری و سفید در دو جنس فرق دارد و قسمت های مختلف مغز زن و مرد به طور متفاوتی تکامل پیدا کرده است؟
5. چطور جامعه در ایجاد تفاوت های زنان و مردان تاثیر می گذارد؟
6. تفاوت های رفتاری زنان و مردان که مربوط به اندازه و ساختمان مغز چطور ظاهر می شود؟
7. ماده سفید و خاکستری مغز زنان و مردان موجب چه عمل های آنها می باشد؟
8. چرا در مظر نگرفتن تفاوت زن و مرد برای جوامع زیان آور است؟

تمرین 4. برای هر یک از واژه های زیر از متنی که خوانده اید، هم معنای مناسبی پیدا کرده و بنویسید.

- ارتباط ایجاد کردن - میل - کامل شدن - مساوی/ برابر - موجب شدن - محاسبه ها - فعال شدن - محاسبه ها - معتقد بودن - فهمیدن - موجب شدن - در پایان - نتیجه ها - توجه نکردن/ جدی نگرفتن - لغت ها

تمرین 5. پنج جمله از متن حذف شده است. از بین جمله های A-G گزینه درست را انتخاب کنید که متناسب با شکاف باشد. توجه کنید: دو جمله اضافی وجود دارد که نیازی به استفاده از آنها ندارید.

A	در هر حال آن چه که همه محققین در موردش اتفاق نظر دارند، وجود تفاوت است
B	اکثر محققان این موضوع، زنان هستند.
C	تحقیقات متخصصان بیهوشی نشان می دهد که زنان نسبت به مردان زودتر به هوش آمده و هوشیار میشوند
D	دومین مزیت مهم شناخت این تفاوت ها، در حیطه پزشکی است.
E	همچنین باید از خود انتظارات بیش از حد نداشته باشیم و در صورت بروز مشکلات یا موانع، دلسرد نشویم.
F	با توجه به تفاوت های ساختمانی و عملکردی مغز، جراحان توانستند این مشکل را حل کنند
G	هدف از این مطالعات تنها درک این تفاوت ها نیست، بلکه از این طریق می توان به عملکرد مغز و تکامل رفتاری نیز پی برد

1. شناخت این تفاوت ها دو مزیت دارد: اول این که افراد جامعه از متفاوت بودن طرز فکرها آگاه میشوند و افزایش دانسته ها در این ارتباط به بهبود زندگی ها کمک کرده، درک و تحمل افراد را نسبت به یکدیگر بالا می برد و در نهایت در زندگی خانوادگی و اجتماعی، روابط انسان ها را بهبود می بخشد. 2. ... شناخت ساختمان مغز دو جنس باعث افزایش آگاهی برای برخورد با مشکلات مغزی مختلفی می شود که به طور ویژه در یک جنس دیده می شود، مثل اسکیزوفرنی که در بین مردان شایع تر است و یا افسردگی که بیشتر در زنان دیده می شود. مثال دیگر پاسخ متفاوت دو جنس به بیهوشی است؛ 3. بنابراین برای بیهوش نگه داشته شدن در حین اعمال جراحی به ماده بیهوشی بیشتری نیاز دارند. قبل از این تحقیقات، پزشکان میزان ماده بیهوشی لازم را برحسب وزن بدن محاسبه میکردند که این موضوع باعث شکایت زنان از هوشیاری موقع اعمال جراحی می شد. 4. ...

با وجود تفاوت در عقاید موجود، با بررسی تحقیقات انجام شده می توان نتیجه گرفت که اختلاف عملکرد دو جنس به هر دو عامل ذاتی و محیطی- اجتماعی بستگی دارد. یعنی قسمتی به ساختمان مغز و برنامه ریز یهای ژنتیکی وابسته است که با ترشحات هورمونی کنترل می شود و قسمتی دیگر از عوامل فرهنگی که فرد بر اساس آن پرورش یافته است، تأثیر می گیرد. 5. حال یک سؤال باقی می ماند و آن این که ارزش این مطالعات در چیست؟

تمرین 6. با توجه به متن درستی (د) ، نادرستی (ن) و یا نامشخص (نا) بودن جمله های زیر را تعیین کنید. برای جواب خود از داخل متن دلیل مناسب پیدا کنید

1	مغز مردان از مغز زنان سنگین تر است
2	ماده سفید مغز مردان بیشتر از زنان است
3	برای انجام کار های جسابرسی و محاسبه کردن سریع، زنان از مردان قویتر اند.
4	عده ای از دانشمندان در قرن هجدهم معتقد بودند مغز مردان و زنان تفاوتی ندارند.
5	در انجام کار های فضایی بخش خاکستری مغز بیشتر از بخش سفید مورد استفاده قرار می گیرد.
6	تفاوت عملکرد زنان و مردان ناشی از تاثیر جامعه است.
7	تفاوت های مغزی در زنان و مردان دلیلی برای برتری مردان بر زنان می باشد.

تمرین 7. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. تاثیرات مثبت و منفی بعد از خواندن متن. با کدام موضوع متن موافق هستید و با چه چیز مخالف می باشید.
2. نظر خود را در باره تفاوت ها در زنان و مردان ابراز نمایید.

تمرین 8. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر را انجام نمایید

تمرین اول. موضوع مناسبی متنی که به آن گوش دادید انتخاب نمایید:

- ا) تفاوت در رفتار مردان و زنان
- ب) نقش کلیشه های جنسیتی در تفاوت زنان و مردان
- پ) تفاوت جنسیتی

تمرین دوم. جا های خالی را پر کنید:

1. تحقیقی کمک می کند که نقش ... ها و ... های جنسیتی را در تفاوت زنان و مردان بهتر درک کنید.
2. ریشه تفاوت های رفتاری مردان و زنان در ... اجتماعی شدن دارند و نباید ... آن ها را در مغز جستوجو کرد.

3. در گروهی که کلیشه ... ، در آن شکسته شده تفاوت‌های مربوط با آن دیده نشد.
4. تاریخچه ... جنسیتی، خیلی بهتر از مطالعه ساختار مغز، می‌تواند تفاوت‌های زنانه و مردانه را توضیح بدهد.
5. وقتی درباره تفاوت‌های عملکرد مردان و زنان حرف می‌زنیم، باید ... و کلیشه‌های ... را در نظر داشته باشیم.
6. تحقیقات جدید نشان می‌دهند که همه، صرف‌نظر از ... ، به یک اندازه می‌توانند پرخاشگر باشند.
7. هنجارهای اجتماعی و انتظاراتی ... که مردان و زنان، روش‌های متفاوتی برای ابراز ویژگی‌هایشان داشته باشند.
- تمرین سوم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.**

1	در گروه اول، عملکرد دختران و پسران، مشابه نبود
2	در گروه دوم عملکرد دختران و پسران، متفاوت بود
3	ریشه تفاوت‌ها بین زنان و مردان در فرایند اجتماعی شدن دختران و پسران ندارند
4	منشأ تفاوت‌های جنسیتی نباید در مغز جست‌وجو کرد.
5	پرخاشگری رفتاری زنانه تلقی می‌شود
6	روش‌های متفاوتی برای ابراز ویژگی‌های زنانه و مردانه ناشی از انتظاراتی که از نقش مردانه و زنانه در جوامع وجود دارد است.

تمرین چهارم. پاشخ‌های سوال‌های زیر بدهید

1. باور اشتباهی مربوط به مغز مردانه – زنانه از کجا سرچشمه می‌گیرد؟
2. آیا شما موافق هستید که تفاوت مغز زنان و مردان این باور اشتباهی است؟
3. بنظر شما چرا پرخاشگری یک ویژه مردانه محسوب می‌شود؟ با این نقطه نظر موافق هستید؟
4. بنظر شما چرا زنان و مردان در وضعیت مختلف رفتار متفاوت از خود نشان می‌دهند؟
5. چطور هنجارها و کلیشه‌های جنسیتی بر رفتارهای زنان و مردان تاثیر می‌گذارد؟ اگر بتوانید یک مثال بیاورید؟
6. بنظر شما شغل‌های زنانه و مردانه وجود دارد یا نه؟

درس هفتم

شباهت عجیب میوه ها با اعضای بدن

قرن‌ها پیش، بسیاری از مردم از نظریه شباهت مواد غذایی به اعضاء بدن پیروی می‌کردند. بدین معنی که میوه‌ها، سبزیجات و گیاهان را براساس شباهت آنها به اندام‌های بدن برای درمان آن اندام انتخاب و مصرف می‌کردند.

هر محصول طبیعی و هر

میوه‌ای برای یکی از اعضای از بدن مفید است، اما نکته جالب که یک شخص به آن اشاره کرده است، این مساله است که می‌توان از شکل ظاهری هر میوه فهمید که برای کدام یک از اعضای بدن مفید است و انگار که آن محصول به شکل همان اندام مورد نظر ساخته شده است.

هویج حلقه شده درست مانند چشم انسان مردمک و عنبیه دارد. تحقیقات نشان می‌دهد که مصرف آن باعث افزایش جریان خون چشم می‌شود.

وقتی گوجه فرنگی را از وسط دو نیم میکنید چهار خانه قرمز می بینید که دقیقاً مثل قلب چهار بخش مجزا دارد. تحقیقات نشان داده که گوجه فرنگی خون را تصفیه میکند.

حبه های انگور روی خوشه، شبیه قلب و هر دانه ی آن شبیه سلول های خونی است. امروزه تحقیقات نشان داده که انگور برای حیات قلب بسیار مفید می باشد.

گردو شبیه مغز انسان است. نیم کره راست و نیم کره چپ، قسمت بالا و پایین، حتی چین خوردگی های آن هم شبیه مغز می باشد. در حال حاضر می دانیم که گردو تعداد سلول های عصبی پیام رسان مغز را 36 مرتبه افزایش می دهد.

تا حالا به لوبیا قرمز دقت کرده اید؟ درست شبیه کلیه انسان است. تحقیقات نشان داده که لوبیا قرمز در بهبود عملکرد کلیه نقش به سزایی دارد.

ساقه کرفس شبیه استخوان است و این نوع از سبزیجات در استحکام استخوان بسیار موثر می باشد. استخوان ها از ۲۳٪ سدیم تشکیل شده و کرفس هم ۲۳٪ سدیم دارد. چنانچه در رژیم غذایی شما سدیم وجود نداشته باشد، کرفس می تواند این کمبود را جبران کند.

آووکادو، گلابی و بادمجان برای سلامت رحم خانم ها بسیار موثر می باشد. امروزه تحقیقات نشان می دهد اگر خانم ها در هفته یک عدد آووکادو مصرف نمایند، هورمون های آن ها متعادل و از بروز سرطان رحم جلوگیری می شود. جالب است بدانید ۹ ماه از شکوفه کردن آووکادو تا زمان رسیدن میوه آن طول می کشد. چغندر شبیه لوزالمعده است و باعث تعادل قند خون در بیماران دیابتی می شود. زیتون شبیه تخمدان بوده و به سلامت و عملکرد آن کمک میکند. گریپ فروت، پرتقال و انواع مرکبات شبیه غده های شیری هستند و در سلامت سینه موثرند. پیاز شبیه سلول های بدن است. امروزه تحقیقات نشان داده پیاز نقش مهمی در خروج مواد زائد در بدن داراست و باعث ریزش اشک و شست و شوی چشم می گردد.

واژه ها

peyravi kardan “следовать”, “придерживаться” پیروی کردن
 andām “орган” (человека) اندام
 engār “как будто”, “словно” انگار
 mardomak “зрачок” مردمک
 enabiye “радужная оболочка” عنبیه
 tasfiye kardan “очищать” تصفیه کردن
 habbe-ye angur “виноградина” حبه انگور
 xiše “гроздь” خوشه
 sel(l)ul “клетка” биол. سلول
 nimkore “полушарие” نیم کره
 ċinxordegi “морщинистость” چین خوردگی
 kolye “почка” کلیه
 sāqe “стебель” ساقه
 karafs “сельдерей” کرفس
 besazā “достойный, заслуженный” بسزا = به سزا
 estehkām “укрепление” استحکام
 moasser “эффективный” موثر
 kambud “недостаток” کمبود

رحم *raham* “матка”

بروز *boruz* “проявление”, “появление”

سرطان *saratān* “рак”

جلوگیری *jelowgiri* “предотвращение”

لوزالمعدة *lowzolma'de* “поджелудочная железа”

تعادل *ta'ādol* “равновесие”, “сбалансированность”

تخمندان *toxmdān* “яичник”

غده *qodde* “железа”

مواد *mavād* мн.ч.от ماده *māde* “вещество”

زائد *zāyed* “ненужный”, “излишний”

توضیحات

1. Глагол *پیروی کردن* *peyravi kardan* “следовать”, “придерживаться” употребляется с предлогом *از* *az*: مردم از نظریه *mardom az nazariye-ye šebāhat-e mavād-e qazā-yi be a'zā-ye badan peyravi mikardand* “Люди придерживались теории, что еда похожа на части тела”.

2. *لوزالمعدة* “поджелудочная железа”. Это словосочетание типа статус-конструктус. Статус- конструктивные слова построены по моделям арабских словосочетаний с артиклем *ال-al*. Например: ذات *zātorriye* “пневмония”; صعب العبور *sa'bolobor* “труднопроходимый”; عكس العمل *aksolamal* “реакция”; دستورالعمل *dastorolamal* “инструкция”.

دستور

Сложное глагольное сказуемое

К сложным глагольным сказуемым относятся такие, которые представлены двумя знаменательными глаголами. Первый глагол в личной форме является модальным глаголом, передающим различные модальные оттенки, а второй глагол также в личной форме (чаще всего в одном из времен сослагательного наклонения) выражает основное значение всей конструкции.

Главными из модальных глаголов — *خواستن* *xāstan*, *توانستن* *tavānestan*, *بایستن* *bāyestan* — обозначаются желание, возможность, необходимость. Каждый глагол имеет значительное количество синонимов.

Основное значение *خواستن* *xāstan* — это желание, склонность, намерение. Следующий после него смысловой глагол выражает цель, желание, склонность, намерение, поэтому он ставится в одном из времен сослагательного наклонения: *خواستم چیزی بگویم* *xāstam čiz-i beguyam* “Я хотела что-то сказать”.

Глагол *توانستن* *tavānestan* “мочь” выражает возможность в самом широком смысле слова: *او نمی تواند این کار را انجام بدهد* *u nemitavānad in kār rā anjām bedehad* “Он не может делать эту работу”.

Наиболее употребительные формы глагола *بایستن* *bāyestan* “долженствовать” в современном языке — *باید* *bāyad* и *بایستی* *bāyesti*: *تو باید فردا پیش من بیایی* *to bāyad fardā piš –e man beyāyi* “Ты должен завтра прийти ко мне”.

Глагольные формы *باید* *bāyad* и *بایستی* *bāyesti*, сочетаясь с формами прошедшего длительного времени основного глагола, приобретают значение прошедшего времени: *من باید جواب می دادم* *man bāyad javāb midādam* “Я должен был отвечать”.

Для того чтобы глагольные компоненты выступали как составные части сложного сказуемого, между ними должна устанавливаться не только связь в лицах (употребляются в одном лице), но и определенная семантико-грамматическая связь, когда второй компонент ставится в одной из временных форм сослагательного наклонения (чаще всего — в форме аориста): *او آن قدر خسته شده بود که نمی توانست چیزی حکایت کند* *ū ān qadr xaste šode bud-ke nemitavānest čiz-i hekāyat konad* “Он настолько устал, что не мог ничего рассказать”.

Наиболее важными критериями для выделения сложного сказуемого являются семантическая неделимость глагольного сочетания и наличие общего субъекта для первой и второй частей.

Упражнение 1. В тексте на стр 42 найдите сложные глагольные сказуемые.

تمرین 2. با توجه به متن درستی (د) ، نادرستی (ن) و یا نامشخص (نا) بودن جمله های زیر را تعیین کنید. برای جواب خود از داخل متن دلیل مناسب پیدا کنید

1	چغندر شبیه قلب بوده و برای آن مفید است
2	هویج حلقه شده شباهت زیادی به استخوان بدن دارد
3	گردو تا حد زیادی سرعت پیام رساندن به مغز را افزایش می دهد
4	خوردن سیب آرامش اعصاب بسیار مفید است
5	با خوردن گلابی و بادمجان از بروز سرطان پوست جلوگیری می شود.
6	میوه ی آووکادو 9 ماه طول می کشد تا کاملاً برسد
7	زیتون برای سلامتی و بهبود تخمدان ها مفید است

تمرین 3. جدول زیر را با توجه به مطالب متن کامل کنید

نام میوه	شباهت	فایده
لوبیا		
گردو		
هویج		
گلابی، بادمجان		
مرکبات		
چغندر		
پیاز		
زیتون		
انگور		
ساقه کرفس		

تمرین 4. برای هر یک از واژه های زیر از متنی که خوانده اید واژه مترادف پیدا کنید و بنویسید: نصف کردن – ظاهر شدن – محکم کردن – صاف/تمیر کردن – سلامتی – جدا – زیاد کردن – استفاده نمودن – بهتر شدن

تمرین 5. متن زیر را بخوانید و پاسخ سوالات بدهید

میوه خوردن یکی از عادات سالمی است که برای بدن بسیار مفید است. از آنجایی که میوه ها حاوی ویتامین ها، مواد معدنی، فیبر و آنتی اکسیدان ها هستند، مصرف مناسب آنها به کاهش خطر

بسیاری از بیماری های مزمن مانند بیماری های قلبی، سرطان و دیابت کمک می کند. در این مقاله به بررسی دلایلی که چرا باید میوه بخوریم، خواهیم پرداخت.

1. میوه ها حاوی ویتامین ها هستند ویتامین ها یکی از عناصر اصلی برای سلامتی بدن هستند. میوه ها حاوی ویتامین های A ، C ، E و K هستند که برای سلامتی چشم، پوست، مو، استخوان ها و دندان ها بسیار مفید هستند. ویتامین C به عنوان یک آنتی اکسیدان قوی، به کاهش خطر بیماری های قلبی و سرطان کمک می کند.

2. میوه ها حاوی مواد معدنی هستند مواد معدنی نیز برای سلامتی بدن بسیار مفید هستند. میوه ها حاوی مقدار زیادی مواد معدنی مانند پتاسیم، کلسیم، مس، آهن و منیزیم هستند که به حفظ سلامت استخوان ها، دندان ها و عملکرد عضلات کمک می کنند.

3. میوه ها حاوی فیبر هستند. فیبر یکی از مواد مهمی است که برای سلامتی دستگاه گوارش بسیار مفید است. میوه ها حاوی فیبر محلول و نامحلول هستند که به کاهش خطر بیماری های مربوط به دستگاه گوارش مانند یبوست، کولیت و سرطان روده کمک می کنند.

4. میوه ها حاوی آنتی اکسیدان ها هستند آنتی اکسیدان ها به عنوان یک گروه مهم در مبارزه با آسیب های اکسیداتیو در بدن شناخته شده اند. میوه ها حاوی مقدار زیادی آنتی اکسیدان ها مانند پلی فنول ها، فلاونوئیدها، و کاروتنوئیدها هستند که به کاهش خطر بیماری های قلبی، سرطان و بیماری های مزمن دیگر کمک می کنند.

5. مصرف میوه ها به کاهش وزن کمک می کند مصرف میوه ها به عنوان یک منبع سرشار از مواد مغذی کمک می کند که به موجب افزایش اشباع و کاهش نیاز به مصرف غذاهای با کالری بالا، به کاهش وزن کمک می کند. همچنین،

فیبر موجود در میوه ها به کنترل سطح قند خون و کاهش خطر بیماری دیابت کمک می کند.

6. مصرف میوه ها به بهبود عملکرد شناختی کمک می کند میوه ها حاوی مواد مغذی مانند آنتی اکسیدان ها و ویتامین های مختلف هستند که به بهبود عملکرد شناختی مانند حافظه، تمرکز و توجه کمک می کنند.

7. مصرف میوه ها به بهبود خلق و خو کمک می کند مصرف میوه ها به عنوان یک منبع سرشار از ویتامین ها و مواد مغذی مانند سرتونین، به بهبود خلق و خو و کاهش اضطراب کمک می کند. در نتیجه، میوه خوردن به عنوان یکی از عادات سالمی است که باید در رژیم غذایی روزانه ما حضور داشته باشد. از آنجایی که میوه ها حاوی ویتامین ها، مواد معدنی، فیبر و آنتی اکسیدان های قوی هستند، مصرف مناسب آنها به کاهش خطر بسیاری از بیماری های مزمن مانند بیماری های قلبی، سرطان، دیابت و چاقی کمک می کند. بنابراین، بهترین راه برای به دست آوردن سلامتی بهتر و زندگی بهتر، مصرف میوه ها به عنوان یک بخش اساسی از رژیم غذایی است. در ضمن، میوه ها بسیار چندانگی و متنوع هستند، به همین دلیل می توان به راحتی آنها را در رژیم غذایی خود جای داد. اما توصیه می شود که میوه های تازه و غیر فرآوری شده را بیشتر ترجیح دهید. همچنین، مصرف میوه هایی با رنگ های مختلف به کاهش خطر بیماری های مختلف کمک می کند. در نهایت، بهترین راه برای به دست آوردن نتایج بهتر و بهبود سلامتی، مصرف میوه ها به همراه یک رژیم غذایی سالم و فعالیت بدنی منظم است.

سوال 1. عنوان درست پاراگراف های 1-7 را از گزینه های چ - / انتخاب کنید.

(ا) عناصر برای حفظ سلامت استخوان ها، دندان ها و عملکرد عضلات

(ب) کمک در لاغر شدن

(پ) فواید فیبر

(ت) مواد اصلی برای سلامتی بدن

(ث) تامین حافظه، تمرکز و توجه

(ج) عناصر اصلی در مبارزه با پیری

(چ) منبع سرشار به بهبود خلق و خو

سوال 2. مواد اصلی برای سلامتی بدن؟
جواب درست را از گزینه‌های A-D انتخاب کنید.

(A) فیبر

(B) مواد معدنی

(C) ویتامین ها

(D) آنتی اکسیدان ها

سوال 3. چه چیز به حفظ سلامت استخوان ها، دندان ها و عملکرد عضلات کمک می‌دهد؟

(A) ویتامین ها

(B) فیبر

(C) مواد معدنی

(D) مواد مغذی

سوال 4. آنتی اکسیدان ها برای چه مفید هستند؟

(A) برای حفظ سلامت استخوان ها، دندان ها و عملکرد عضلات

(B) مبارزه با صدمه های اکسیداتیو در بدن

(C) برای پتیبانی از اعصاب

(D) برای لاغر شدن

تمرین 6. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. خوردن میوه و سبزیجات چه فایده ای دارد؟

2. کدام میوه یا سبزه را بیشتر دوست دارید و چرا؟ مورد را نام ببرید؟

3. معمولاً از میوه ها و سبزیجات چطور استفاده می شود؟

تمرین 7. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر را انجام نمایید.

تمرین اول. برای متنی که به آن گوش دادید عنوان مناسب انتخاب نمایید:

(ا) فواید و مضرات محصولات تراریخته

(ب) تأثیرات کشت محصولات تراریخته

(پ) تغذیه حیوانات با محصولات تراریخته

تمرین دوم. به سوالات جواب بدهید:

1. چه وقت و در چه کشوری تولید محصولات کشاورزی تراریخته شروع شد؟
2. محصولات کشاورزی تراریخته چه محصولاتی است؟
3. تولید چنین محصولات کشاورزی برای شرکت های تولید کننده آن باعث چه چیز شد؟
4. چرا شرکت های تولید کننده این محصولات توانستند موافقت سازمان غذا و داروی آمریکا را برای تولید و فروش آنها به دست آورد؟
5. آیا در تمام کشورها تولید غذاهای تراریخته مجاز است؟
6. کدام کشورها بیشترین زمین ها را به تولید محصولات تراریخته اختصاص داده اند؟
7. تاثیرات کشت محصولات تراریخته بر زمین و حشرات و حیوانات چگونه است؟
8. اولین محصولاتی تراریخته که به صورت انبوه تولید میگردید چیست؟
9. آیا چنین محصولات تراریخته در کشورمان فروخته می شود؟

تمرین سوم. جاهای خالی را پر کنید:

1. مواد غذایی تراریخته نظیر ... ، ... و ... ، به صورت انبوه برای تغذیه دام ها و طیور نیز تولید می شوند.
2. در بعضی کشورهای اروپایی نظیر ... و ... و همچنین ... ، استفاده از دستکاری ژنتیکی برای تولید غذا ممنوع می باشد.
3. تولید محصولات کشاورزی تراریخته سبب شد که ... مالی زیادی نصیب شرکت های تولید کننده آن ها بشود.
4. ... از آسیب محصولات تراریخته به سلامتی مردم ، سازمان غذا و داروی آمریکا با تولید و فروش آنها موافق شد.
5. در ... و ... تولید غذاهای تراریخته آزاد است
6. کاشتن محصولات تراریخته باعث ... مواد معدنی از زمین است.
7. در منطقه کاشت و تولید محصولات تراریخته در آمریکا و کانادا، ... هزاران زنبور گزارش شده است.
8. مواد غذایی تراریخته نظیر ذرت، سویا و دانه پنبه، برای تغذیه ... ها و ... استفاده می شوند.

تمرین چهارم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	در بعضی کشورهای اروپایی نظیر ایتالیا و آلمان، استفاده از دستکاری ژنتیکی برای تولید غذا مجاز است
2	در کانادا و آمریکا، تولید غذاهای تراریخته آزاد است

3	کاشتن محصولات تراریخته بر زمین تاثیر مثبت میاورد
4	سبب آسیب در کبد، معده و روده و... در حیوانات تغذیه آنها با محصولات تراریخته بود.
5	در منطقه کاشت و تولید محصولات تراریخته در بعضی کشور ها، مرگ هزاران زنبور به صورت متعدد مشاهده شده است.
6	رشد سریع و قابلیت برداشت زیاد محصولات تراریخته منجر به تخلیه مواد معدنی از زمین ها است.
7	استفاده از محصولات تراریخته به سلامتی مردم ضرر نمی رساند
8	ذرت یکی از اولین محصولاتی بود که به صورت انبوه تولید گردید.

تمرین پنجم. هم معنی کلمات زیر پیدا کنید:
 به صورت انبوه - با وجود اینکه - آسیب به سلامتی - تخلیه کردن - جبران کردن - طیور - تغذیه

درس هشتم متن

در سال 2018 حدود 50 میلیون تن زباله الکترونیکی در دنیا تولید شد. برای توقف این روند چه باید کرد؟ کارشناسان سازمان ملل متحد اعلام کرده اند که سالانه 20 تا 50 میلیون تن زباله الکترونیکی در جهان تولید می شود. این زباله های

الکترونیکی، به کشورهای در حال توسعه وارد و سبب انتشار مواد شیمیایی در محیط زیست میشود. به همین سبب آن ها خواستار ایجاد ساختاری محکم و سختگیرانه در مقررات کشتیرانی و دفع زباله ها شده اند و معتقدند جلوگیری از انبوه صادرات زباله های الکترونیکی به کشورهای در حال توسعه ضروری است. امروزه، رایانه ها و تلفن های همراه و برخی دستگاه ها که چند ماه پس از تولید در بین زباله های شهری بدون استفاده می مانند، در کشورهای توسعه یافته به سرعت در حال افزایش است.

بیشتری اینها تحت عنوان وسایل تعمیر شده، روانه کشورهای فقیر به ویژه آفریقا و در نهایت راهی زباله دان ها میشود. سپس می پوسد و عنصر سرب، کادمیوم ، جیوه و دیگر ترکیب های مرگبار آن ها آزاد شده و محیط زیست را آلوده میکند. آمار مطمئنی در این زمینه در دست نیست؛ اما کارشناسان می گویند که از ۲۵٪ تا ۷۵٪ زباله های الکترونیکی که وارد آفریقا میشود، دیگر نمی توان استفاده کرد. یافته های پژوهش جدید نشان می دهد که در نیجریه هر ماه حدود 500 کانتینر پر از تجهیزات الکترونیکی کهنه وارد بندر لاگوس می شود. به همین دلیل سازمان ملل خواستار بررسی در همایش یک هفته ای تحت عنوان "مبارزه با زباله های خطرناک" شده است. پیش بینی می شود که با برگزاری این همایش دولت ها قوانین خاصی برای سختگیری در مقررات حمل بار با کشتی و دفع زباله ها ایجاد کنند. کارشناسان میگویند باید آگاهی مردم را درباره خطرهای ناشی از گسترش زباله های الکترونیکی افزایش داد؛ همچنین قبل از هر اقدامی، باید منبع و مقصد این زباله ها را مشخص کرد تا بتوان با این مشکل فزاینده مقابله کرد.

هرچند آفریقا بار زباله های الکترونیکی را بر دوش می کشد ولی پیامدهای آلودگی این زباله ها متوجه تمامی کشورهای جهان است. برخی از رایانه های وارداتی به آفریقا کهنه است و دولت ها مساله دفع آنها را پس از عمر بسیار کوتاهشان جدی نمیگیرند. کوتاهی عمر وسایل و تجهیزات الکترونیکی مشکل بسیار بزرگی است و زباله های آنها معضل بزرگی محسوب می شود. اتحادیه اروپا سال هاست که برای جلوگیری از گسترش این مشکل، صادرات زباله های الکترونیکی خطرناک به کشورهای در حال توسعه را ممنوع کرده است. به تازگی قانونی تصویب کرده است که براساس آن تولید قطعات سمی در رایانه ها باید به تدریج کنار گذاشته شود و تمام تولیدکنندگانی که وسایل الکترونیکی در اتحادیه اروپا عرضه میکنند، باید کالاهای تولیدی خود را پس از پایان عمر آن ها باز پس گیرند و بازیافت سالم این کالاها را تضمین کنند.

بر اساس اعلام سازمان ملل متحد، هزاران کشتی و هواپیمای مجهز به دستگاه های الکترونیکی در آینده از رده خارج می شود؛ از طرف دیگر تخلیه غیر قانونی زباله های سمی نیز افزایش قابل توجهی یافته است. در عملیات مشترکی که در سال گذشته در 17 بندر اروپایی انجام شد، سه هزار سند و مدرک کشتیرانی بررسی و 258 محموله بازرسی شد، از بین 140 محموله زباله حدود نیمی از آن ها غیر

قانونی اعلام شد. این نشان دهنده گسترش تجارت غیر قانونی زباله های خطرناک است.

واژه ها

ze(o)bāle “мусор” زباله
tavaqqof “остановка, приостановление” توقف
ravand “процесс” روند
entešār “распространение” انتشار
mohit-e zist “среда обитания” محیط زیست
saxtgirāne “требовательно” سختگیرانه
daf “устранение”, “утилизация” دفع
ambuh “масса”, “массовый” انبوه
ravāne šodan “отправляться”, “направляться” روانه شدن
pusidan “гнить” پوسدن
sorb “свинец” سرب
kādiyom “кадмий” کادمیوم
jive “ртуть” جیوه
margbār “смертельный” مرگبار
āmār “статистика” آمار
xāstār-e ... šodan “требовать” خواستار... شدن
hamāyeš “конференция” همایش
naši az “вытекающий из”, “исходящий из” ناشی از
fazāyande “увеличивающийся”, “растущий” فزاینده
peyāmad “последствие” پیامد
jeddi nagereftan “не принимать всерьез” جدی نگرفتن
mo'zel “трудный, затруднительный, сложный” معضل
mamnu' kardan “запрещать” ممنوع کردن
tasvib kardan “утверждать, одобрять” تصویب کردن
sammi “вредный, ядовитый” سمی
kenār gozāštan “откладывать” کنار گذاشتن
arze kardan “предлагать (товар)” عرضه کردن

بازیافت *bāzyāft* “переработка”
 مجهز به *mojahhaz be* “оснащенный”
 تخلیه *taxliye* “извлечение”
 محموله *mahmule* “груз”
 بازرسی *bāzrasi* “расследование”

توضیحات

1. کشور های در حال توسعه *kešvarhā-ye dar hāl-e towsiyē* “развивающиеся страны”;
- کشور های توسعه یافته *kešvarhā-ye towsiyē yāfte* “развитые страны”
2. بندر لاگوس *bandar-e lāgos* “порт Лагос”
- نیجریه *nijeriye* “Нигерия”;

دستور

Глагольно-именное сказуемое

Сказуемое, состоящее из двух полнозначных частей — лексически полнозначных глагола и именной части, — принято называть глагольно-именным. Подлежащее получает характеристику с двух сторон: со стороны глагольной части и именной, одновременно создающих предикативность предложения. Сравните: او تندرست و *u tandorost-o sālem ast* “Он здоров” и او از بیمارستان تندرست و *u az bimārestān tandorost-o sālem birun raft* “Он вышел из больницы здоровым”.

И в том и в другом предложении прилагательные *tandorost* و *sālem* выражают качественное состояние подлежащего. В первом предложении качество приписывается посредством связки *ast* است, которая является лишь формальным показателем связи предикатива с подлежащим. Во втором предложении эти прилагательные связаны с подлежащим через полнозначный сложный глагол *birun raftan* بیرون رفتن “выходить” и вместе с ним характеризуют подлежащее.

Среди глагольно-именных сказуемых выделяют два вида. **Первый вид** характеризуется связями компонентов глагольно-именного сказуемого **только** с субъектом-подлежащим: *خسته و کوفته بلند*

haste-vo kufte boland šodam beravam “Усталая и разбитая, я поднялась, чтобы уйти”; *مادرم ابله به دنیا آمده* *mādar-am ablah be donyā āmade* “Моя мать родилась на свет глупой”.

В составе первого вида глагольно-именного сказуемого выступают непереходные глаголы: глаголы движения, состояния и некоторые другие — *آمدن āmadan* “приходить”, *برگشتن bar-gaštan* “возвращаться”, *ایستادن istādan* “стоять”, *خوابیدن xābīdan* “спать”, *حرکت کردن harakat kardan* “двигаться”, *بلند شدن boland šodan* “подниматься”, *پایین آمدن pāyīn āmadan* “спускаться”, *بیرون رفتن birun raftan* “выходить”, *شناخته شدن šenāxte šodan* “быть узнанным”, “узнаваться”.

Второй вид глагольно-именного сказуемого связан не только с подлежащим, но и с **дополнением** предложения (чаще всего прямым) *پدرم مرا لوس برآورده بود* *pedar-am ma-rā lus bar āvarde bud* “Мой отец вырастил меня избалованной”; *شکارچی ها توانستند ببر را* *šekārčihā tavānestand babr rā zende begirand* “Охотникам удалось схватить тигра живым”. В приведенных примерах предикативный атрибут *لوس lus* “избалованный”, “капризный” и *زنده zende* “живой” выражают качественные признаки, свойства прямых дополнений.

В роли предикативного атрибута может выступать словосочетание: *دکتر فرشیدورد در این ارتباط بر خورد فرهنگی را امری طبیعی می شمارد* *doktor faršidvard dar in ertebāt barxord-e farhangi-rā amr-i tabi'i mišomārad* “Доктор Фаршидвард в этой связи контакты культур считает делом естественным”.

Второй вид глагольно-именного сказуемого представлен переходными глаголами логического определения, называния, чувственного восприятия. Особенно часто встречаются следующие глаголы: *دیدن didan* “видеть”, *به شمار آوردن be šomār āvardan*

دانستن “чувствовать” *ehsās kardan* احساس کردن “включать в число”, “показывать” *jelve dādan* جلوه دادن “считать” *dānestan* “представлять”, “объявлять” *e'lām kardan* علام کردن “воспринимать”, “встречать” *talaqqikardan* и др.

تمرینات

Упражнение 1. В предложенном тексте найдите глагольно-именные сказуемые.

شریف با چشمهای متعجب، دندانهای سفید و محکم و پیشانی کوتاه که موی انبوه سیاهی دورش را گرفته بود، بیست و دو سال از عمرش را در مسافرت بسر برده و با چشمهای متعجب تر، دندان های عاریه و پیشانی بلند چین خورده که از طاسی سرش وصله گرفته بود و با حال بدتر و کورتر به شهر مولد خود عودت کرده بود. او در سن چهل و سه سالگی پس از طی مراحل ضبطی، دفتر داری، کمک محاسب و غیره به ریاست مالیه آباده انتخاب شده بود. شهری که در آنجا به دنیا آمده و ایام طفولیت خود را در آنجا گذرانیده بود. زیرا همینکه شریف به سن دوازده رسید، پدرش به اسم تحصیل او را به تهران فرستاد. پس از چندی وارد مالیه شد و تا نون زندگی خانه به دوشی و سرگردانی دور ولایت را بسر میبرد. حالا بواسطه اتفاق و یا تمایل شخصی به آباده مراجعت کرده بود و بدون ذوق و شوق در خانه موروئی و یا در اداره مشغول کشتن وقت بود. صبح خیلی دیر بیدار میشد، نه از راه تن پروری و راحت طلبی، بلکه فقط منظورش گذرانیدن وقت بود. گاهی ویرش می گرفت اصلاً سر کار نمیرفت، چون او نسبت به همه چیز بیاعتنا و لالایی شده بود و بهمین جهت از سایر رفقای همکارش که پررو و زرنگ و دزد بودند عقب افتاده بود، چیزی که در زندگی باعث عقب افتادن او شده بود عرق و تریاک نبود بلکه خوش طینتی و دلرحیمی او بود. اگرچه شریف برای امرار معاش احتیاجی به پول دولت نداشت و پدرش به قدر بخور و نمیر برای او گذاشته بود که به اصطلاح تا آخر عمرش آب باریکی داشته باشد، و شاید اگر گشادبازی نمیکرد و پیروی هوا و هوس را نکرده بود، بیشتر از احتیاج خودش را هم داشت، ولی از آنجائی که او تفریح و سرگرمی شخصی نمیتوانست برای خودش اختیار بکند و از طرف دیگر نشستن پشت میز اداره برای او عادت ثانوی و یکنوع و سواس شده بود، ازین رو مایل نبود که میز اداره را از دست بدهد.

پس از مراجعت همه چیز بنظر شریف تنگ ، محدود، سطحی و کوچک جلوه میکرد . بنظرش همه اشخاص سائیده شده و کهنه می آمدند و رنگ و روغن خود را از دست داده بودند . اما چنگال خود را بیشتر در شکم زندگی فرو برده بودند . به ترسها، وسواسها و خرافات و خود خواهی آنها افزوده شده بود . بعضی از آنها کم و بیش به آرزوهای محدود خودشان رسیده بودند . شکمشان جلوآمده بود ، یا شهوت آنها از پائین تنه بآرواره شان سرایت کرده بود و یا در میان گیر و دار زندگی ، حواس آنها متوجه کلاه برداری، چاپیدن رعایای خود، محصول پنبه و تریاک و گندم و یا قنداق بچه و نقرس کهنه خودشان شده بود . خود او آیا پیر و ناتوان نشده بود و با منقل و افور و بطری عرق به امید استراحت به شهر مولد خود برنگشته بود ؟ خواهر کوچکش که در موقع آخرین ملاقات با او آنقدر تر و تازه و جوان سرزنده بنظر میآمد حالا شوهر کرده بود ، چند شکم زائیده بود، چین و چروک خورده بود. (بن بست . صادق هدایت)

تمرین 2. برای متن بالا عناوین مناسب انتخاب کنید

1. زباله های الکترونیکی
2. ممنوع صادرات زباله های الکترونیکی
3. عواقب تولید بیش از اندازه دستگاه های الکترونیکی

تمرین 3. پاسخ های سوالهای زیر بدهید.

1. بخاطر چه بیشتر رایانه ها و تلفن های همراه و برخی دستگاه ها تحت عنوان وسایل تعمیر شده، روانه کشورهای فقیر میشود؟
2. چرا سازمان ملل متحد و معتقد است که جلوگیری صادرات زباله های الکترونیکی به کشورهای در حال توسعه ضروری است؟
3. چه چیز سبب پخش مواد شیمیایی سمی در محیط زیست می شود؟
4. عواقب پراکندن زباله های الکترونیکی چه خطری دارند؟
5. چرا زباله های الکترونیکی به کشور های در حال رشد انتقال میشود؟
6. اتحادیه اروپا چه اقداماتی برای جلوگیری از گسترش زباله های الکترونیکی خطرناک در کشورهای خود اتخاذ کرده است؟

تمرین 4. واژه های هم معنی را به واژه های متن پیدا نمایید:

دفع – انتشار – مرگبار – فزاینده – پیامد – معضلم – جدی نگرفتن – کنار گذاشتن – سمی – محموله – ممنوع است –

تمرین 5. در جملات زیر واژه های که زیرش خط کشیده شده با واژه مترادف عوض کنید.

1. در عملیات مشترکی که در 17 بندر اروپایی انجام شد تعداد بزرگ محموله بازرسی شد.

2. وسایل الکترونیکی که در اتحادیه اروپا عرضه میشود، پس از پایان عمر آن ها باز پس گرفته شوند.

3. پیامدهای آلودگی این زباله ها متوجه تمامی کشورهای جهان است.

4. زباله های وسایل و تجهیزات الکترونیکی معضل بزرگی محسوب می شود.

5. انتشار مواد شیمیایی برای محیط زیست خیلی مضر است.

6. قطعات سمی در رایانه ها باید بازیافت شوند.

7. تمام کشورهای جهان مشکل فزاینده دفع زباله های الکترونیکی متوجه باشند.

8. برای توقف روند انتشار مواد شیمیایی در محیط زیست باید ساختار محکم و سختگیرانه در مقررات کشتیرانی و دفع زباله ها ایجاد شود.

تمرین 6 . با توجه به متن درستی (د)، نادرستی (ن) و یا نامشخص (نا) بودن جمله های زیر را تعیین کنید. برای جواب خود از داخل متن دلیل مناسب پیدا کنید:

1	هر ساله 10 تا 20 میلیون تن زباله ی الکترونیکی در جهان تولید می شود .
2	زباله های الکترونیکی از طریق کشتی وارد کشورهای در حال توسعه می شود .
3	زباله های الکترونیکی به دلیل پوسیدن و خروج مواد سمی از آنها بسیار خطر ناک هستند .
4	بیشتر زباله های الکترونیکی وارد کشور های آفریقایی می شوند .
5	برخی از کشورها با بازیافت زباله های الکترونیکی سود زیادی به دست می آورند.
6	زباله های الکترونیکی پس از ورود به آفریقا، به مناطق دیگر ارسال می شود.
7	اتحادیه ی اروپا صادرات زباله های الکترونیکی خطرناک را ممنوع کرده است.

تمرین 7. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. مبارزه با زباله های خطرناک چگونه باید انجام شود؟ نظر خود را ابراز نمایید.
2. زباله های الکترونیکی و محیط زیست.
3. برای توقف جریان پخش زباله ها از استفاده از دستگاه ها صرف نظر کنیم؟

تمرین 8. به متن ضبط شده گوش دهید و تمرینات زیر را انجام نمایید:

تمرین اول. برای متنی که به آن گوش دادید عنوان مناسب انتخاب نمایید:

- ا) تاثیر آلودگی هوا بر زمین
- ب) آلودگی هوا و تغییرات آب و هوایی
- پ) اثرات آلودگی هوا

تمرین دوم. جاهای خالی را پر کنید:

1. مقادیر زیادی آ... های ساطع شده در هوا برای سلامتی انسان مضر است.
2. ... های اجتماعی، اقتصادی و قانونی و عادات شیوه زندگی به آلودگی محیط زیست مربوط می شود.
3. واضح است که ... و ... در عصر ما به ابعاد بی سابقه و ناراحت کننده ای در سراسر جهان می رسد.
4. آلودگی هوای انسانی یکی از بزرگترین ... بهداشت عمومی در سراسر جهان است.
5. اضافه بار کربن تنها یکی از انواع آلودگی هوا است که در اثر سوزاندن ... ، ... ، ... و ... ایجاد می شود.
6. زیرساخت های انرژی تجدیدپذیر و پنل های خورشیدی، توربین های بادی، سیستم های ذخیره و توزیع انرژی در حال حاضر گسترده هستند و همیشه ... تر و ... تر می باشند،
7. ... آب و هوایی و اثرات ... جهانی سیارات به طور جدی بر اکوسیستم های متعدد تاثیر می گذارد.
8. سلامت افراد ... و ... می تواند حتی در روزهای کم آلودگی هوا نیز تحت تاثیر قرار گیرد.

تمرین سوم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	تغییرات آب و هوایی و اثرات گرمایش جهانی مشکلاتی مانند مسائل مربوط به ایمنی غذا، ذوب یخ و کوه یخ، انقراض حیوانات و آسیب به گیاهان را ایجاد می کند
---	--

2	شهرنشینی و صنعتی شدن منجر به آلودگی آب و هوایی بی سابقه و ناراحت کننده ای در سراسر جهان می شود.
3	اضافه بار کربن تنها یکی از انواع آلودگی هوا نیست که در اثر سوزاندن ذغال سنگ، نفت، گاز و چوب ایجاد می شود.
4	فعالیت های انسانی تأثیر منفی بر محیط می گذارد.
5	در نتیجه انقلاب صنعتی تولید مقادیر زیادی آلاینده های ساطع شده در هوا صورت گرفت.
6	سلامت افراد مستعد و حساس در روزهای کم آلودگی هوا تحت تأثیر قرار نگیرد.
7	آلودگی هوای انسانی هر ماه حدود 9 میلیون مرگ را به دنبال دارد .
8	سوزاندن سوخت های فسیلی، جنگل زدایی برای کشاورزی و فعالیت های صنعتی باعث افزایش غلظت کربن دی اکسید می شود

تمرین چهارم. عبارت های زیر کامل کنید:

1. آب
2. ... های ساطع شده در هوا
3. ... محیط زیست
4. ... بی سابقه و ناراحت کننده
5. ... های فسیلی
6. انرژی های تجدید پذیر
7. اختلال ... آب و هوا
8. صورت ... خطر
9. اثرات ... جهانی

تمرین پنجم. شرح درست عبارات زیر را انتخاب نمایید:

1. سوخت های فسیلی
 - (A) چوب
 - (B) ذغال سنگ، نفت، گاز
 - (C) زباله های صنعتی
2. انرژی های تجدید پذیر
 - (A) پنل های خورشیدی، توربین های بادی
 - (B) ذغال سنگ، نفت، گاز
 - (C) سیستم های ذخیره و توزیع انرژی

3. اثرات گرمایش جهانی

(A) پیشرو شن ها

(B) فعال شدن آتشفشان ها

(C) ایمنی غذا، ذوب یخها ، انقراض حیوانات و آسیب به گیاهان

درس نهم

تلویزیون نباشد بهتر غذا می خوریم

امروزه تلویزیون جزء مهمی از لوازم خانگی ما شده است، طوری که در بیشتر شهرها و روستاها، نمی توان خانه ای را یافت که در آن تلویزیون وجود نداشته باشد.

تلویزیون خیلی چیزها را در زندگی ما تحت تاثیر قرار داده است. ما حتی جای وسایل و

دکوراسیون خانه را هم بر اساس محل تلویزیون تعیین می کنیم. میز غذاخوری را جایی می گذاریم و سفره را طوری پهن می کنیم که همه بتوانند تلویزیون را تماشا کنند و کسی مجبور نباشد برای دیدن آن خود را اذیت کند یا لحظه ای از آن را از دست بدهد.

برنامه های تلویزیون گاه حتی برنامه های کاری و خانوادگی ما را هم تحت تاثیر قرار می دهد. ساعت مهمانی ها و رفت و آمدمان را طوری تنظیم می کنیم که با زمان پخش سریال یا فیلم محبوبمان تداخل نداشته باشد.

اما آیا تا به حال فکر کرده ایم که از این همه تاثیری که تلویزیون روی زندگی ما میگذارد، کدامش درست و کدامش نادرست است؟

محققان آمریکایی با بررسی حدود ۱۳۰۰۰ خانواده با درآمد پایین که یک کودک در سنین پیش دبستانی داشتند، دریافتند که اگر این خانواده ها شام را با هم صرف کنند، احتمال این که ۲ واحد میوه یا ۳ واحد سبزی مصرف کنند، بیشتر از سایر خانواده هاست، اما به شرطی که موقع صرف شام، تلویزیون روشن نباشد!

یک یافته دیگر محققان این بود که در خانواده هایی با سطح تحصیلات بالاتر، کمتر از سایر خانواده ها این تمایل وجود داشت که شام خود را همراه با برنامه های تلویزیون صرف کنند. بنابراین چنین خانواده هایی نشان می دهند که چگونه تحصیلات بالاتر والدین می تواند به سطح بهداشت بالاتر خانواده ها منجر شود. این مطالعه، که خبرگزاری رویترز آن را گزارش کرده است، در آخرین شماره نشریه انجمن تغذیه آمریکا چاپ شده است. درباره تاثیر نامطلوب تلویزیون بر شیوه غذا خوردن و رفتارهای تغذیه ای، پیش از این نیز تحقیقات متعددی انجام شده بود. کارشناسان می گویند خوردن تنقلات گوناگون پای تلویزیون، از نوشیدنی های ناسالمی مثل نوشابه های گازدار و قندی گرفته، تا خوراکی های شور و پُرکالری، شیوع زیادی به خصوص در بین نوجوانان دارد و متأسفانه موقع تماشای برنامه های جالب تر و مهیج تر، خودآگاهی فرد نسبت به چیزی که می خورد یا می نوشد کمتر است و شاید متوجه نشود که در موقع تماشای ۹۰ دقیقه بازی فوتبال یا دو ساعت تماشای یک فیلم سینمایی، چند تا پاکت چیپس و پفک خورده یا چند کاسه تخمه و پسته را خالی کرده است.

واژه ها

taxt-e tasir qarār dādan “оказывать влияние” تحت تاثیر قرار دادن
tanzim kardan “устраивать”, “организовывать”, کردن تنظیم
tadāxol “вмешательство” تداخل
senin mn om sane “год” سنین
pišdabestāni “дошкольный” پیش دبستانی
monjar šodan “приводить к чему-л.”, “завершаться чем-л.” شدن منجر
raftarha-ye taqziye “пищевое поведение”, انجمن تغذیه
anjoman-e taqziye “ассоциация питания”
nāmatlub “нежелательный”, “негативный” نامطلوب
mota ’addi “многочисленный” متعددی
tanaqqolāt “сладости”, “десерт” تنقلات
nušābehā-ye gāzdar “газированные напитки” نوشابه های گازدار

داشتن *šīyo' dāštan* “быть распространенным”

مهیج *mohayevej* “возбуждающий”

خودآگاهی *xodāgāhi* “самосознание”

پفک *pofak* “суфле”

توضیحات

1. تحت تاثیر قرار دادن *taht-e tasir qarār dādan* “оказывать влияние”-многочленное глагольное словосочетание неидиоматического характера. Слово تحت *taht* “низ, нижняя часть чего-л.” Выступает в роли изафетного предлога со значением “под”, соединяясь со словом تاثیر *tasir* “влияние” и передает значение “под влиянием”. В составе глагольного словосочетания تحت چیزی قرار دادن *taht-e čiz-i qarār dādan* передает значение “повергать чему-л.”, т.е. в данном случае “оказывать влияние”.

2. نامطلوب *nāmatlub* “нежелательный”, “негативный”. Слово образовано при помощи префикса نا *nā-*. Префикс نا *nā-* очень продуктивен при соединении с существительными, прилагательными, причастиями, глагольными основами настоящего и прошедшего времени. Префикс вносит значение отрицания: ناشناس *nāšenās* “незнакомый”, نادرست *nādorost* “неправильный”, ناخوانا *naḫānā* “неразборчивый (о почерке)”, ناخوانده *nāḫānde* “незванный” и т.д.

دستور

Формы рамочной конструкции сказуемого

Рамочная конструкция — это дистантное построение группы сказуемого, при котором его компоненты находятся в разобщенном состоянии и между ними помещаются второстепенные члены, развивающие и уточняющие значение всего сказуемого в целом.

Из всех **аналитических** временных форм глагола только временные формы с вспомогательным глаголом داشتن *dāstan* могут образовывать рамку. При этом рамочное построение при наличии второстепенных членов является нормой: موقع ای که داشتم از اطاق

...خارج می شدم *mowqe'-i-ke dāštam az otāq xārej mišodam*... “Когда я выходил из комнаты...”. Так, в дистантном положении могут находиться части сказуемого, выраженного формами настоящего и прошедшего конкретных времен глагола: احمد دارد نامه می نویسد *ahmad dārad nāme minevisad* “Ахмад пишет письмо”. В приведенных примерах сказуемые выражены аналитическими формами глагола — настоящим и прошедшим конкретным временами. Между частями этих аналитических форм — вспомогательными формами глагола داشتن *dāštan* “иметь” и смысловыми глаголами — вклиниваются второстепенные члены предложения — прямое дополнение نامه *nāme* “письмо” и обстоятельство места از اتاق *az otāq* “из комнаты”.

Глагольные фразеологические единицы в зависимости от способности / неспособности образовывать рамку делятся на: 1) фразеологические единицы, не способные образовывать рамочную конструкцию; 2) фразеологические единицы, имеющие устойчивое построение в виде рамочной конструкции; 3) фразеологические единицы, употребляемые преимущественно в виде рамочной конструкции; 4) фразеологические единицы, имеющие приблизительно одинаковое употребление в форме рамки и нерамки. Анализ семантики сказуемых с рамкой сложных глаголов и их сопоставление со сказуемыми с нерамочной конструкцией показывают, что образование рамочной конструкции не ведет к изменению смысла сказуемого.

1. Не имеют рамочных конструкций сложные глаголы, в роли именной части которых выступают различные прилагательные:

بلند کردن *boland kardan* “поднимать”, “делать длинным, долгим” (بلند *boland* “высокий”); بزرگ کردن *bozorg kardan* “воспитывать”, “выращивать”, “преувеличивать” (بزرگ *bozorg* “большой”); خشک کردن *xošk kardan* “замерзать”, “застывать” (خشک *xošk* “сухой”); سبز شدن *sabz šodan* “расти”, “вырастать” (سبز *sabz* “зеленый”); имена существительные (чаще всего — имена конкретные): زنگ زدن *zang*

zadan “ржаветь” (زنگ *zang* “ржавчина”); *tul kešidan* “длиться”, “продолжаться” (طول *tul* “долгота”, “длительность”); *ruy dādan* “происходить”, “случаться” (روی *ruy* “лицо”) и т.д.

2. Некоторые сложные глаголы, в роли именной части которых выступают арабские масдары образуют устойчивую рамочную конструкцию: اظهار *ezhār* “выражение”, “проявление”, ابراز *ebrāz* “проявление”, “выражение”, جلب *jalb* “привлечение”, تغيير *taqyir* “изменение”, اعمال *e’ māl* “употребление”, “применение”: اظهار عقیده *ezhār-e aqide kardan* “выражать мнение”, ابراز تنفر کردن *ebrāz-e tanaffor kardan* “выражать отвращение”, جلب نظر کردن *jalb-e nazar kardan* “привлекать внимание”, تغيير شکل دادن *taqyir-e šekl dādan* “изменять вид”, اعمال نفوذ کردن *e’ māl-e nofuz kardan* “использовать влияние”.

Сложные глаголы, в сочетании с определенными словами, употребляются только в форме рамочной конструкции: اعدای احترام کردن *adā-ye ehterām kardan* “оказывать почести”, “выражать уважение”; اظهار حیثت کردن *ezhār-e hayat kardan* “заявлять о своем существовании”; ترک ادب کردن *tark-e adab kardan* “становиться невежливым, неучтивым”; فسخ عزیمت کردن *fasx-e azimat kardan* “отказываться от своего намерения”; تجدید نظر کردن *tajdid-e nazar kardan* “пересматривать, изменять точку зрения”; تجدید ساختمان *tajdid-e sāxteman kardan* “реконструировать”, “перестраивать”; خلع سلاح کردن *xal’-e selāh kardan* “разоружать”, “обезоруживать” и т.д.

Постоянная рамочная конструкция встречается в глагольных фразеологизмах, состоящих из двух, трех и более постоянных членов: دندان کسی را شمردن *dandān-e kas-i-rā šomordan* “знать о ком-л. всю подноготную”, “видеть кого-л. насквозь” (букв. “считать чьи-л. зубы”); در پوست کسی افتادن *dar pust-e kas-i oftādan* “за глаза ругать кого-л.”, “злословить на чей-л. счет” (букв. “падать в чью-л. шкуру”);

انگشت در شیر کسی زدن *angošt dar šir-e kas-i zadan* “мешать кому-л.”, “вмешиваться в чьи-л. дела” (букв. “совать палец в чье-л. молоко”) и т.д

3. Рамочная конструкция является единственно допустимым построением в конкретных семантико-синтаксических условиях: без объекта сложный глагол сохраняет контактное построение своих компонентов. Таким образом, значительное количество сложных глаголов при наличии любых дополнений или дополнений определенного вида всегда образуют рамочную конструкцию:

انتقام کسی را (چیزی را) گرفتن *enteqām gereftan* “мстить” → *enteqām-e kas-i-rā (čiz-i-rā) gereftan* “мстить за кого-л.(за что-л.)”; به افتادن *be fekr oftādan* “приходить к мысли”, “подумать” → به افتادن *be fekr-e kār-i oftādan* “подумывать, намереваться что-л. сделать”; به عرض رسانیدن *be arz* “докладывать”, “доводить до сведения” → به عرض کسی رسانیدن *be arz-e kas-i rasanidan* “докладывать кому-л.”, “доводить до сведения кого-л.”; به تن کردن *be tan kardan* “надевать (одежду)” → به تن کسی کردن *be tan-e kas-i kardan* “надевать на кого-л.” и т.д.

Сложные глаголы, которые способны иметь не только контактное, но и дистантное положение компонентов, образуют факультативную рамочную конструкцию. При образовании факультативной рамочной конструкции, между именной частью и компонирующим глаголом сохраняется устойчивая фразеологическая связь, и они всегда выступают в предложении как единый член. Дополнения и обстоятельственные члены, предшествующие рамочной конструкции, относятся не к отдельным частям, а ко всему сложному глаголу как единому члену предложения. Между этими второстепенными членами и сложным глаголом сохраняются те же виды подчинительной связи, что и при контактном положении его компонентов: предложно-послеложная и примыкающая.

Например, هر جا را گشتیم از هر کس سراغ او را گرفتیم بیهوده بود, *har jā-rā gaštīm, az har kas sorāq-e u-rā gereftīm bihude bud* “Где мы только ее ни искали, у кого ни спрашивали о ней, все было

бесполезно”; اکنون افسوس میخورم اشتباهات خودم را *aknun afsus-e eštebāhāt-e xod-am rā mixordam* “Теперь я сожалела о своих ошибках”.

Факультативная рамочная конструкция дает возможность более гибко и дифференцированно выражать различные оттенки высказывания и используется как одно из средств стилистического и логического выделения второстепенных членов предложения.

تمرینات

تمرین 1. از فارسی بروسی ترجمه نمایید و به افعال جملات متوجه باشید

1. از روی میز عکس دخترم را برداشتتم.
2. عکس دختر کوچکم برداشتتم.
3. من به قصد آدمکوشی وارد خانه این شخص نشده بودم.
4. سر راه وارد مغازه اسبابازی وارد شد.
5. نخست وزیر در سخنرانی خود متذکر آن نکته شد که...
6. من قصد نداشتم که دیگر در این موضوع وارد شوم.
7. همتی که مصرف زبان عربی میکردند از روی احتیاج بود.
8. ایرانیان آنچه همت و قوه داشته اند با دریافت نکات و دقایق زبان تازی مصرف ساخته اند

تمرین 2. جاهای خالی را با استفاده از واژه های مناسب پر کنید:

1. خوردن شیرینی های گوناگون پای تلویزیون در بین جوانان ... زیادی ... (شیوع داشتن، اهمیت داشتن)
2. تحصیلات بالاتر والدین ... به سطح بهداشت بالاتر خانواده شود. (سبب، منجر)
3. هنگام تماشای برنامه های جالب و ... خودآگاهی شخص نسبت به غذایی که می خورد کمتر است (مهیج، آرام)
4. تحقیقات ... درباره تاثیر نامطلوب تلویزیون بر شیوه غذا خوردن انجام شده است (متعددی، فراوان).
5. سطح ... بر رفتارهای تغذیه ای تاثیر می کند (تحصیلات، خودآگاهی)
6. ... خیلی چیزها را در زندگی ما تحت تاثیر قرار داده است. (تلویزیون، رایانه)

تمرین 3. برای هر یک از واژه های زیر هم معنای مناسبی پیدا کرده در جنلات بنویسید:

تداخل داشتن - تحت تأثیر قرار دادن- شیوع داشتن- منجر شدن- تنظیم کردن- سینه - مهیج - نامطلوب

تمرین 4. با توجه به متن درستی (د)، نادرستی (ن) و یا نامشخص (نا) بودن جمله های زیر را تعیین کنید. برای جواب خود از داخل متن دلیل مناسب پیدا کنید.

1	به زودی اینترنت جای تلویزیون را خواهد گرفت.
2	ما معمولاً در خانه جای وسایل و دنبینااسیون را بر اساس محل تلویزیون انتخاب م یکنیم.
3	برنامه تلویزیون روی برنامه ی کاری افراد تأثیر ندارد.
4	تماشای تلویزیون هنگام صرف غذا فایده ی خوردن غذاهای سالم تر را از بین م ببرد.
5	خانواده های با سواد تمایل کمتری به صرف شام هنگام تماشای تلویزیون دارند.
6	خوردن تنقلات ناسالم هنگام تماشای تلویزیون در بین بزرگسالان بیشتر است
7	به طور کلی خانواده های کم درآمد کمتر میوه یا سبزی مصرف م یکنند .
8	هنگام تماشای فوتبال خودآگاهی فرد نسبت به آن چه میخورد کمتر می شود.

تمرین 5. از روی موضوعات زیر صحبت کنید:

1. تلویزیون چه فواید و معایبی دارد؟
2. تلویزیون چه تأثیری روی خانواده دارد؟
3. بنظر شما چرا غذا خوردن هنگام تماشای تلویزیون مضر است؟
4. برای کم شدن اثرات منفی تماشای تلویزیون چه پیشنهادی ارائه میکنید؟

تمرین 6. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر را انجام نمایید:

تمرین اول. برای متنی که به آن گوش دادید عنوان مناسب انتخاب نمایید:

(A) تاثیر منفی و مثبت تلویزیون بر سلامت انسان

(B) تاثیر تلویزیون بر سلامت روح و روان

(C) قواعد انتخاب برنامه های تلویزیونی

تمرین دوم. به سوالات جواب بدهید.

1. چطور می توان از تاثیرات مثبت تلویزیون استفاده کرد؟
2. عادت کردن به تلویزیون جهت منفی یا مثبت تاثیر آن است؟
3. چطور می توان از تاثیرات منفی تلویزیون اجتناب کرد؟
4. آیا برنامه ها و فیلم هایی از تلویزیون پخش می شوند میتوانند تاثیر منفی وارد کنند؟ چطور؟
5. چطور میتوان تاثیرات مثبت تلویزیون را بیشتر کرد؟
6. شما موافق هستید که برای تماشای تلویزیون یک وقت معین تعیین باید شود؟ چرا؟
7. چه قواعد تماشای تلویزیون از طرف کودکان باید استفاده شود؟
8. بنظر شما تلویزیون یک چیزی مثبت یا منفی است؟ نظر خود را اثبات نمایید.

تمرین سوم. از بین دو ابرو واژه مناسب انتخاب نمایید و عبارت های زیر کامل کنید:

1. تاثیر تلویزیون بر سلامت روح و روان از ابعاد مختلفی می تواند ... و ... باشد. (مضر – مخرب، مثبت – مفید)
2. این رسانه ها و برنامه هایی که از آنها پخش می شود به اندازه معین می توانند ... و ... روانی زیادی را به فرد وارد کنند. (تورم – عصبانیت، فشار – استرس)
3. به صورت کلی تاثیر تلویزیون بر سلامت روح و روان یک تاثیر ... است (چند سویه ، چند طرفه)
4. رعایت از اصول و قواعد در استفاده از تلویزیون تاثیرات ... آن را ... و از تاثیرات منفی آن کاست. (مثبت- افزایش کرد، عوارض – حنثی کرد)

5. تاثیر تلویزیون بر سلامت روح و روان را می توان هم از ... های مثبت و هم منفی در نظر گرفت. (جنبه، عواقب)
6. داشتن یک ... خانوادگی برای تماشای تلویزیون می تواند تاثیر تلویزیون روی سلامت روح و روان بهبود کند. (تایم - وسیله)
7. در مورد ... بهتر است که هر زمانی به آنها اجازه استفاده از تلویزیون داده نشود. (سالمندان، کودکان)
- تمرین چهارم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.**

1	برای بهبود تاثیر تلویزیون روی سلامت روح و روان باید یک وقت خانوادگی برای تماشای تلویزیون تایین شود
2	تاثیر تلویزیون بر سلامت روح و روان بزرگسالان بیشتر نسبت به کودکان
3	تاثیر هر نوع برنامه های تلویزیون بر سلامت روح و روان یکسان است.
4	تاثیر تلویزیون بر سلامت روح و روان می تواند مضر و مخرب باشد.
5	قرن هاست که تلویزیون جزو وسایل ضروری هر خانواده شده است.
6	انس گرفتن و وابسته شدن بیش از حد به تلویزیون یکی از آثار منفی این رسانه است.
7	اخباری که برنامه ها و فیلم هایی از تلویزیون پخش می شوند واقعی است
8	برنامه ها و اخبار یا فیلم ها نمی توانند موجب تخریب شخصیتی افراد شود

درس دهم

عادت ساده عمرتان را طولانی می کند

تحقیقات نشان داده است افرادی که به دنبال تنوع و تغییرات صحیح در سبک زندگی خود هستند، عمر طولانی‌تری دارند. این تغییرات می‌توانند شامل ورزش منظم، تغذیه سالم، خواب کافی، کاهش استرس و برقراری روابط اجتماعی مثبت باشند. رعایت این نکات می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی و افزایش

طول عمر مفید کمک کند. برای دستیابی به سلامتی بیشتر، این تغییرات ساده را در زندگی روزمره خود اعمال کنید.

ورزش روزانه: کلید افزایش طول عمر

تحقیقات نشان داده‌اند افرادی که به طور منظم ورزش می‌کنند، به طور قابل توجهی عمر طولانی‌تری دارند. حتی ورزش سه ساعت در هفته می‌تواند حدود ۷ سال به طول عمر اضافه کند. این افزایش طول عمر ناشی از بهبود عملکرد قلب، کاهش استرس، و حفظ وزن سالم است.

ورزش منظم همچنین به تقویت سیستم ایمنی بدن کمک می‌کند و از بیماری‌های مزمن جلوگیری می‌کند. افرادی که به طور مرتب فعالیت فیزیکی دارند، کمتر در معرض بیماری‌های قلبی، دیابت نوع ۲ و برخی از انواع سرطان‌ها قرار می‌گیرند. این امر باعث بهبود کیفیت زندگی و افزایش سلامت عمومی می‌شود.

برای بهره‌مندی از این مزایا، نیاز نیست ورزش‌های پیچیده انجام دهید؛ حتی پیاده‌روی روزانه یا دویدن سبک می‌تواند تأثیرات مثبت زیادی بر سلامت داشته باشد. پس ورزش را جزئی از برنامه روزانه خود قرار دهید و از نتایج آن بهره‌مند شوید.

کاهش تماشای تلویزیون: راهی برای زندگی طولانی‌تر

مطالعات نشان می‌دهند که تماشای بیش از حد تلویزیون می‌تواند به کاهش طول عمر منجر شود. افرادی که به طور متوسط شش ساعت در روز را صرف تماشای

تلویزیون می‌کنند، حدود ۵ سال کمتر از افرادی که کمتر تلویزیون تماشا می‌کنند، زندگی می‌کنند. هر ساعت تماشای تلویزیون پس از ۲۵ سالگی، حدود ۲۲ دقیقه از طول عمر بیننده کم می‌کند.

تماشای بیش از حد تلویزیون می‌تواند به کاهش فعالیت بدنی، افزایش وزن، و بروز بیماری‌های مزمن منجر شود. این عوامل به نوبه خود می‌توانند خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی، دیابت، و دیگر بیماری‌های مزمن را افزایش دهند. کاهش زمان تماشای تلویزیون می‌تواند به بهبود سلامت جسمی و روانی کمک کند.

برای کاهش زمان تماشای تلویزیون، می‌توانید فعالیت‌های دیگری مانند مطالعه، ورزش، یا گذراندن وقت با خانواده و دوستان را جایگزین کنید. این تغییرات ساده می‌توانند تأثیرات بزرگی بر سلامت و طول عمر شما داشته باشند.

مدیریت استرس: کلید سلامتی و طول عمر

استرس مزمن می‌تواند به طور قابل توجهی بر سلامت و طول عمر تأثیر منفی بگذارد. افزایش سطح کورتیزول، هورمون استرس، باعث تجزیه سلول‌ها و افزایش تولید رادیکال‌های آزاد می‌شود. این وضعیت می‌تواند به ایجاد انواع مختلف سرطان و کاهش کیفیت و طول عمر منجر شود.

مطالعات نشان داده‌اند که مدیریت استرس از طریق تکنیک‌هایی مانند مدیتیشن، یوگا، و تمرینات تنفسی می‌تواند به کاهش سطح کورتیزول و بهبود سلامت عمومی کمک کند. این تکنیک‌ها به بهبود روحیه، کاهش اضطراب، و افزایش احساس خوشبختی کمک می‌کنند.

برای مدیریت استرس، می‌توانید زمانی را به فعالیت‌های آرامش‌بخش اختصاص دهید، از تکنیک‌های مدیتیشن استفاده کنید، یا به دنبال مشاوره حرفه‌ای باشید. این اقدامات می‌توانند به بهبود سلامت روانی و جسمی و افزایش طول عمر کمک کنند.

واژه ها

“образ жизни” *sabk-e zengegi* سبک زندگی

“соблюдение” *re'āyat* رعایت

“имунная система” *sistem-e iman-e badani* سیستم ایمنی بدن

“хронический” *mozmen* مزمن

“подвергаться чему-л.” *dar ma'raz-e ... qarār gereftan* قرار گرفتن... در معرض

مزایا *mazāyā* мн.ч. *om* مزیت *maziyaat* “преимущество”
 پیاده روی *piyāderavi* “пешие прогулки”
 گیاهخواری *giyāhkhori* “вегетарианство”
 ابتلا *ebtelā* “заболевание”
 روده بزرگ *rude-ye bozorg* “толстая кишка”
 اشباع *ešbā* “насыщение”; چربی های اشباع *čarbhā-ye ešbā* “насыщенные жиры”
 چاقی *čāqi* “полнота, тучность”
 دچار شدن *dočār šodan* “подвергнуться чему-л.”
 التهاب *eltehāb* “воспаление”
 حبوبات *hobubāt* “бобовые”
 غلات کامل *qallāt-e kāmēl* “цельнозерновые злаки”
 بیش از حد *biš az hadd* “чрезмерный”
 منجر شدن *monjar šodan* “привести к чему-л., “стать причиной чего-л.”
 بروز *boruz* “проявление”
 جایگزین کردن *jāygozin kardan* “заменять”
 مدیریت استرس *modiriyat -e estres* “управление стрессом”
 تجزیه *tajziye* “разложение”, “распад”
 سلول *sellul* биол. “клетка”
 تمرینات تنفسی *tamrināt-e tanaffosi* “дыхательные упражнения”
 اضطراب *ezterāb* “волнение, беспокойство”
 مشاوره حرفه ای *mošāvere-ye herfe-yi* “профессиональные консультации”
 لثه *la(e)sse* “десна”

توضیحات

1. جسمی *jesmi* = جسمانی *jesmāni* “физический”
2. قابل *qābel*: выступает в роли первого компонента в изафетных словосочетаниях со значением 1. “достойный, заслуживающий чего-л.”; 2. “подлежащий”(чему-л.); 3. “(при)годный”; 4.

“допускающий, позволяющий”; قابل توجه *qābel-e tavajjoh* “заслуживающий внимания”.

3. طور *towr* “способ”, “образ действия”. В сочетании с предлогом به *be* и последующим именем, присоединяемым при помощи изафета, используется для обозначения наречно-обстоятельственных оборотов, например: به طور متوسط *be towr-e motavasset* “в среднем”; به طور مرتب *be towr-e morattab* “регулярно”; به طور قابل توجه *be towr-e qābel-e tavajjoh* “существенно”, به طور خاص *be towr-e xās* “особенно”; به طور مستقیم *be towr-e mostaqim* “непосредственно”.

دستور

Второстепенные члены предложения (Определение)

К второстепенным членам предложения относятся слова, которые служат для пояснения, уточнения, дополнения главных членов предложения и находятся в подчинительной связи с ними или между собой. Выделяются группы *дополнения, определения и обстоятельства*. Второстепенные члены возможны не только в двусоставных, но и в односоставных предложениях: определенно-личных, неопределенно-личных, обобщенно-личных, безличных, номинативных.

При выделении этих групп второстепенных членов и их разновидностей учитываются следующие признаки:

- часть речи, выражающая господствующее слово, к которому относится второстепенный член;
- средства подчинительной связи с господствующим словом;
- местоположение второстепенного члена по отношению к подчиняющему слову;
- выражаемое значение (например, при выделении различных видов обстоятельств);
- часть речи, которой выражен второстепенный член.

В каждой из трех групп второстепенных членов один-два признака оказываются ведущими, а остальные учитываются при выделении их разновидностей.

Определение - второстепенный член предложения, обозначающий качество, признак, свойство, принадлежность, порядковый номер предмета. Оно относится к любому члену предложения, выраженному существительным или субстантивированным словом. В зависимости от места по отношению к определяемому слову определения бывают *постпозитивными* и *препозитивными*.

Постпозитивные определения следуют за определяемым словом. Постпозитивные определения — наиболее распространенный вид определений в современном персидском языке. Большинство постпозитивных определений связывается с определяемым словом посредством изафета. В роли изафетных определений используются

- имена прилагательные качественные и относительные, например: جالب کتاب *ketāb-e jāleb* “интересная книга”; پشم شتری *pašm-ešotori* “верблюжья шерсть”;
- существительные, обозначающие разного рода признаки: عمارت دبیرستان *emārat-e dabirestān* “здание средней школы” (признак предмета по принадлежности); وقت نهار *vaqt-e nahār* “время обеда” (признак, уточняющий содержание определяемого понятия); آمدن دوست *āmadan-e dust* “приход друга” (признак, характеризующий производителя действия);
- местоимения обозначают признак предмета по его принадлежности: برادر شما *barādar-e šomā* “ваш брат”, کشور ما *kešvar-e mā* “наша страна”
- порядковые числительные, оканчивающиеся на суффикс *--om*, а также порядковые числительные نخستین *noxost* (реже - نخستین *noxostin*) “первый”: ملاقات اول *molāqāt-e avval* “первая встреча”.
- неличные формы глагола: **инфинитив**: استعداد کار کردن *este'dād-e kār kardan* “способность работать” (раскрывает или уточняет

содержание определяемого понятия); **причастие прошедшего времени**: سال گذشته *sāl-e gozašte* “прошлый год”; **причастие долженствования**: آب خوردنی *āb-e xordani* “питьевая вода”.

• наречия места и времени: روزنامه امروز *ruznāme-ye emruz* “сегодняшняя газета” (букв. “газета сегодня”), اخبار دیروز *axbār-e diruz* “вчерашние новости”.

Предложные определения присоединяются к определяемому слову при помощи изафета (несмотря на наличие предлога): وقت بعد *vaqt-e ba'd az kār* “время после работы”, دکان جنب باغ *dok(k)ān-e jamb-e bāq* “лавка около сада”.

В **причастно-определительных оборотах** причастия (персидские или арабские) или прилагательные выступают как главные слова и связываются с определяемым словом с помощью изафета, а при наличии других зависимых от определяемого слова членов — путем примыкания: نامه رسیده از تهران *nāme-ye raside az tehrān* «письмо, полученное из Тегерана»; تالار پر از مردم *tālār-e por az mardom* “зал, полный народа”.

تمرینات

- تمرین 1.** В тексте урока найдите определения и определите их тип. Определите, какие части речи выступают роли изафетных определений.
- تمرین 2.** Составьте 8-10 предложений с причастно-определительными оборотами.

- تمرین 3.** با استفاده از واژه های قابل و طور چند تا عبارت بنویسید.
- تمرین 4.** برای سوال های 1-4 جواب مناسبی را از میان گزینه های A B C انتخاب نمایید

1. تماشای تلویزیون روزی شش ساعت منجر به...

(A) تغییر رژیم غذایی

(B) کاهش طول عمر

(C) تجزیه سلولها

2. تمرینات تنفسی باعث ...

(A) افزایش خطر ابتلا به بیماری‌ها

(B) افزایش تولید رادیکال‌های آزاد

(C) بهبود سلامت عمومی

3. ورزش هفته ای سه ساعت در حدود... سال به طول عمر اضافه کند

(A) پنج

(B) هفت

(C) ده

4. تمرینات تنفسی به... منجر میشود

(A) کاهش سطح کورتیزول

(B) پیشگیری از سرطان روده بزرگ

(C) بیماری‌های مزمن

تمرین 5. به واژه های متن که زیر آن خط کشیده شده است مترادف پیدا کنید.

تمرین 6. شش جمله از متن زیر حذف شده است. از میان جمله‌های A-F گزینه درست را انتخاب کنید که متناسب با شکاف باشد .

استفاده از نخ دندان یکی از ساده‌ترین و مؤثرترین روش‌ها برای حفظ سلامت دهان و دندان است. ... 1 ، که می‌تواند جلوی عبور باکتری‌ها به جریان خون را بگیرد و از این طریق کیفیت بقا را افزایش دهد. بیماری لثه، به عنوان ششمین بیماری شایع در جهان، ۱۱ درصد از جمعیت دنیا را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

2 به طور خاص، پریودنتیت شدید می‌تواند به طور مستقیم بر سلامت قلب .. . این ارتباط نشان‌دهنده اهمیت بهداشت دهان و دندان در پیشگیری از بیماری‌های جدی است.

برای حفظ سلامت لثه‌ها و دندان‌ها، استفاده از نخ دندان را به صورت روزانه در برنامه بهداشتی خود بگنجانید. این عادت ساده می‌تواند تأثیرات بزرگی بر سلامت عمومی و طول عمر شما داشته باشد.

... 3 این رژیم غذایی می‌تواند خطر ابتلا به بیماری‌های مرتبط با افزایش سن مانند فشار خون بالا، دیابت، بیماری‌های قلبی و حتی سرطان روده بزرگ را کاهش

دهد. با کاهش مصرف قند و شکر، چربی‌های اشباع و جلوگیری از چاقی، گیاهخواری به سلامت بیشتر کمک می‌کند. 4 ...، به دلیل مصرف بیشتر آنتی‌اکسیدان‌ها و فیبرها، کمتر دچار بیماری‌های مزمن می‌شوند. 5 ... بنابراین، گیاهخواری می‌تواند به حفظ سلامت و افزایش طول عمر کمک کند. 6 ... و سبزیجات، میوه‌ها، حبوبات و غلات کامل را در برنامه غذایی خود افزایش دهید. این تغییرات کوچک می‌توانند تأثیرات بزرگی بر سلامت شما داشته باشند.

A	گیاهخواری به عنوان یکی از راه‌های مؤثر برای افزایش طول عمر شناخته شده است.
B	این عادت به <u>پیشگیری</u> از بیماری لته کمک می‌کند
C	بررسی‌ها نشان می‌دهند که بیماری لته با افزایش خطر بیماری قلبی و مرگ ناشی از حملات قلبی مرتبط است ... تأثیر بگذارد
D	برای شروع گیاهخواری، می‌توانید به تدریج مصرف گوشت و محصولات حیوانی را کاهش داده
E	این مواد مغذی به تقویت سیستم ایمنی و کاهش التهاب‌ها در بدن کمک می‌کنند
F	تحقیقات نشان می‌دهند که افرادی که رژیم غذایی گیاهی دارند

تمرین 7. جا های خالی را با استفاده از واژه های مناسب پر کنید:

1. برای کاهش زمان تماشای تلویزیون میتوان فعالیت‌های دیگری را ... (جایگزین کردن،)
2. برای حفظ سلامت ... ها باید از نخ دندان استفاده کرد (لته، روده بزرگ)
3. تماشای ... تلویزیون می‌تواند به کاهش طول عمر منجر شود (بیش از حد، بطور متوسط).
4. این ... ساده می‌توانند تأثیرات بزرگی بر سلامت و طول عمر شما داشته باشند (تمرینات، تغییرات).
5. اشخاصی که ... تنوع و تغییرات صحیح در سبک زندگی خود ... (به دنبال ... بودن، پیروی کردن)، زندگی طولانی‌تری دارند.
6. عادات مفید نشان‌دهنده اهمیت حفظ سلامتی در ... از بیماری‌های جدی است. (پیشگیری، معالجه)
7. این مواد ... به تقویت سیستم ایمنی و جلوگیری از تورم‌های گوناگون کمک

می‌کنند (مفید ، مغذی)

تمرین 8. از روسی به فارسی ترجمه کنید:

Продолжительность жизни;разнообразие и правильные изменения; стремиться; образ жизни; питательные вещества; зубная нить; сокращение просмотра телевизора; заменить; профессиональные консультации; распад клеток; хронический стресс; хронические болезни; в свою очередь; чрезмерный; некоторые виды рака; приводит к сокращению продолжительности жизни; дыхательные упражнения; качество жизни; опасность хронических заболеваний; в среднем; сложные упражнения (физические); иммунная система; вегетарианство.

تمرین 9. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. عادات منفی که بر طولانی عمر تاثیر میکنند. آیا مبارزه با آنها مشکل است؟

2. معایب و مزایای گباهخوری. چه کسی از دوستان شما گیاهخور است؟

3. چه وقت در باره سبک زندگی باید فکر کرد؟ نظر خود رت اثبات نمایید.

تمرین 10. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر

را انجام نمایید:

تمرین اول. برای هر یک از بخش های متن از عنوان مناسب پیدا کنید

(A) هر روز به طور مرتب ورزش سخت نمی‌کنید

(B) وقت گذاشتن برای خواندن ایمیل‌ها و پیامک‌های خنده‌دار

(C) استرس داشتن برای مسایل کوچک

(D) نوشیدن یک یا دو فنجان پر قهوه هنگام صبح

تمرین دوم. به سوالات جواب بدهید.

1. آیا خواندن ایمیل‌ها و پیامک‌های خنده‌دار تلف وقت است؟

2. چرا تماشای پیام‌های خنده‌دار بر انسان تاثیر خوب می‌گذرد؟

3. چه چیز مفید تر است: ورزش سخت هر روزه یا کردن ورزش هفته ای سه – چهار بار؟

4. میان خواندن ایمیل ها و پیامک های خنده دار و تماشای فیلم های خنده دار چه ارتباطی وجود دارد؟

5. چرا کافئین مفید است؟

6. آیا قهوه مضر است؟ چرا؟

7. چرا استرس های کوچک می توانند تاثیر مثبت نیز داشته باشند؟

تمرین سوم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	استرس های مزمن منجر به بیماری هایی مانند ناراحتی های قلبی می شوند.	+
2	استرس های کوچک باعث ترشح هورمون دوپامین و سروتونین که به ما انرژی برای انجام کارها می دهند می شوند.	-
3	خواندن ایمیل ها و پیامک و تماشای فیلم های خنده دار مضر است	-
4	زنانی که روزانه دو یا سه فنجان قهوه می نوشند کمتر در معرض افسردگی قرار دارند.	+
5	لازم است هر روز خیلی سخت ورزش کنید تا سلامت باشید.	-
6	خندیدن باعث باز شدن رگ های خونی می شود و که از فشار خون جلوگیری می کند.	+
7	ترشح هورمون های دوپامین و سروتونین انرژی برای انجام کارها می دهد.	-
8	در هر کاری باید تعادل وجود داشته باشد	+

تمرین چهارم. جا های خالی پر کنید:

1. ... هورمون کورتیزول انرژی برای انجام کارها می دهد.

2. زنانی که روزانه دو یا سه فنجان قهوه می نوشند، ... کمتر از دیگر زنان در معرض افسردگی قرار دارند.

3. اضطراب های ... باعث بیماری هایی قلبی می شوند.

4. روزهایی که ورزش نمی کنید م... های شما خود را ... و قوی تر می شوند

5. تماشای فیلم های خنده دار از ... فشار خون جلوگیری می کند.

6. خندیدن باعث باز شدن ... های خونی می شود.

7. کافئین همچنین حاوی مقادیر زیادی آنتی اکسیدان و ... دیگری است که ضد ...

هستند.

درس یازدهم

انقلاب هوش مصنوعی در پایش محیط زیست

تأثیرات هوش مصنوعی (AI) در بخش‌های مختلف زندگی بشر کاملاً مشهود بوده و نظارت بر محیط زیست نیز از این قاعده مستثنی نیست. حافظان محیط زیست با بهره‌گیری از قدرت هوش مصنوعی با دقت و کارایی بی‌سابقه‌ای تغییرات اقلیمی را رصد می‌کنند.

I. در تشخیص انواع آلودگی‌ها پیشرفت‌هایی داشته است. روش‌های سنتی پایش کیفیت هوا و آب به نمونه‌برداری دستی و آنالیز آزمایشگاهی متکی هستند که می‌تواند وقت‌گیر و پرهزینه باشد، اما حسگرهای مبتنی بر AI و تجزیه و تحلیل داده‌ها راه‌حل‌های دقیق‌تری ارائه می‌دهند. سنسورهای هوشمند مجهز به AI می‌توانند به‌طور مداوم کیفیت هوا را در زمان واقعی نظارت کنند. این حسگرها داده‌های زیادی در مورد آلاینده‌هایی مختلف و سطح ازن جمع‌آوری می‌کنند. الگوریتم‌های یادگیری ماشینی این داده‌ها را واکاوی کرده و الگوها و ناهنجاری‌هایی را که نشان‌دهنده رویدادهای آلودگی هستند، شناسایی می‌کنند. برای مثال، AI در طرح‌های شهر هوشمند برای نظارت بر کیفیت هوا و مدیریت جریان ترافیک در مناطق شهری مانند پکن و لس‌آنجلس به‌کار می‌رود که منجر به کاهش سطح آلودگی می‌شود. این سیستم‌ها هشدارهای بلادرنگ را به ساکنان ارائه می‌دهند و به آنها اجازه می‌دهند تا در هنگام رویدادهایی با آلودگی بالا، اقدامات حفاظتی انجام دهند.

II. سیستم‌های نظارت بر کیفیت آب با استفاده از هوش مصنوعی می‌توانند آلاینده‌هایی مانند فلزات سنگین و عوامل بیماری‌زا را شناسایی کرده و هشدارهای اولیه درباره خطرات بالقوه سلامت عمومی ارائه دهند. این سیستم‌ها به‌ویژه در مناطقی که آلودگی آب تهدیدی جدی برای سلامت عمومی و اکوسیستم‌ها است، اهمیت دارند. به‌عنوان مثال، در هند، سیستم‌های نظارت بر آب مبتنی بر هوش مصنوعی برای شناسایی آلاینده‌ها در رودخانه‌ها و دریاچه‌ها استفاده می‌شوند و به مقامات کمک می‌کنند تا اقدامات به‌موقع برای جلوگیری از بیماری‌های منتقله از طریق آب انجام دهند.

III. هوش مصنوعی همچنین در مدیریت زباله و تلاش‌های پاکسازی اقیانوس‌ها نقشی کلیدی ایفا می‌کند. روبات‌ها و پهپادهای مجهز به AI می‌توانند زباله‌های موجود در اقیانوس‌ها و رودخانه‌ها را شناسایی و جمع‌آوری کنند و از گسترش بیشتر آلودگی جلوگیری کنند. به‌عنوان مثال، پروژه پاکسازی اقیانوس‌ها با استفاده از سیستم‌های مبتنی بر هوش مصنوعی، زباله‌های پلاستیکی را در اقیانوس آرام شناسایی و جمع‌آوری می‌کند و به کاهش اثرات زیست‌محیطی زباله‌های دریایی کمک می‌کند. مدل‌سازی آب‌وهوا یکی دیگر از حوزه‌هایی است که هوش مصنوعی در آن تأثیری عمیق دارد. هوش مصنوعی با استفاده از الگوریتم‌های یادگیری ماشین برای رمزگشایی از داده‌های آب‌وهوا و ایجاد پیش‌بینی‌های دقیق، رویکرد کارآمدتری را ارائه می‌دهد. به‌عنوان مثال، هوش مصنوعی برای پیش‌بینی رویدادهای شدید آب‌وهوایی مانند توفان‌ها و امواج گرما استفاده می‌شود و به‌کارشناسان این امکان را می‌دهد تا اقدامات پیشگیرانه برای کاهش خطر بلایا را انجام دهند. مدل‌های هوش مصنوعی مسیر و شدت توفان‌ها را با دقت پیش‌بینی کرده‌اند و امکان تخلیه به‌موقع و نجات جان افراد را فراهم می‌کنند.

IV. علاوه بر این، مدل‌های آب‌وهوایی مبتنی بر AI به دانشمندان کمک می‌کنند تا تأثیرات تغییرات آب‌وهوایی بر اکوسیستم‌ها را مطالعه کرده و تلاش خود را برای حفاظت از گونه‌ها و زیستگاه‌های آسیب‌پذیر متمرکز کنند. برای مثال، هوش مصنوعی برای مدل‌سازی اثرات افزایش دما بر صخره‌های مرجانی استفاده می‌شود و به محققان کمک می‌کند تا استراتژی‌هایی را برای محافظت از این اکوسیستم‌های حیاتی توسعه دهند. در قطب شمال، مدل‌های مبتنی بر هوش مصنوعی تأثیرات ذوب یخ‌های دریایی بر حیات‌وحش و جوامع محلی را تجزیه و تحلیل می‌کنند و اطلاعات لازم برای تدوین سیاست‌های حفاظتی مناسب را فراهم می‌کنند. خلاصه اینکه هوش مصنوعی در حوزه نظارت بر محیط‌زیست امکانات و فرصت‌های بی‌سابقه‌ای را فراهم کرده است. از ردیابی حیات‌وحش با استفاده از پهپادها و دوربین‌های تله‌ای گرفته تا تشخیص آلودگی هوا و آب و مدل‌سازی دقیق آب‌وهوا، این فناوری به دانشمندان و حافظان محیط‌زیست کمک می‌کند تا به روش‌های کارآمدتر و دقیق‌تر به پایش و حفاظت از محیط‌زیست بپردازند. آینده نظارت بر محیط‌زیست با استفاده از هوش مصنوعی، امیدوارکننده بوده و می‌تواند نقش مهمی در حفاظت از سیاره ما و منابع طبیعی آن ایفا کند.

واژه ها

پایش *pāyeṣ* “наблюдение”, “мониторинг”

مشهود *maṣhud* “очевидный, ясный”

کارایی *kārāyi* “эффективный”

بی سابقه *bisābeqe* “беспетендентный”
 رصد کردن *rasad kardan* “наблюдать”
 نمونه برداری *nemunebardāri* “сбор образцов”
 آزمایشگاهی *āzmayešgāhi* “лабораторный”
 متکی بودن *mottaki budan* “опираться, основываться”
 وقتگیر *vaqtgir* “занимающий много времени”
 حسگر *hessgar* “датчик”
 مبتنی (بر) *mobtani bar* “основанный”
 داده *dāde* “данные”
 آلاینده *ālāyande* “загрязнение”
 ازن *ozon* “озон”
 واکاوی کردن *vākāvi kardan* 3d. “анализировать”
 ناهنجاری *nāhanjāri* 3d. “аномалия”
 رویداد *ruydād* “случай”
 هشدار *hošdār* “предупреждение”
 بیماریزا *bimārizā* “патогенный”
 بالقوه *belqovve* “потенциальный”; خطرات بالقوه *xatarāt-e belqovve*
 “потенциальные угрозы”
 منتقله از طریق آب *montaqele az tariq-e āb* “передаваемый через воду”
 پهپاد *pahpād* “БПЛА - беспилотник”
 مدل سازی *modelsāzi* “моделирование”
 رمزگشایی *ramzgošāyi* “расшифровка”
 رویکرد کارآمد *ruykard-e kārāmad* “эффективный подход”
 پیشگیرانه *pišgirāne* “предупреждающий, предотвращающий”
 بلایا *balāyā* мн.ч. от بلیه *baliye* “бедствие, несчастье”
 تخلیه *taxliye* “эвакуация”
 آسیب پذیر *āsibpazir* “уязвимый”
 صخره های مرجانی *so(a)xre-hā-ye marjāni* “коралловые рифы”
 ذوب یخ های *zowb-e yaxhā* “таяние льдов”
 حیات وحش *hayāt-e vahš* “дикая природа”

tadvin “разработка”; *tadvin-e siyāsathā-ye hefāzati-ye monāseb* “разработка соответствующей политики защиты”

durbinhā-ye tale-yi “камеры-ловушки”

radyābi “отслеживание”

fanāvari “технология”

توضیحات

1. Словообразовательный префикс *بلا* *belā* со значением *без-*; *не-* соединяясь с формами арабских причастий и масдаров, образует прилагательные и наречия: *بلا صاحب* *belasāheb* “не имеющий владельца, хозяина”, “бесхозный”, *بلا مانع* *belāmāne* “беспрепятственный”, “свободный” и “беспрепятственно”, “свободно”, *بلا فاصله* *belāfāsele* “немедленно”, *بلا شرط* *belāšart* “безусловный”, “безоговорочный” и “безусловно”, “безоговорочно”. Иногда эти префиксы сочетаются с лексическими основами иранского происхождения, например: *بلا درنگ* *belāderang* “без промедления”, “немедленно” (*درنگ* *derang* “промедление”, “медлительность”).

دستور

Препозитивные определения

Препозитивные определения располагаются перед определяемым словом и связываются с ним без изафета, примыкая к нему, либо с помощью изафета. В связи с этим их можно подразделить на:

- примыкающие
- изафетные

Примыкающие определения выражаются превосходной степенью прилагательных: *بهترین دانشجو* *behtarin dānešju* “лучший студент”; порядковыми числительными, оканчивающимися на суффикс *مین* *omin*: *سومین درس* *sevvomin dars* “третий урок”; различными местоимениями: *این حادثه* *in hādese* “этот случай”, *آن دفعه* *ān daf'e* “тот раз” (указательные местоимения), *امروز چه مسایلی* *če masāyel-i*, *امروز*

روزى است *emruz ĉe ruz-i-st?* “Какой сегодня день?” (вопросительные местоимения), هر روز *har ruz* “каждый день” (определительные местоимения), بعضى مسائل *ba'zi [az] masdyel* “некоторые проблемы”, در پاره موارد *dar pāre-i mavāred* “в некоторых случаях” (неопределенные местоимения); هیچ دانشجوى نیامد *hiĉ dānešju-yi nauāmad* “Ни один студент не пришел”; هیچ تردیدى نیست *hiĉ tardid-i nist* “Нет никакого сомнения” (отрицательные местоимения); некоторыми прилагательными: بیچاره دهقان *biĉāre dehqān* “бедный крестьянин”, عجب آدم *ajab ādam* “удивительный человек”.

Изафетные определения подразделяются на следующие разновидности:

- изафетные определения, входящие в состав словосочетаний типа «превосходная степень прилагательного (персидского или арабского) + изафет + имя существительное во мн. числе»: بزرگترین اشرف مخلوقات *bozorgtarin-e otāqhā* “самая большая из комнат”, اشرف مخلوقات *ašrāf-e maxluqāt* “благороднейшее из созданий” (о человеке).
- изафетные определения, в состав которых входят определительно-обобщающие местоимения همه *hame*, تمام *tamām*, کلیه *kolliyye* “весь”, “все” и их синонимы: تمام پیش نهادات *tamām-e pišnehādāt* “все предложения”, همه روز *hame-ye ruz* “весь день”, تمام اهالى شهر *tamām-e ahāli-ye šahr* “все население города”, کلیه آموزگاران *kolliyye-ye āmuzgārān* “все учителя”.
- изафетные определения, где в роли препозитивного определения могут выступать слова, близкие по значению к различного рода местоимениям (кроме личных): سایر دانشجويان *sāyer-e dānešjuyān* “другие студенты”, سراسر کشور *sarāsar-e kešvar* “вся страна”, خود او *xod-e u* “он сам”, فرافرد دانشجويان *farāfard-e dānešjuyān* “каждый из студентов”.

Приложение (аппозиция) представляет собой особый вид определения, которое характеризует предмет, давая ему другое название.

Приложение дает определяемому слову следующие характеристики:

1)называет предмет: روزنامه اطلاعات *ruznāme-ye Ettelāāt* “газета «Эттелаат»”, داش اكل اثر *kuh-e Damāvand* “гора Демавенд”, صادق هدايت *dāš akol asar-e sādeq-e hedāyat* “произведение Садека Хедаята «Даш Аколь»”;

2)называет профессию, занимаемую должность, специальность, национальность и т.д.: مهندس پيروز *mohandes piruz* “инженер Пируз”, علي اشرف صادقي سردبير مجله زبانشناسي *ali ašrāf-e sādeqi sardabir-e majalle-ye zabānšenāsi* “Али Ашраф Садеги, главный редактор журнала «Языкознание»”;

3)выражает различные качества и свойства предмета, лица: عزيزي، *azizi behtarin dānešju-ye dāneškade* “Азизи, лучший студент факультета”, گلستان، گنجینه کتابهای قدیم ایران *golestān ganjine-ye ketābhā-ye qadim-e irān* “«Голестан», сокровищница древнейших книг Ирана”;

4)дает более точное описание предмета, лица: احمد، دوست قدیم من *ahmad dust-e qadim-e man* “Ахмад, мой старый друг”, تهران، پایتخت *tehrān pāytaxt-e irān* “Тегеран, столица Ирана”.

Приложение может связываться с определяемым словом следующими способами:

1. примыканием: تهران، پایتخت جمهوری اسلامی ایران، در نزدیکی *tehrān pāytaxt-e jomhuri-ye eslāmi-ye irān dar nazdiki-ye kuhhā-ye alborz vāqe' ast* “Тегеран, столица Исламской Республики Иран, расположен недалеко от гор Эльбурс”;

2. при помощи союза یعنی *ya 'ni* “то есть”: سردبير روزنامه یعنی شخصی *sardabir-e ruznāme ya 'ni šaxs-i-ke bā u āšenā šode-id soxanrāni xāhad kard* “Главный редактор газеты, т.е. человек, с которым вы уже познакомились, выступит с сообщением”;

3. при помощи предложно-именных сочетаний — уточнителей — به *be nām-e* “по имени”, *taht-e onvān-e*, *be onvān-e*

“под названием”: *pesar-e javān be nām-e ahmad* پسر جوان به نام احمد
“молодой парень по имени Ахмад”.

تمرینات

1. تمرین Составьте по три предложения на каждый вид определения.

2. تمرین Прочитайте, переведите текст и найдите определения. Объясните чем они выражены.

— پیرمرد سرش را تکان داد که هان و گفت که از شهر دیگر می آید. گفت که با اسپک هایش می آید. گفت که اسپکهای زرد، سرخ، سبز، آبی، نارنجی و سیاه دارد... گفت که عیدهای دیگر، عیدهای گذشته، عیدهای شاد به این شهر می آمده و کودکان شهر را پشت اسپکها می نشانده و میچرخانده و میچرخانده... قصه داستان کوچک و خندان و بعضاً حنا بسته را کرد. قصه خریطه هایی را که زنش برای روزهای عید میدوخت. قصه خریطه های سنگین از سکه را کرد. دست به جیبش برد و چندین خریطه سپید کشید. خریطه ها خالی و شرمزده بودند. پیرمرد قصه خریطه های کاغذی پر از میوه و شیرینی را کرد و قصه شرشر شوق انگیز خریطه های پر را کرد و از حسرت انباشته اش گفت که اگر کودکانی می داشت که در شبهای عید سوی خریطه های پر از میوه و شیرینی هجوم می آوردند و میوه ها و شیرینی ها زیردندان های کوچک شان غرغر کنان آب میشدند و او ملچ ملچ لبهای گلابی رنگ شان را می شنید... گفت که اگر کودکانی میداشت... و قصه این عید را کرد که آمده است اسپکهایش را در میدان شهر نصب کرده است و با برآمدن آفتاب کودکان از خانه هایشان بیرون نشده اند و قصه خانه های از حال رفته را کرد. قصه شهر از حال رفته و خالی را کرد. قصه ویرانی ها را کرد، قصه بوی خون را... که با بلندشان آفتاب بیشتر و بیشتر شده است. قصه آوازی را کرد که در شهر شنیده بود... قصه آواز خفه را... یک بار بیخود، سراسیمه دست خشک و سیاه پیرمرد را گرفت تکان داد و پرسید:

- شهر را چه شده؟ این بوی خون از چیست؟ این آواز از کیست؟ مرد خشک و سیاه به آسمان دید، به زمین دید، خصمانه به زمین دید همانطور که به خدا قصه میکرد، گفت:

— قابیل هایی از شمال از جنوب، از مشرق از غرب آمدند و مردان شهر گمراه ساختند... (...) قابیل ها و قابیل ها... شهر را قابیل گرفت. گمراهان شهر برادران

شان را دریدند... مادران شان را دریدند. و خون بود و خون بود و بوی خون هنوز است... و این خون را آفتاب دید... آسمان دید و زمین و زمین نوشید و نلرزید. شهر یتیم خانه بزرگی شد... کودکان شهر جوان نشده پیر شدند... کودکان پیر را آفتاب دید... آسمان دید... و زمین هم و زمین نلرزید.

تمرین 3. عنوان درست پاراگراف‌های I-IY را از گزینه‌های 6 – 1 انتخاب کنید. دو عنوان اضافی وجود دارد که نیازی به استفاده از آنها ندارید.

1. فناوری های جدید
2. پاکسازی اقیانوس‌ها
3. مطالعات تاثیر اکوسیستم
4. نظارت بر کیفیت آب
5. حفاظت از محیط زیست
6. تشخیص آلودگی

تمرین 4. پاسخ سوالهای زیر بدهید:

1. روبات‌ها و پهپادهای مجهز به AI در شناسایی و جمع‌آوری چه اطلاعاتی مربوط به اقیانوس ها کمک می‌دهند؟
2. چگونه سامانه های نظارت بر کیفیت آب مبتنی بر هوش مصنوعی کمک می کنند؟
3. چرا نظارت بر کیفیت آب ضرور است؟
4. چگونه هوش مصنوعی می تواند در برنامه ریزی شهری هوشمند کمک کند؟
5. چرا روش‌های سنتی نظارت از کیفیت هوا و آب وقت گیر و پرهزینه می باشد و چه فرقی با اسلوب های معاصر دارند؟
6. حسگرهای مجهز به هوش مصنوعی در چه حوزه هایی استفاده می شوند؟
7. پهپادهای مجهز به هوش مصنوعی در پایش محیط‌زیست چطور استفاده می شود؟
8. تاثیرات هوش مصنوعی در چه بخش‌هایی زندگی بشر دیده میشود؟

تمرین 5. به واژه های متن که زیر آن خط کشیده شده است مترادف پیدا کنید.

تمرین 6. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. آیا هوش مصنوعی توانایی حل مشکلات جهانی مانند تغییرات آب و هوا و فقر را دارد؟

2. خطرات و مزایای هوش مصنوعی چیست؟

3. شهرهای هوشمند: چگونه هوش مصنوعی می تواند برنامه ریزی شهری، سیستم های حمل و نقل، مصرف انرژی و مدیریت زباله را در شهرها بهینه کند.

تمرین 7. جملات زیر بفارسی ترجمه نمایید.

1. Своевременная эвакуация жителей города обеспечит сохранение их жизней.

2. Мониторинг окружающей среды с использованием искусственного интеллекта поможет в защите нашей планеты и ее природных ресурсов.

3. Традиционные методы мониторинга окружающей среды были трудоемкими и дорогостоящими.

4. Управление транспортными потоками в крупных городах приводит к снижению уровня загрязнения.

5. Анализ влияния таяния морского льда на дикую природу и местные сообщества помогает выработке соответствующей природоохранной политики.

6. Выявление загрязняющих веществ и болезнетворных микроорганизмов с использованием искусственного интеллекта поможет обеспечить своевременное предупреждение о возможных рисках для здоровья населения.

7. Расшифровка данных о погоде с помощью искусственного интеллекта является эффективным подходом при составлении точных прогнозов погоды.

8. Технологии с использованием искусственного интеллекта помогают ученым контролировать и защищать окружающую среду более эффективными и точными способами.

تمرین 8. به متن ضبط شده گوش دهید و تمرینات زیر را انجام نمایید:

تمرین اول. عنوان مناسب برای متنی که به آن گوش دادید انتخاب نمایید

- (ا) هوش مصنوعی و محیط زیست
- (ب) چالش‌ها و راهکارهای استفاده از هوش مصنوعی
- (پ) راهکارهای استفاده از هوش مصنوعی

تمرین دوم. به سوالات جواب بدهید.

1. در چه حوزه هایی میتوان از هوش مصنوعی استفاده کرد؟
2. در متن چند چالش استفاده از هوش مصنوعی نام برده میشود؟
3. چرا استفاده از هوش مصنوعی اعتماد به نتایج تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌ها ارتباط دارد؟
4. چرا تأمین امنیت داده‌ها در استفاده از هوش مصنوعی مهم است؟
5. در استفاده از هوش مصنوعی چه کارهای هزینه‌بر و زمان‌بر می‌باشد؟
6. چرا انتخاب الگوریتم‌های هوش مصنوعی مناسب دشوار است؟
7. آیا چالش‌های استفاده از هوش مصنوعی که در باره آنها گوش دادید فقط مرتبط به محیط زیست است؟ یا به حوزه‌های دیگر هم ارتباط دارد؟ مثال بیاورید؟

تمرین دوم. جاهای خالی را پر کنید:

1. عدم ... به نتایج تحلیل‌ها و ...ها منجر به تصمیم‌گیری‌های ناصحیح و خطرناک میشود.
2. استفاده از هوش مصنوعی نیازمند کادری ... و ... است.
3. در حفظ محیط زیست گاهی نیاز به استفاده از داده‌های ... و ... وجود دارد.
4. انتخاب الگوریتم‌های هوش مصنوعی مناسب به دلیل ... و ... مسائل، دشوار می‌باشد.
5. تصمیم‌گیری‌های ناصحیح و خطرناک ناشی از نداشتن نتایج ... و قابل ... است.
6. پیاده‌سازی هوش مصنوعی در حوزه حفاظت محیط زیستی با ...های خاصی روبه‌رو است.
7. یکی از مشکلات استفاده از هوش مصنوعی در حفظ محیط زیستی، نیاز به داده‌های ... و ... است.
8. برای ... و ... داده‌ها و ... رویدادها نیاز به الگوریتم‌های هوش مصنوعی مناسب وجود دارد.

تمرین سوم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	انتخاب الگوریتم‌های هوش مصنوعی مناسب به سبب سادگی مسائل، دشوار نمیشود.
---	--

2	عدم پشتیبانی مالی و ساختاری استفاده از هوش مصنوعی غیر ممکن میکند
3	تحلیل و پردازش داده‌های بزرگ و کیفیت بالا کار هزینه‌بر و زمان‌بر است.
4	حفظ محیط زیست به همکاری بین بخش‌ها و متخصصان مختلف احتیاج ندارد.
5	تغییر فرهنگ سازمانی و به‌روزرسانی دانش و تخصص‌های موجود نیازمند رهبری قوی و خوشه‌بندی توانمندی‌ها است.
6	در حفظ محیط زیست از داده‌های حساس و محرمانه استفاده نمیشود.
7	الگوریتم‌های هوش مصنوعی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و پیش‌بینی رویدادها استفاده میشوند.

تمرین چهارم. عبارت های زیر کامل کنید:

هوش ...، ... های استفاده از هوش مصنوعی، ... پشتیبانی مالی و ساختاری، ...
 های هوش مصنوعی، ... هوش مصنوعی در حوزه‌های مختلف، ... محیط
 زیستی، داده‌های ... و ... بالا، ...های ناصحیح و خطرناک، ... به نتایج تحلیل‌ها
 و پیش‌بینی‌ها

درس دوازدهم

آیا با غرق شدن در دنیای مجازی می توان زندگی بهتری داشت؟

امروزه میلیون ها نفر برای برقراری ارتباط با دوستانشان از فیسبوک، اینستاگرام و اسنپ چت استفاده می کنند.

ما برای برقراری ارتباط با دوستانمان در دورترین نقاط جهان از اسکایپ استفاده میکنیم. از واتس اپ برای برنامه ریزی و از تویتر برای تعامل با افراد

معروف بهره می بریم. ولی آیا با آنلاین شدن بیشتر زندگی ما، این تعاملات اینترنتی برای داشتن یک زندگی خوب و رضایت بخش کافیهست؟

در مورد عیوب تعاملات مجازی و آنلاین هشدار های قابل توجهی مطرح شده است. کارشناسان می نویسند که دلبستگی زیاد ما به نمایشگر وسایل دیجیتالی، از ارتباطات چهره به چهره ما می کاهد، همدلی ها را کاهش می دهد و در نهایت رابطه دوستانه حقیقی بین افراد را از بین می برد.

طبق مطالعات انجام شده کودکانی که مدت زمان زیادی را به تماشای تلویزیون و استفاده از رایانه اختصاص می دهند در تشخیص نشانه های عاطفی غیر کلامی عملکرد بدتری نسبت به کودکانی که 5 روز از هفته را بدون نمایشگر های وسایل دیجیتال به سر می برند، از خود نشان می دهند.

البته این بحث جنبه های دیگری نیز دارد: طبق گزارش منتشر شده بیش از 57 درصد از نوجوانانی که از فضای مجازی برای تعامل با افراد دیگر استفاده کرده اند، از این طریق دوستان جدیدی پیدا کرده اند.

استادان روانشناسی می گویند که طبیعت ارتباطات اینترنتی در حال تغییر است چرا که جوانان به شکلی متفاوت در این دنیای مجازی به فعالیت می پردازند. تحقیقات خیلی زیادی تمایل دارند به جای اینکه نکات مثبت و منفی تعاملات اینترنتی را از یکدیگر تمیز دهند، آن ها را یکجا بررسی کنند. جوانان امروزی تمایل زیادی به برقراری ارتباط از طریق فضای مجازی دارند.

اجتماعات اینترنتی به خصوص برای افرادی که دغدغه های غیر معمول دارند و در مناطق دور افتاده زندگی میکنند بسیار مفید است چرا که چنین افرادی شانس کمی برای دیدار افراد دیگر با دغدغه های مشترک دارند.

در واقع به نظر می رسد برخی از جوانان در زمان بحران های زندگی خود ترجیح می دهند احساسات خود را به جای بلند صحبت کردن از طریق متن بیان کنند.

محققان می گویند: تفاوت اصلی تعاملات اینترنتی و آنلاین با تعاملات مستقیم این است که شما از طریق فضای مجازی می توانید با افراد بسیار بیشتری ارتباط داشته باشید. و خوبی یا بدی این ارتباطات به نوع دوستانی که انتخاب می کنید، بستگی دارد.

علاوه بر این تعاملات آنلاین و اینترنتی نیز می توانند مانند تعاملات مستقیم، زندگی رضایت بخشی را برای افراد فراهم کند.

ممکن است باور این قضیه برای افراد مسن تر سخت باشد و حتی شاید برای آن ها امکان پذیر نباشد چون که آن ها احتمالاً در زمان برقراری این گونه ارتباطات آنلاین عمیق، احساس راحتی نداشته باشند. آن ها همیشه دنیای مجازی را سطحی

تر در نظر می گیرند در حالی که جوانان نسل جدید با دید کاملاً متفاوتی به آن می نگرند.

از آنجایی که طبیعت تعاملات آنلاین رو به تکامل است، قضاوت قطعی در مورد کافی بودن استفاده از رسانه های اجتماعی برای برقراری ارتباط و دوستی واقعاً دشوار است. ولی ارزش ارتباطات آنلاین برای افرادی که در گروه های اجتماعی حقیقی فعالیت زیادی ندارد، نباید مورد غفلت قرار گیرد.

واژه ها

تعامل *ta'āmol* “взаимодействие”

رضایت بخش *rezāyatbaxš* “удовлетворительный”

عیوب *oyub* *мн.ч. от* عیب *eyb* “недостаток”, “порок”

مجازی *majāzi* “виртуальный”

دلبستگی *delbastegi* “привязанность”

نمایشگر *nemāyešgar* “экран”, “монитор”

همدلی *hamdeli* “эмпатия”, “сочувствие”

اختصاص دادن *extesās dādan* “посвящать”

عاطفی *ātefi* “эмоциональный”

کلامی غیر *qeyr-e kalāmi* “невербальный”

به سر بردن *be sar bordan* “жить, проживать, находиться”

فضای مجازی *fazā-ye majāzi* “виртуальное пространство”

دغدغه *daqdaqe* “тревога, беспокойство”, “страх, смущение”

غیر معمول *qeyr-e ma'tul* “необычный”

ترجیح دادن *tarjih dādan* “предпочитать”

بستگی داشتن *bastegi dāštan* “зависеть”, “быть связанным” (с чем-л.)

امکان پذیر *emkānpazir* “возможный”

سطحی *sathi* “поверхностный”, “неглубокий”

رو به تکامل *ru be takamol* “развивающийся”, “совершенствующийся”

غفلت *qeflat* “небрежность”, “пренебрежение”

دستور

Дополнение

Дополнение - второстепенный член предложения, выраженный существительным или местоимением. Дополнение обозначает предмет или лицо, являющееся объектом действия, выраженного сказуемым.

Для связи дополнения со словами, от которых оно зависит, используются:

- управление (с помощью предлогов и послелогоا رā -rā)
- изафетная конструкция
- примыкание.

В зависимости от того, к какой части речи относится дополнение, все дополнения делятся на **приглагольные** и **приименные**.

Приглагольные дополнения бывают прямыми и косвенными.

Прямое дополнение обозначает такие предметы и явления, на которые распространяется действие, выражаемое прямопереходным глаголом. Прямое дополнение может быть выражено двояко: 1) именем, не имеющим при себе никаких дополнительных релятивных показателей и 2) именем с послелогоم رā. Наличие или отсутствие послелога رā при прямом дополнении связано с категорией определенности и неопределенности. Слова, обозначающие предмет определенный, в функции прямого дополнения всегда имеют при себе послелог رā.

Косвенное дополнение охватывает дополнения, обозначающие предметы и явления, на которые ориентировано действие. Наиболее часто косвенное дополнение связывается с глаголом-сказуемым с помощью первичных предлогов به be “в”, “к”, “на”, از az “из”, “от”, با bā “с” и др.: میخوام به دوستم سر بزنم *mixāham be dust-am sar-i bezanam* “Я хочу заглянуть к другу”; دهقان زمین را با بیل می کند *dehqān zamin-rā ba bīl mikand* “Крестьянин копал землю лопатой”; او سوال کرد که چرا دیر کرده ای؟ *az u soāl kardand-ke čerā dir karde-i?* “У него спросили: «Почему ты опоздал?»”.

В персидском языке встречаются случаи, когда при одном и том же глаголе сосуществовать разные способы управления дополнением.

Например, ادامه دادن *edāme dādan* “продолжать” может сочетаться с дополнением при помощи предлога به *be* (به جواب خود ادامه دهید *be javāb-e xod edāme bedehid* “Продолжайте свой ответ”) и послелого را *rā* (را ادامه دهید *javāb-e xod-rā edāme bedehid* “Продолжайте свой ответ”). Такого рода дополнения определяются по способу синтаксической связи с глаголом-сказуемым. Дополнения, связанные с глаголом при помощи предлога, относятся к косвенным; дополнения, связанные с глаголом при помощи послелога را *rā* — к прямым.

Приименные дополнения это имена, которые поясняют члены предложения, выраженные существительными и другими субстантивными словами (например, инфинитивом). Приименные дополнения связываются с поясняемым словом при помощи изафета и предлогов, что позволяет разделить их на изафетные и предложные.

При выделении приименных **изафетных дополнений** обращается внимание на то, имеет ли имя связь с действием, и не просто с любым действием, а с действием, выраженным переходным глаголом. В зависимости от значения поясняемого слова это дополнение может быть разделено на три вида:

- дополнение, относящееся к именам существительным со значением действия, соотносимого с переходными глаголами: تکرار کردن *tekrār kardan* “повторение правил” (تکرار قواید *tekrār-e qavāed* “повторять”); فروش کالا *foruś-e kālā* “продажа товара” (فروختن *foruxtān* “продавать”);
- дополнение, зависимое от инфинитивов переходных глаголов: رساندن غذا *rasāndan-e qazā* “доставка пищи”;
- дополнение, относящееся к именам существительным, где в роли таких имен часто выступают причастия настоящего времени, оканчивающиеся на суффикс --نده *-ande*: فروشنده کتاب *foruśande-ye ketāb* “продавец книг”, فروشنده قالی *foruśande-ye qālī* “продавец ковров”;

ковров”); а также арабские причастия действительного залога (حامی *hāmi-ye dehqānān* “защитник крестьян”, قاتل بچه ها *qātel-e baččehā* “убийца детей”, ناجی وطن *nāji-ye vatan* “спаситель родины”); имена со значением деятеля, оканчивающиеся на суффикс --gar: آزمایشگر اتومبیل *āzmāyešgar-e otomobil* испытатель автомобилей, ایفاگر نقش *ifāgar-e naqš* “исполнитель роли”) и др.

Предложное дополнение относится к именным членам предложения со значением действия и связывается с ними при помощи предлогов. Предложное дополнение может быть выражено:

- как именем существительным по своему значению соотносительным с непереходными сложными глаголами عبور از *obur az rudxāne* “переправа через реку”, خدمت به وطن *xedmat be vatan* “служение родине”,
- так и инфинитивами непереходных сложных глаголов, используемых в значении существительных: مبارزه کردن با ملخ *mobāreze kardan bā malax* “бороться с саранчой”, عبور کردن از *obur kardan az rudxāne* “переправляться через реку”, خدمت کردن به وطن *xedmat kardan be vatan* “служить родине”.

تمرینات

1. تمرین Составьте по три предложения с прямым и косвенным дополнением.

2. تمرین Прочитайте, переведите текст и найдите дополнения. Определите чем они выражены.

چند دکان نانوائی ، قصابی ، عطاری ، دو قهوه خانه و یک سلمانی که همه آنها برای سد جوع و رفع احتیاجات خیلی ابتدائی زندگی بود تشکیل میدان ورامین را می داد . میدان و آدمهایش زیر خورشید قهار ، نیم سوخته ، نیم بریان شده ، آرزوی اولین نسیم غروب و سایه شب را میکردند، آدمها ، دکانها، درختها و جانوران ، از کار و جنبش افتاده بودند . هوای گرمی روی سر آنها سنگینی میکرد و گرد و غبار نرمی جلو آسمان لاجوردی موج

میزد، که بواسطه آمد و شد اتومبیل ها پیوسته به غلظت آن میافزود. یکطرف میدان درخت چنار کهنی بود که میان تنه اش پوک و ریخته بود، ولی با سماجت هر چه تمامتر شاخه

های کج و کوله نقرسی خود را گسترده بود و زیر سایه برگهای خاک آلودش یک سکوی پهن بزرگ زده بودند، که دو پسر بچه در آنجا به آواز رسا، شیر برنج و تخمه کدو میفروختند آب گل آلود غلیظی از میان جوی جلو قهوه خانه، بزحمت خودش را میکشاند و رد میشد.

تنها بنائی که جلب نظر میکرد برج معروف ورامین بود که نصف تنه استوانه ای ترک ترک آن با سر مخروطی پیدا بود. گنجشکهائی که لای در ز آجرهای ریخته آن لانه کرده بودند، نیز از شدت گرما خاموش بودند و چرت میزدند. فقط صدای ناله سگی فاصله بفاصله سکوت را میشکست. این یک سگ اسکاتلندی بود که پوزه کاه دودی و به پاهایش خال سیاه داشت، مثل اینکه در لجنزار دویده و باو شتک زده بود. گوشهای بلبله، دم براغ، موهای تابدار چرک داشت و دو چشم با هوش آدمی در پوزه پشم آلود او میدرخشید. در ته چشمهای او یک روح انسانی دیده میشد، در نیم شبی که زندگی او را فرا گرفته بود یک چیز بی پایان در چشم هایش موج میزد و پیامی با خود داشت که نمیشد آنرا دریافت، ولی پشت نی چشم او گیر کرده بود. آن نه روشنائی و نه رنگ بود، یک چیز دیگر باور نکردنی مثل همان چیزیکه در چشمان آهوی زخمی دیده میشود بود، نه تنها یک تشابه بین چشمهای او و انسان وجود داشت بلکه یکنوع تساوی دیده میشد. دو چشم میشی پر از درد و زجر و انتظار که فقط در پوزه یک سگ سرگردان ممکن است دیده شود. ولی بنظر میآمد نگاه های دردناک پر از التماس او را کسی نمیدید و نمی فهمید!

(سگ ولگرد. صادق هدایت)

تمرین 3. عبارات زیر بفارسی ترجمه نمایید.

Не следует пренебрегать; пожилые люди; непосредственное общение; необычные страхи; интернет- сообщества; большая склонность; положительные и отрицательные стороны интернет – общения; жизненный кризис; распознавание невербальных эмоциональных сигналов; посвящать много времени просмотру телевизора и пользованию интернетом; природа интернет -связей; общение лицом к лицу; привязанность к монитору компьютера; виртуальное пространство; общение с друзьями и известными людьми; хорошая и дарящая удовлетворение жизнь.

تمرین 4. پاسخ سوالهای زیر بدهید:

1. سالمندان به چه قضیه ای باور نمی کنند؟
 2. چرا اجتماعات اینترنتی برای افرادی که نگرانی های غیر معمول دارند و در مناطق دور دست به سر می برند مفید است؟
 3. امروزه تحقیقات زیادی چه تمایل دارند؟
 4. دلبستگی زیاد ما به نمایشگر وسایل دیجیتال باعث کاستن چه احساسات انسانی می شود؟
 5. آیا نوجوانان از طریق فضای مجازی می توانند دوستان جدیدی پیدا کنند؟
 6. خوبی یا بدی ارتباطات مجازی به چه چیز بستگی دارد.
- تمرین 5. جا های خالی را با استفاده از واژه های زیر پر کنید : (دو واژه اضافی است)

سطحی - عمیق - نواقص - هشدار - دلبستگی - غفلت - ماهیت - طبیعت

1. در مورد عیوب تعاملات مجازی و آنلاین ... های قابل توجهی مطرح شده است.
 2. ... زیاد به نمایشگر وسایل دیجیتال باعث میشود که کودکان در تشخیص نشانه های عاطفی غیر کلامی عملکرد بدتری نشان می دهند.
 3. فواید و ... ارتباطات مجاز به نوع دوستانی که انتخاب می کنید بستگی دارد.
 4. نباید ارزش ارتباطات مجازی برای افراد غیر فعال در زندگی عادی مورد ... قرار گیرد.
 5. افراد مسن دنیای مجازی را ... در نظر می گیرند
 6. ... ارتباطات اینترنتی در حال تغییر است چونکه که جوانان به شکلی متفاوت در این دنیای مجازی به فعالیت می پردازند.
- تمرین 6. به واژه های متن که زیر آن خط کشیده شده است مترادف پیدا کنید.
- تمرین 7. گزینه درست با + و گزینه نادرست با - مشخص کنید:

1	کودکانی که ۵ روز از هفته را بدون نمایشگر های وسایل دیجیتال استفاده نمیکنند بدتر نشانه های عاطفی غیر کلامی تشخیص می دهند
2	دلبستگی زیاد به نمایشگر وسایل دیجیتال روابط دوستانه حقیقی بین افراد را از بین می برد.
3	سالمندان دنیای مجازی را سطحی میدانند

4	نوجوانانی که از فضای مجازی استفاده نمی کنند، نمیتوانند دوستان جدیدی پیدا بکنند.
5	معاشرت مجازی می تواند مانند ارتباط مستقیم، زندگی رضایت بخشی را برای افراد فراهم کند.
6	جوانان در زمان بحران های زندگی خود ترجیح می دهند احساسات خود را از طریق صحبت کردن بیان کنند .

تمرین 8. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. فواید و نواقص شبکه های اجتماعی

2. دوستی در شبکه های اجتماعی

3. خطرات استفاده از اینترنت برای کودکان

تمرین 9. به متن ضبط شده گوش دهید و تمرینات زیر را

انجام نمایید:

تمرین اول. موضوع متنی که به آن گوش دادید انتخاب

نمایید

(A) عوارض اینترنت

(B) جنبه های استفاده از اینترنت

(C) فواید اینترنت

تمرین دوم. جاهای خالی را با واژه های مناسب پر کنید:

1. روانشناسان و متخصصان علوم رفتاری توجه خود را بر جنبه های منفی

اینترنت ...

2. در تجارت الکترونیکی جنبه های ... و ... اینترنت مورد توجه قرار می گیرد.

3. استفاده ... و ... کودکان از اینترنت و ... و به ... آنها توسط سودجویان

اینترنتی یکی از عیوب اینترنت است.

4. هیچ ... ای نمی تواند همانند اینترنت به مثابه یک ... ارتباطی میان پژوهشگران

در سراسر جهان عمل نماید.

5. کنفرانس از راه دور یکی دیگر از جنبه های استفاده از اینترنت است.

6. احتمال می رود که در مقیاس وسیعی از اهمیت کنفرانس های ... کاسته شود.

7. کنفرانس های حضوری نسبت به کنفرانس های الکترونیک بسیار ... تر است

8. عضویت ... اینترنت در گروه های ... خود این فرصت را به آنها می دهد تا

در جریان تحقیقات در زمینه خود باشند

تمرین سوم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	در طول چند دهه اخیر تعداد کنفرانس های از راه دور رو به افزایش است.
2	تجارت الکترونیکی نسبت به تجارت سنتی سودآور و سرمایه‌ساز نسیت
3	استفاده از اینترنت به عنوان یک رسانه ارزان قیمت و صعب الوصول توصیه می‌شود.
4	کنفرانس از راه دور در سطح کشورهای اروپای غربی و امریکا مشهود است.
5	عضویت استادان و متخصصان رشته‌های مختلف در گروه‌های تخصصی از طریق اینترنت امکان‌ناپذیر است
6	عضویت کاربران اینترنت در گروه‌های تخصصی به تقویت ارتباطات علمی مساعدت می‌کند.

تمرین چهارم. هم معنی کلمات زیر را در متن پیدا کنید:
کنفرانس مجازی، همانند، نفع طلب، هشدار دادن، نگاه یک جانبه، مثال، تقسیم، مشاهده شدن.

درس سیزدهم

عادات عجیب و غریب که در کشورهای دیگر عادی هستند

گردشگران وقتی به کشور جدیدی سفر می‌کنند، اغلب سعی نمی‌کنند چیز بیشتری درباره رسوم و سنت های آن کشور و سبک زندگی مردمان آن یاد بگیرند. در فرهنگ هر کشوری چیزهایی وجود دارد که گرچه برای مردمان آن عادی و پیش پاافتاده هستند اما ممکن است در کشورهای دیگر امری نامتعارف و عجیب محسوب شوند. علم به این موضوع سفر را برای گردشگران راحت می‌کند و جلوی رقم خوردن انواع و اقسام موقعیت های خجالت آور و خنده دار را می‌گیرد.

۱. در ژاپن بسیاری از خیابان ها اسم ندارند

در ژاپن، برای نامگذاری خیابان ها به جای اسم از شماره ی بلوک و بخش استفاده می‌شود. به همین دلیل در آنجا زیاد پیش می‌آید که بشنوید کسی مثلاً بگوید «من در بلوک ۶ زندگی می‌کنم» یا «من در بخش ۳ کار می‌کنم». البته

استثنائاتی هم مثل خیابان های اصلی و بزرگراه ها وجود دارد. این سیستم شاید در نگاه اول بسیار گیج کننده به نظر برسد، اما اگر نقشه ای در اختیار داشته باشید، بلوک مورد نظرتان را می توانید به راحتی در عرض چند ثانیه پیدا کنید. این روش شاید از گشتن به دنبال نام خیابان ها روی نقشه هم ساده تر باشد، به خصوص که همین مسأله در شهرهای بزرگ اغلب مشکلاتی برای گردشگران به وجود می آورد.

۲- در هلند بسیاری از خانه ها پرده ندارند

در بعضی کشورهای اروپایی مثل هلند به ندرت پرده ای پشت پنجره ی ساختمان ها دیده می شود. استفاده از پرده در این کشور رایج نیست و رهگذران اگر بخواهند می توانند به راحتی هر چه در خانه ای می گذرد را ببینند.

اما حتماً تعجب می کنید که چرا مردم این کشورها نگران حریم شخصی شان نیستند. نکته

اینجا است که در این کشورها مردم برداشت متفاوتی از حریم شخصی دارند. آن ها به حریم شخصی یکدیگر احترام می گذارند و هیچ کسی به سرک کشیدن از پنجره ی یک غریبه حتی فکر هم نمی کند.

۳- در سنگاپور مردم لباس هایشان را روی

چوب های بامبو خشک می کنند

سنگاپور به جاذبه های توریستی متفاوت بسیارش شهرت دارد، اما در این کشور چیزی هست که احتمالاً هیچ گردشگری از کنار آن بی تفاوت نمی گذرد، که آن روشی است که مردم سنگاپور برای خشک کردن لباس های شسته شده ی خود دارند.

در سنگاپور مردم به جای بند رخت های معمول از چوب های بامبو استفاده می کنند.

امروزه چوب های بامبو دیگر تقریباً جای خود را به میله های پلاستیکی داده اند، اما قبلاً از چوب های بامبو برای این منظور استفاده می شد.

۴- در ترکیه دسری هست که از سینه ی مرغ درست می شود

سینه ی مرغ نه تنها برای درست کردن انواع غذا و سالاد بسیار عالی است، بلکه می توانید از آن یک دسر واقعی هم درست کنید. پودینگ کشور ترکیه که به آن tavuk göğsü گفته می شود از سینه ی مرغ، شیر، برنج، شکر و دارچین تهیه می شود. این دسر منحصر به ترکیه است و طرفداران زیادی میان کارشناسان غذا دارد.

۵- هلند پر شیب ترین پلکان های دنیا را دارد

پلکان های فوق شیب دار یکی از مشخصه های خانه های هلندی است. این پلکان ها یکی از بخش های اساسی خانه های کانالی هلند بودند که به دلیل احتمال وقوع سیل، بسیار مرتفع و باریک ساخته می شدند. پلکان های خانه هم باید با فرم خانه جور درمی آمدند، به همین دلیل آن ها را هم باریک و شیب دار می ساختند.

۶- در برزیل زنان ترجیح می دهند موهای بدن خود را بور کنند تا آن ها را بزنند

گرچه زنان سرتاسر دنیا سعی می کنند از همه ی موهای بدن شان خلاص شوند، اما زنان برزیلی، برعکس، داشتن پرز طلایی روی بدن را نشانه ی زیبایی می دانند. آن ها به جای زدن موهای بدن شان، با استفاده از ترکیب ویژه ای که در هر فروشگاه محلی ای پیدا می شود، آن ها را بور می کنند. زنان برزیلی این کار را اغلب در ساحل انجام می دهند. آن ها ماده ی روشن کننده را مانند ضدآفتاب به پوست خود می زنند.

۷- حمام های اوفوروی ژاپن

یکی دیگر از شگفتی های ژاپن حمام های اوفوروی آن است که در گذشته از چوب ساخته می شدند. امروزه اما اگر به ژاپن بیایید احتمالاً با انواع پلاستیکی و استیل ضد زنگ آن مواجه خواهید شد. در آپارتمان همه ی ژاپنی ها یک حمام اوفورو وجود دارد و حمام کردن در آن ها مناسک خاص خودش را دارد. در این حمام ها شخص

آنقدر در آب فرو می رود که آب تا شانه هایش را بپوشاند و سپس یک درپوش چوبی روی وان می گذارند تا به حفظ گرمای آب کمک کند.

طبق سنت، همه ی اعضای خانواده به ترتیب و بدون عوض کردن آب در وان اوفورو حمام می کنند به همین دلیل همیشه قبل از آبتنی در وان، دوش می گیرند.

۸- در کلمبیا نوشیدنی شکلات داغ را با چند برش پنیر نمکین در آن سرو می کنند
در کلمبیا مردم نگاه متفاوتی به شکلات دارند. نوشیدن شکلات داغ به همراه پنیر در این کشور امر رایجی است. به گفته ی گردشگران، این ترکیب نه تنها بسیار عجیب، بلکه به شدت خوش طعم است.

۹- در فرانسه شیر را در دمای اتاق نگه می دارند

در سوپرمارکت های کشورتان احتمالاً می توانید هر نوع شیری از استرلیزه تا فوق پاستوریزه پیدا کنید. اما در فروشگاه های فرانسه فقط شیر فوق پاستوریزه فروخته می شود. به همین دلیل در فرانسه نگه داشتن شیر در یخچال امر رایجی نیست. بسیاری از مردم هم می گویند که این کار باعث ترش شدن شیر نمی شود و مزه ی این شیرها با نوع پاستوریزه ی معمولی فرق می کند.

۱۰- در کره جنوبی استفاده از جوهر قرمز

تابو محسوب می شود

در کره جنوبی نوشتن نام یک شخص با استفاده از جوهر قرمز طبق سنت به این معنا است که آن شخص فوت کرده است. به همین دلیل گردشگران هنگام انتخاب قلم برای امضای یک کارت تبریک باید بسیار

مراقب باشند

واژه ها

- نامتعارف *nāmota'āref* “нетрадиционный”
- رقم خوردن *raqam خوردن* “произойти, случиться”
- گیج کننده *gijkonnde* “потрясающий, ошеломляющий”
- در عرض *dar arz-e...* *изаф. предлог* “в течении, в продолжении”
- به دنبال *be dombāl-e* *изаф. предлог* “вслед за”
- رهگذر *rahgozar* “прохожий”
- حریم *harim* “предел, граница”; *حریم شخصی harim-e šaxsi* “личное пространство”
- سرک کشیدن *sarak kešidan* *разг.* “подглядывать, подсматривать”
- غریبه *qaribe* “чужой, посторонний человек”
- بند *band* “верёвка”
- رخت *raxt* “бельё”
- میله *mile* “прут, стержень”
- دارچین *dārčīn* “корица”
- منحصر به *monhaser be* *свойственный исключительно (кому-чему л.)*, “относящийся исключительно к...”
- پر شیب *poršib* “крутой, с крутым спуском”
- مشخصه *mošaxasse* “отличительные особенности, черты”
- وقوع *voqu* “возникновение”
- مرتفع *mortafe* “высокий”
- جور در آمدن *jur dar āmadan* *разг.* “подходить, соответствовать”
- بور کردن *bur kardan* *зд.* “обесцвечивать”
- پرز *porz* “волос, пушок”
- مناسک *manāsek* *мн.ч. от* *منسک mansak* “ритуал, обычай”
- برش *boreš* “ломоть, кусок”
- نمکین *namakin* = *نمکی namaki* “соленый”
- سرو کردن *serv kardan* “предлагать, подавать”
- جوهر *jowhar* “чернила”

توضیحات

1. اوفوروی *uforoyi* “офуро” - традиционная японская ванна. Традиционно изготавливалась из дерева, сейчас используются и другие материалы. Человек погружается в офуро по плечи. Для сохранения тепла часть офуро может закрываться специальной крышкой.

2. فوق شیبدار *fowqšibdār* “наклонный, покатый”; شیب دار *šibdār* “чрезмерно, очень крутой”. فوق *fowq* первый компонент сложных слов со значением *выше, свыше, сверх, супер* например: فوق پاستوریزه *fowqpāsturize* “суперпастеризованный”; فوق العاده مهم *fowqolādemohhem* “суперважный”; فوق العاده *fowqolāde* “чрезвычайный”; فوق الطبیعه *fowqottabi'e* “сверхестественный”.

دستور

Обстоятельство

Обстоятельство - второстепенный член предложения, синтаксически связанный с глаголом и охватывающий все разнообразие многочисленных и сложных пространственных, временных, ситуативных отношений. Наиболее употребительной частью речи для выражения обстоятельства является наречие. В функции обстоятельства выступают также другие части речи, подвергшиеся субстантивации и адвербиализации. Выделяют следующие виды обстоятельства: обстоятельства образа действия, времени, места, меры, причины, цели, условия, уступки.

Обстоятельства образа действия подразделяются на две основные разновидности:

1) обстоятельства, определяющие **качество действия, степень проявления** действия или признака. Такие обстоятельства могут быть выражены качественными наречиями, наречиями со значениями степени проявления признака или действия: توضیحات *towzihāt-e ostād kāmelaṇ rowšan bud* “Объяснения профессора были полностью понятны”; именами прилагательными качественными в положительной и сравнительной степени,

выступающими в адвербиальном значении: *bāyad* باید بهتر کار کرد *behtar kār kard* “Следует лучше работать”; именами существительными с предлогами: مادرش با اضطراب این کلمات را *mādar-aš bā ezterāb in kalemāt-rā tekrār mikard* “Его мать с волнением повторяла эти слова”; фразеологическими словосочетаниями адвербиального типа: پیشنهاد شما را با کمال میل *pišnehād-e šomā-rā bā kamāl-e meyl qabul dāram* “Я с большим удовольствием принимаю ваше предложение”; من از صمیم *man az samim-e qalb be u tabrik miguyam* “Я от всего сердца поздравляю его”;

2) обстоятельства, характеризующие **способ совершения** действия могут быть выражены: наречиями *be* بزور به این نتیجه نمیتوان رسید *be zur in natije nemitavān rasid* “Насильно такого результата не достигнешь”; *in ketāb-rā berāyegān daryāft karde-am* “Эту книгу я получил бесплатно”); причастными формами на *-ān* - ان *mard-i-rā didam-ke asāzanān dar hāšiye-ye xiyābān migozašt* “Я увидел мужчину, который, опираясь на палку, шел по обочине улицы”; именами существительными с предлогами: این مجله تحت ورائش دانشمند *in majale taht-e virāyeš-e dānešmand-e ta'ruf montašer mišavad* “Этот журнал издается под редакцией известного ученого”; باد مثل سگ ولگرد زوزه می کرد *bād mesl-e sag-e velgard zuze mikesid* “Ветер завывал, как бродячий пес”; *be har vasile-i šode bāyad u-rā bebinam* “Во что бы то ни стало я должен его увидеть”.

Обстоятельства времени обозначают время, в которое совершается действие. Они могут выражаться: наречиями времени: امروز *emruz* “сегодня”, دیروز *diruz* “вчера”, فردا *fardā* “завтра” и т.п.; именами существительными с предлогами и без предлогов: در همان لحظه *dar hamān lahze* “в тот же миг”, طرف شب *taraf-e šab* “к вечеру”, روز ها *roze ha*

ruzhā “днями”, شب ها *šabhā* “ночами”, روز دیگر *ruz-e digar* “на следующий день”; инфинитивами глаголов в сочетании с предлогами и существительными, обозначающими время (پس از آمدن مادر *pas az āmadan-e mādar* “после прихода матери”); сочетаниями имен существительных временного значения с количественными числительными (количественно-именными словосочетаниями), а также сочетаниями имен существительных с порядковыми числительными (при обозначении дат) (سه روز بعد *se ruz-e ba’d* “в последующие три дня”, دو ساعت دیگر *do sāat-e digar* “через два часа”); фразеологическими словосочетаниями со значением времени (از این به پس *az in be pas* “после этого”, “с тех пор”, “отныне”, از این به بعد *az in be ba’d* “впредь”, روز بروز *ruz be ruz* “изо дня в день”);

Обстоятельства меры дают количественную характеристику действия и могут выражать длительность во времени, меру пространства, меру веса, стоимость: *من بارها به او گفته بودم که آجا نرود* *manbārḥā be u gofte budam-ke ānjā naravad* “Я неоднократно ему говорил, чтобы он туда не ходил”; *ما فقط سه ساعت گردش کردیم* *mā faqat se sāat gardeš kardim* “Мы гуляли только три часа”.

be ellat-e, به سبب *be sabab-e*, به جهت *be jehat-e* “по причине”, “из-за”, “вследствие”, *sar-e*, بر سر *bar sar-e* “из-за”, “вследствие”, به به خاطر بیماری *be xāter-e*, از دست *az dast-e* “из-за”: *be xāter-e bimāri natavānest sar-e dars biyāyad* “Из-за болезни он не мог прийти на занятия”; *sar-e če da 'vā kardid?* “Из-за чего вы поссорились?”; *az tars u natavānest harf-i bezanad* “От страха он не смог ничего сказать”;

Обстоятельства цели обозначают цель совершения действия. Они выражаются сочетанием имен существительных, местоимений и инфинитивов глаголов с предлогами *barāye*, جهت *jehat-e* “для”, *mahz-e* محض *mahz-e*, به خاطر *be xater-e*, محض *mahz-e* “ради”, “для”, *xater-e*, محض *mahz-e* “ради”: *jehat-e molāqāt bā dust-am nāčār šodam kār-e hod-rā qat' konam* “Ради встречи с другом я вынужден был прервать работу”; *be xāter-e šomā injā āmade-ast* اینجا به خاطر شما “Он пришел сюда ради вас”.

Обстоятельства условия обозначают условие, при котором совершается действие.

В роли обстоятельств условия выступают имена существительные абстрактные (часто со значением действия) и инфинитивы глаголов с отыменным предлогом *dar surat-e* در صورت “в случае”: *dar surat-e voqu'-e xatar bāyad rāh-e digar-i entexāb kard* وقوع خطر باید راه دیگری انتخاب کرد “В случае возникновения опасности следует избрать другой путь”.

Обстоятельства уступки называет фактор, который не приводит к ожидающемуся (ожидавшемуся) последствию.

Они могут выражаться именами существительными и инфинитивами глаголов в сочетании с предлогами *bā vojūd-e* با وجود “несмотря на”, *sarf-e nazar az* صرف نظر از *alāraqm-e*, علی رغم *bar xelāf-e*, بر خلاف “невзирая на”, “независимо от”, “вопреки”, “несмотря на”: *bā vojūd-e kār-e ziyād dar in ruzhā tanzel-etān sar mizanam* با وجود کار زیاد در این روزها منزلتان سر می رنم “Несмотря на большую занятость, в эти дни обязательно загляну к вам домой”; *ali رغم اظهاریه وی این فیلم موفقیت* علی رغم اظهاریه وی این فیلم موفقیت

alāraqm-e ezhāriyye-ye vey in film movaffaqiyyat-e bozorg-i dast dāšt “Вопреки его заявлению этот фильм имел большой успех”.

تمرینات

تمرین 1. Составьте по три предложения на каждый вид обстоятельства.

تمرین 2. В тексте найдите обстоятельства.

همه اهل شیراز میدانستند که داش آکل و کاکا رستم سایه یکدیگر را با تیر میزدند . یکروز داش آکل روی سکوی قهوه خانه دو میل چنک زده بود ، همانجا که پا توغ قدیمیش بود . قفس کرکی که رویش شله سرخ کشیده بود ، پهلوش گذاشته بود و با سرانگشتش یخ را دور کاسه آبی میگردانید . ناگاه کاکا رستم از در درآمد ، نگاه تحقیر آمیزی باو انداخت و همینطور که دستش بر شالش بود رفت روی سکوی مقابل نشست . بعد رو کرد به شاگرد قهوه چی و گفت:

"به به بچه ، یه یه چای بیار ببینیم" .

داش آکل نگاه پرمعنی بشاگرد قهوه چی انداخت ، بطوریکه او ماستها را کیسه کرد و فرمان کاکا را نشنیده گرفت . استکانها را از جام برنجی در میآورد و در سطل آب فرو میبرد ، بعد یکی یکی خیلی آهسته آنها را خشک میکرد . از مالش حوله دور شیشه استکان صدای غژ غژ بلند شد . کاکا رستم از این بی اعتنائی خشمگین شد ، دوباره داد زد : "مه مه مگه کری ! به به تو هستم؟" !

شاگرد قهوه چی با لبخند مردد به داش آکل نگاه کرد و کاکا رستم از مابین دندانهایش گفت:

"ار – وای شک کمشان ، آنهایی که ق ق ق قی پا میشند اگ لولوطی هستند ااا امشب میآیند ، دست و په په پنجه نرم میک کنند!"

داش آکل همینطور که یخ را دور کاسه می گردانید و زیر چشمی وضعیت را میپایید خنده گستاخی کرد که یک رج دندانهای سفید محکم از زیر سبیل حنا بسته او برق زد و گفت:

"بیغیرتها رجز میخوانند ، آنوقت معلوم میشود رستم صولت وافندی پیزی کیست"

همه زدند زیر خنده ، نه اینکه به گرفتن زبان کاکا رستم خندیدند، چون میدانستند که او زبانش می گیرد، ولی داش آکل در شهر مثل گاو پیشانی سفید سرشناس بود و هیچ لوطی پیدا نمیشد که ضرب شستش را نچشیده باشد ، هر شب وقتی که توی خانه

ملا اسحق یهودی یک بطر عرق دو آتشف را سر می کشید و دم محله سر دزک میایستاد، کا کا رستم که سهل بود ، اگر جدش هم میآمد لنگ میانداخت . خود کاکا هم میدانست که مرد میدان و حریف داش آکل نیست، چون دو بار از دست او زخم خورده بود و سه چهار بار هم روی سینه اش نشسته بود. بخت برگشته چند شب پیش کاکا رستم میدان را خالی دیده بود و گرد و خاک میکرد . داش آکل مثل اجل معلق سر رسید و یکمشت متلک بارش کرده ، باو گفته بود:

"کاکا ، مردت خانه نیست . معلوم میشه که یک بست فور بیشتر کشیدی ، خوب سنگلت کرده . میدانی چیه، این بی غیرت بازیها ، این دون بازیها را کنار بگذار ، خودت را زده ای به لاتی ، خجالت هم نمیکشی ؟ اینهم یکجور گدائی است که پیشه خودت کرده ای . هر شب خدا جلو راه مردم را میگیری ؟ به پوریای ولی قسم اگر دو مرتبه بد مستی کردی سبیلت را دود میدهم . با برگه همین قمه دو نیمت می کنم."

(داش آکل. صادق هدایت)

تمرین 3. برای سوال های I-Y جواب مناسبی را از میان گزینه های A B C D انتخاب نمایید

I. در کدام کشور بسیاری از خانه ها پرده ندارند

- (A) ژاپن
- (B) کره جنوبی
- (C) برزیل
- (D) هلند

II. در کدام کشور بسیاری از خیابان ها اسم ندارند

- (A) هلند
- (B) ژاپن
- (C) سنگاپور
- (D) کلمبیا

III. پر شیب ترین پلکان های دنیا در کدام کشور است؟

- (A) کره جنوبی
- (B) ژاپن

(C) سنگاپور

(D) هلند

IV. حمام کردن در کدام کشور مناسب خاص خودش را دارد؟

(A) لرزیل

(B) کلمبیا

(C) ژاپن

(D) فرانسه

Y. چرا در فرانسه شیر را در دمای اتاق نگه می دارند؟

(A) چون شیر در فرانسه ترش نمیشود

(B) چون نگه داشتن شیر در یخچال امر رایجی نیست

(C) چون در فرانسه فقط شیر فوق پاستوریزه فروخته می شود.

(D) چون در فرانسه شیر ترش شده را استعمال می کنند

YI. چرا استفاده از جوهر قرمز تابو محسوب می شود

(A) چون جوهر قرمز وجود ندارد

(B) چون نوشتن نام یک شخص جوهر قرمز به معنای در گذشتن این شخص است.

(C) این علامت احترام نسبت به این شخص است

(D) چنین عادت وجود ندارد

تمرین 4. جاهای خالی را با استفاده از واژه های مناسب پر کنید:

1. دسر کشور ترکیه که به نام tavuk göğsü ... ترکیه است (منحصر به، منجر به، ناشی از)

2. زنان برزیلی داشتن ... طلایی روی بدن را نشانه ی زیبایی می دانند (پرز، مو، پشم)

3. پلکان های خانه هم باید با فرم خانه ... (ساخته شود، جور در بیایند، مطابقت داشته باشد)

4. حمام کردن در حمام های اوفوروی ... خاص خودش را دارد. (قواعد، ممنوعیت ها، مناسب)

5. مردم هلند به ... یکدیگر احترام می گذارند (خانواده، معلومات شخصی، حریم)

شخصی)

6. دانستن به این موضوع سفر را راحت می کند و جلوی ... انواع و اقسام موقعیت های خجالت آور و خنده دار را می گیرد. (رقم خوردن، پیدایش، وقوع)
7. در کلمبیا نوشیدنی شکلات داغ را با چند برش ... نمکین در آن سرو می کنند (شکر، پنیر، شیرینی)
8. در این کشورها مردم ... متفاوتی از حریم شخصی دارند. (درآمد، برداشت، برخورد)

تمرین 5. به واژه های متن که زیر آن خط کشیده شده است مترادف پیدا کنید.

- تمرین 6. به واژه های زیر بفارسی توضیح بدهید: برداشت متفاوتی - حریم شخصی - سرک کشیدن - جور در آمدن - منحصر به - غریبه**
- تمرین 7. از روسی به فارسی ترجمه کنید:**

1. В культуре каждой страны есть традиции и обычаи, являющиеся обычными для его ее жителей, но кажущиеся необычными и странными для народов других странах.
2. Знание необычных традиций народов других стран позволит туристам легко путешествовать, избегая всевозможных смущающих и забавных ситуаций.
3. В соответствии с традицией, в Южной Корее написание имени человека красными чернилами означает, что человек умер.
4. Следует уважать личные границы человека и, проявляя к нему уважение, не вмешиваться в его личную жизнь.
5. Он подглядывал через открытое окно как она занимается.
6. Традиционно японцы перед тем, как погрузиться в офуро, принимают душ. Поэтому в домашних условиях члены одной семьи могут принимать ванну-офуро по очереди, не меняя воду.
7. Бразильские женщины считают наличие осветленных волосков на своем теле признаком красоты.
8. Отсутствие названий улиц в Японии и их нумерация облегчает туристам поиск нужных улиц и домов.

تمرین 8. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. چه سنت های عجیبی کشورهای دیگر را می شناسید؟
2. آیا سنت ها و آداب و رسوم عجیبی در بین مردم کشور شما وجود دارد؟ در باره آنها تعریف کنید.
3. بنظر شما چرا چنین عادات عجیبی پیدا میشوند و مردم از آن رعایت میکنند؟

تمرین 9. به متن ضبط شده گوش دهید و تمرینات زیر را انجام نمایید:

تمرین اول. به سوالات جواب دهید.

1. در متن در باره چند نوع انرژی تجدیدپذیر حکایت میشود؟
2. انرژی تجدیدپذیر چیست؟
3. انرژی خورشیدی چطور تولید میشود؟
4. انرژی جزر و مد با استفاده از چه چیز تولید میشود؟
5. چه چیز به انرژی باد تبدیل میشود؟
6. چه گازی به عنوان جایگزین گازوئیل، گاز مایع و بنزین چه چیز میباشد؟
7. انرژی اتمی چطور تولید میشود؟
8. نیروگاه خورشیدی کجا قرار دارند؟
9. آیا نیروگاه خورشیدی در دنیا پیشرفت هیتند؟

تمرین دوم. جاهای خالی را پر کنید:

1. ... منبعی تجدیدپذیر برای تامین انرژی میباشد و در طبیعت چرخه ای ... دارد.
2. ... یکی از شاخصه های اصلی انرژی ... میباشد و هنگام ... آن خطر کمتری وجود دارد.
3. ... در نتیجه تبدیل مستقیم و غیر مستقیم نور خورشید به برق تولید میشود.
4. گاز طبیعی فشرده شده نسبت به گازوئیل، گاز مایع و بنزین ... کمتری را تولید میکند.
5. سوزاندن نفت و گاز ... بروز مشکلات زیست محیطی و همچنین تولید مقدار زیادی گاز .. خواهد شد.
6. استفاده از نیروی ... یکی از قدیمی ترین سرچشمه های انرژی ... است.
7. آب به عنوان یکی از پاکترین ... برای تولید ا... میباشد.

8. نیروگاه‌های آبی، برای تبدیل انرژی هیچگونه ... تولید نمی‌کند.

تمرین سوم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	انرژی‌های موجود در جهان که بعد از مصرف، نگرانی در رابطه با تمام شدن آنها نداریم، انرژی تجدیدپذیر گفته می‌شود.
2	هسته اتم منبعی از انرژی می‌باشد
3	انرژی تجدیدپذیر انواعی از انرژی‌های است که بعد از مصرف آن، نگرانی مربوط به تمام شدن آنها نداریم
4	ذخیره انرژی‌های طبیعی بر روی کره زمین رو به اتمام نیست
5	بزرگترین نیروگاه خورشیدی جهان، با توان 354 مگاوات در ایران است.
6	انرژی الکتریکی تولید شده از نیروی آب انرژی برق آبی گفته می‌شود
7	انرژی جزر و مد امروزه به صورت فراگیر مورد استفاده قرار گرفته است
8	سوزاندن سوخت فسیلی باعث بروز مشکلات زیست محیطی و همچنین تولید مقدار زیادی گاز گلخانه‌ای خواهد شد.

تمرین چهارم. برای سوال های I-Y جواب مناسبی را از میان گزینه های A B C انتخاب نمایید

I. انرژی جزر و مد...

- (A) به انرژی تولید شده از نیروی آب گفته می‌شود
 (B) به انرژی تولید شده از نور خورشید گفته می‌شود
 (C) شکلی از انرژی آبی است که از تبدیل انرژی جزر و مد بدست می‌آید.

II. گاز طبیعی فشرده شده (سی ان جی) ...

- (A) این نوع سوخت آلودگی کمتری را تولید می‌کند و خطر کمتری به هنگام نشت آن وجود دارد.
 (B) این انرژی منجر به تولید مقدار زیادی گاز گلخانه‌ای و بروز مشکلات زیست محیطی نمی‌شود
 (C) امروزه فناوری تولید این نوع انرژی در حال پیشرفت است

III. انرژی خورشیدی...

(A) مزایای بسیار زیاد تولید این نوع انرژی باعث تمایل به افزایش ظرفیت تولید آن شد.

(B) هزینه‌های پیاده‌سازی فناوری خورشیدی در حال پیشرفت است

(C) این نوع انرژی به صورت فراگیر مورد استفاده قرار نگرفته است

IV. انرژی باد...

(A) امروزه کشورهای زیادی تمایل به افزایش ظرفیت تولید برق بادی داشته باشند.

(B) به دلیل سبک بودن آن پراکندگی با سرعت بالای آن، خطری به هنگام نشت آن وجود ندارد.

(C) استفاده از این نوع انرژی یکی از قدیمی‌ترین سرچشمه‌های انرژی تجدیدپذیر است.

V. نیروی برق آبی...

(A) فناوری تولید این نوع انرژی در حال پیشرفت است و هزینه‌های پیاده‌سازی آن نیز به رعت در حال کاهش است.

(B) استفاده از نیروی آب یکی پر هزینه‌ترین سرچشمه‌های انرژی تجدیدپذیر است.

(C) استفاده از نیروی آب یکی از قدیمی‌ترین سرچشمه‌های انرژی تجدیدپذیر است.

درس چهاردهم

چرا ما به حشرات نیاز داریم

اگر حشرات نمی بودند، قفسه های دوکان های ما بسیار خالی می ماندند، زیرا بیش از ۸۰ درصد همه گیاهان توسط حشرات گرده افشانی می شوند. بدون پشه ها چیز های خوشمزه ای را از دست می دادیم. زنبورهای زرد هم نیروی فوق العاده ای دارند. بدون حشرات، هیچ سبزی وجود نمی داشت

حشرات گرده افشان مانند زنبورهای عسل و زنبورهای زرد و همچنان مگس ها، قانغوزک ها و حتی پشه ها شیره یا شهد و برخی هم گرده گل ها را جمع می کنند.

... 2. با خزیدن و یا پرواز آنها به مکان دیگری، این گرده نر به بخش از اجزای مادگی گل بعدی می رسد. به این ترتیب گل دومی بارور می شود و از آن می تواند طور مثال یک سیب رشد کند.

هرچند برخی از گیاهان غذایی توسط باد گرده افشانی می شوند و برخی دیگر مانند غلات خود گرده افشان اند، اما برای حدود یک سوم تولید جهانی مواد غذایی، گرده افشانی فعال بسیار پر اهمیت است.

... 3. این رقم تقریباً به اندازه تولید ناخالص داخلی سال ۲۰۲۲ کشور بلجیم در اتحادیه اروپا است. اگر گرده افشان های پرنده و یا خزنده وجود نداشته باشند، حاصلات جهانی تخمیناً تا ۹۰ درصد از بین می روند. آنگاه تأمین مواد ضروری بدن ما مانند پروتئین، ویتامین ها و یا آهن به شدت در خطر می افتد.

چرا ما تنها به زنبور عسل نیاز نداریم؟

زنبورهای عسل در گرده افشانی نقش بسیار مهمی دارند. ... 4. چه دانه های قهوه، چه کدو و چه هم آلبالو یا گیلاس، به هر اندازه ای که زنبورهای وحشی و سایر زنبورها در باروری آنها سهم داشته باشند، به همان پیمانه محصول برداشت بیشتر می شود. به عبارت دیگر، اگر ۱۰۰ زنبور عسل به اضافه ۵۰ زنبور وحشی گل ها را گرده افشانی کنند، بسیار مؤثرتر از آن است که تنها ۱۵۰ زنبور عسل این کار را انجام بدهند.

یک مطالعه علمی جامع که ۳۹ مطالعه بین المللی را خلاصه کرده است، پدیده های بیشتری را روشن ساخته است: از ۲۵ تا ۵۰ درصد نشستن روی گل ها توسط زنبورها نه، بلکه توسط حشرات دیگری مانند مگس، قانغوزک، مورچه، شاپرک و پروانه صورت می گیرد. مطالعه دیگری اهمیت این گرده افشان های «غیر زنبور» را تأیید کرده است.

زنبورهای زرد در برابر آفات و شاید حتی ضد سرطان کمک می کنند.

هیچ تابستانی بدون زنبورهای زرد آزار دهنده وجود ندارد. چه شیرین و چه گوشت، هیچ چیزی از دست آنها در امان نیست و نیش این زنبورها واقعاً دردناک است. ... 6. به همین دلیل است که این زنبورها در کشورهای مانند آلمان تحت حفاظت قرار دارند.

خانواده زنبورهای زرد که زنبورهای بزرگتر سرخ را نیز در بردارد، عمدتاً از شربت شیرین گیاهان و گل ها تغذیه می کنند و به همین دلیل به شیرینی علاقه وافر دارند. از آن است که این نوع زنبور در مقایسه با زنبورهای عسل با مکیدن

شربت گیاهان، انواع مختلفی از گل ها را گرده افشانی می کنند. از سوی دیگر چوچه های این نوع زنبورها به پروتئین حیوانی نیاز دارند و با حشرات کوچکتری تغذیه می شوند به همین دلیل به گوشت و مواد مشابه علاقه دارند. ناگفته نماند که زهر زنبور های زرد در طبابت نیز مورد استفاده قرار دارد، زیرا این زهر در برابر انواع باکتری ها، سمارق ها و مخمر ها مؤثر است. زهر یک گونه خاص زنبورهای زرد حتی در برابر سرطان جگر می تواند کمک کند. اما پشه ها چه فایده ای دارند؟

پشه ها می توانند واقعاً آزاردهنده باشند، همین طور نیست؟ نه! ... 5. اما تنها یکی از خانواده های پشه ها ما انسان ها را نیش می زنند، در حالی که تنها در آلمان جمعاً ۲۸ خانواده مختلف پشه ها وجود دارد.

حتی پشه های گزنده نیز عمدتاً از شهد و شرابت گیاهان تغذیه می کنند و به این ترتیب در گرده افشانی گل ها و گیاهان سهم دارند. تنها پشه های ماده به خون ما نیاز دارند، زیرا پروتئین برای بالغ شدن تخم های شان بسیار اهمیت دارد.

جای شک نیست که پشه ها می توانند بیماری های خطرناکی را منتقل کنند، اما آنها ضمناً منبع مهم غذایی برای جانوران دیگری مانند پرندگان یا ماهی ها نیز اند. طور مثال بدون پشه، ماهی خوشمزه قزل آلا کمتر می بود.

... 1. تقریباً هیچ کاکائوی وجود نمی داشت، زیرا در قدم اول پشه های بسیار کوچک گزنده اند که شیره گل های بسیار کوچک میوه کاکائو را می مکند. در فقدان همین پشه ها، قفسه های شیرینی باب سوپرمارکت ها خلاء بزرگی می داشت.

واژه ها

گردافشانی = گرده افشانی *gardafšāni* “опыление”

قانعوزک *qānquzak* “жук”

شیره *šire* “сок”, “сироп”

شهد *šahd* “нектар”

گرده *garde* “пыльца”

نر *nar* “мужской”, “относящийся к мужскому полу”

چسبیدن *časbīdan* “прилипать, приклеиваться”

خزیدن *xazīdan* “ползти”

اجزای مادگی *ajzā-ye mādegi* “женские компоненты”
 بارور شدن *bārvar šodan* “приносить плоды, плодоносить”
 تولید ناخالص داخلی *towlid -e nāxāles-e dāxeli* “валовой внутренний продукт (ВВП)”
 حاصل *hāsel* “урожай” *hāselat* *мн. ом*
 پیمانہ *peymāne* “мера”
 شاپرک *šāperak* “мотылек”
 آفات *āfāt* *с. -х* *мн. ом* آفت *āfat* “паразит, вредитель”
 در امان بودن *dar amān budan* “быть в безопасности”
 وافر *vāfer* “огромный, громадный”
 چوچه = جوجه *juje* *зд.* “личинка”
 سمارق *samāroq* “грибок”
 مخمر *moxamma(e)r* “дрожжи”
 بالغ شدن *bāleq šodan* “достигать зрелости”
 قزل آلا *māhi-ye qezelālā* “форель”
 فقدان *feqdān* “нехватка”, “отсутствие”
 خلاء *xalā* “пустота”

توضیحات

1. زنبور زرد *zambur-e asal* “пчела”; زنبور عسل *zambur*; زنبور سرخ *zambur-e sorx* “шмель”; *zard* “oca”;
2. *ce sir-e yax, ce gust, ciz-i az das tanha dar aman nist* “Холодное ли молоко, мясо ли, ничто не находится в безопасности”
 چه...چه...چه *če...če...* “как...так и...”; “...ли... ли” относятся к парным союзам
 شما چه بخواهید چه نخواهید باید این کار را انجام دهید *šomā če bexāhid če nahāhid bāyad in kār rā anjām dehid* “Хотите ли, не хотите, а работу надо сделать”.

دستور

Способы синтаксического выделения второстепенных членов предложения

В персидском языке существуют различные способы выделения членов предложения как самостоятельно, так и с зависимыми от них словами.

Инверсия -это такое расположение членов предложения, при котором для большей выразительности нарушается обычный (прямой) порядок. Нарушение порядка слов сопровождается изменением интонации.

Известно, что в персидском языке порядок слов относительно твердый, поэтому его изменение служит важным средством для выражения нужных смысловых и эмоциональных оттенков.

Инверсия (واژگونی *vāžeguni*) относится к числу стилистических приемов и более свойственна разговорной и стихотворной речи. Она широко используется в языке художественной литературы как средство оживления речи и придания ей большей эмоциональной окрашенности. При инверсии наблюдается смещение членов предложения с их обычных позиций.

Выделяют следующие случаи инверсии: 1) **прямое дополнение после сказуемого** — بنده خیلی دیدم اشخاصی را که متاسفانه پول مملکت را *bande xeyli didam ašxās-i-rā-ke motaassefāne pul-e tamlakat-rā bordana dar xārej...* “Я много видел лиц, которые, к сожалению, увезли за границу государственные деньги...”; 2) **обстоятельство места или косвенное дополнение** ставится после глагола-сказуемого: رفتَم پیش پزشک *raftam piš-e pezešk* (вместо پیش رفتَم *piš-e pezešk raftam*) “Я отправился к врачу”; خسته و به هیچ نتیجه نرسیده برگشتم خانه *xaste va be hič natije naraside bargāštam xāne* (вместо به خانه برگشتم *be xāne bargāštam*) “Усталый, не добившись никакого результата, я возвратился домой”; سوال کنید از این مرد *soāl konid az in mard* (вместо از این مرد سوال کنید *az in mard soāl konid*) “Спросите у этого мужчины”; چند روز نشسته بودم منزل

čand ruz nešaste budam manzel (вместо *منزل نشسته بودم* *čand ruz dar manzel nešaste budam*) “Несколько дней я просидел дома”.

3) **прямое дополнение перед подлежащим** *سکنه آبادان را اهالی sakane-ye ābādān-rā ahāli-ye šahrhā-ye moxtalef-e Irān taškil midehand* “Население Абадана составляют жители разных городов Ирана”.

Цель **обособления** заключается в смысловом и интонационном выделении второстепенных членов. Обособленные члены уточняют высказываемую мысль, вносят в предложение необходимую экспрессивную окраску.

Для обособления второстепенных членов предложения в зависимости от того, какими частями речи они выражаются и к каким членам предложения относятся, используются различные грамматические средства — выделительный артикль, местоименные энклитики, особое построение словосочетаний и предложений.

1. **Обособление приименных дополнений и определений**, выраженных существительными и личными местоимениями, осуществляется с помощью особой грамматической конструкции: выделяемое слово (или словосочетание) ставится впереди всего предложения, а вместо него при подчиняющем члене предложения употребляется соответствующее энклитическое местоимение, которое соотносительно с выделяемым словом (словосочетанием) и повторяет его. После обособленного члена возникает пауза: *اسب قيمتش گران است asb qeymat-aš gerān ast* “Цена лошади (букв. Лошадь, цена ее) высока”. Это же предложение могло бы иметь обычное построение: *قیمت اسب گران است qeymat-e asb gerān ast*, но в этом случае слово *اسب asb* не было бы выделено.

2. **Обособление постпозитивных определений**, выраженных прилагательными, достигается путем постановки выделительного артикля после определяемого слова: *مردی عاقل mard-i aqel* “какой-то умный мужчина”, *کتابی جالب ketab-i jāleb* “интересная книга” и т.д. В данных примерах артикль выполняет свою обычную выделительную функцию, сообщая именам значение

неопределенности. Но в обычных условиях он должен употребляться после определения, а не после определяемого существительного. Употребляясь непосредственно после имени, артикль создает необходимость возникновения паузы: **وی طبعی** *vey tab'-i naarām dāšt* “У него был беспокойный характер”; **او نویسنده ای توانا بود...** *u nevisande-i tavānā bud...* “Он был крупным писателем...”.

В тех случаях, когда постпозитивное определение относится к именной части составного сказуемого, его в целях выделения ставят после глагольной части, а после предикативного члена употребляют выделительный артикль: **تهران شهری است قدیم** *tehrān šahr-i-st qadim* “Тегеран — город древний”; **او مردی بود نیرومند** *u mard-i bud nirumand* “Он был человеком сильным”; **دوستانم اشخاصی هستند ساده** *dustān-am ašxās-i hastand sāde* “Мои друзья — люди простые”. В результате такой перестановки достигается еще большее выделение предикативной части сказуемого, а обособление переходит в инверсию.

تمرینات

تمرین 1. Переведите следующие предложения, используя инверсию и обособление.

1. Успех этого мероприятия зависит от его правильной организации.
2. Большинство учеников этой школы составляют жители соседнего района.
3. Он опоздал, и его отправили к директору.
4. Мой завтрак состоял из чашки кофе и кусочка сыра.
5. Жена дяди заболела.
6. У меня сильно заболела голова.
7. Несколько дней я просидел дома
8. Это предложение связано с новым грамматическим правилом

تمرین 2. Прочтите предложения и определите способы выделения второстепенных членов предложения.

1. پس رفتم به چاه و دلو اشاره کردم و با لکنت گفتم

2. ناصرجون، امروز می ریم به یک مغازه قالی فروشی
 3. مادرش حرفی نزد، انگار چیزی نشینده است.
 4. خانه ها روی هم خوابیده بودند، بی حالت و نیمه ویران.
 5. می خواست کسی را بیابد از او بپرسد که شهر را چه شده است.
 6. مرد ژاپنی نگاهی به من کرد و لبخند زد.
 7. کودکی سه ساله در وضعیتی ناگوار گرفتار شد.
 8. این کار را آنها انجام دادند
 9. دیگر نبخشیم هرگز به هیچ خال ابرویی سمرقند و بخارا را.
- چشم بادامی های ترکمن «چشم غزالی»هایی را که بافته اند، از دیوارهای آجری می آویزند و زمین خاکی را با چشم غزال می پوشانند.
- تمرین 3. متن را بخوانید. شش جمله از متن زیر حذف شده است. از میان جمله های A-F گزینه درست را انتخاب کنید که متناسب با شکاف باشد .**

A	وقتی آنها روی گل می نشینند، گرده نر گل به بدن آنها می چسبد.
B	اما یک مطالعه علمی نشان داد که ما نباید تنها به این زنبور ها متکی باشیم.
C	همچنان بدون پشه نمی توانستیم هیچ محصول شکلاتی داشته باشیم.
D	اما به همان اندازه ای که ما این حشره اذیت کننده را نفرین می کنیم، به همان اندازه آنها برای ما مهم اند.
E	زیرا باید گفت: «پشه های که ما انسان ها را می گزند، می توانند واقعا آزاردهنده باشند.»
F	ارزش بازاری محصولاتی که در نتیجه کار حشرات گرده افشان تولید می شوند، سالانه بر ۵۰۰ میلیارد یورو بالغ می گردد.

تمرین 4. پاسخ سوالهای زیر بدهید:

1. اگر حشرات نمی بودند، چه چیزی رخ میداد؟
2. چه حشرات گرده افشان میدانید؟
3. چه نوع گرده افشانی میدانید؟
4. فرق بین دو نوع گرده افشانی از چه عبارت است؟
5. میان حاصلات جهانی و موجودیت گرده افشان های پرنده و خرنده چه ارتباطی است؟
6. چرا فقط به زنبور عسل نباید احتیاج نداشته باشیم؟

7. چرا زنبورهای زرد در بعضی کشورها تحت حفاظت است؟
8. چرا زنبورهای سرخ به گوشت و مواد مشابه نیاز دارند.
9. زهر زنبورهای زرد چه فوایدی دارد؟
10. پشه ها چه فایده ای و مضرات دارند؟

تمرین 5. به واژه های زیر مترادفات پیدا نمایید:

خوشمزه - مکان - ارزش بازاری - حاصل - پیمانه - نیاز داشتن - آفات -
 وافر - تغذیه کردن - زهر - طبابت - بالغ شدن - منبع - فقدان - خلاء

تمرین 6. از روسی به فارسی ترجمه کنید:

1. Кровь человека нужна только самкам комаров, поскольку для созревания их яиц необходим белок.
2. Обостряющиеся проблемы продовольственной безопасности, приводят к конфликтам и отсутствию возможностей для жителей страны.
3. Он проявляет большой интерес к изучению жизни насекомых.
4. Комары могут стать причиной распространения опасных заболеваний.
5. От различных насекомых есть и польза и вред.
6. Яд некоторых ос и пчел эффективен против бактерий, грибов, дрожжей и даже некоторых видов рака.
7. Пчелы и другие насекомые играют большую роль в опылении многих видов растений
8. Если бы не было комаров не было бы и шоколада.
9. Летающие и ползающие насекомые – опылители очень важны для выращивания овощей и фруктов.

تمرین 7. از روی موضوعات زیر صحبت نمایید:

1. غیر از فوایدی که در متن در باره آن گفته شد چه سود های دیگری خسرات می دانید؟
2. یک چیزی دیگر نام ببرید که سود و زیان دارد.
3. چند ضرب المثل در باره سود و ضرر پیدا نموده در باره آنها صحبت کنید

تمرین 8. به متن ضبط شده گوش بدهید و تمرینات زیر را انجام نمایید:

تمرین اول. موضوعاتی که مربوط به متن میباشند نام ببرید. موضوعات مناسب به ترتیب جا بجا نمایید. دو موضوع اضافی وجود دارد که نیازی به استفاده از آنها ندارید.

(A) وزن آب

(B) اشکال مختلف آب

(C) اهمیت آب برای بدن انسان

(D) توانایی آب برای حل کردن تقریباً هر چیزی

(E) خواص منحصر به فرد آب

(F) صدای آب برای افزایش تمرکز و آرامش

تمرین دوم. برای سوال های I-Y جواب مناسبی را از میان گزینه های A B C انتخاب نمایید

I. چرا آب میتواند به سطحی بچسبد

(A) چون کشش سطحی بالایی دارد

(B) چون کشش سطحی بالایی دارد

(C) چون

II. چه چیز از یخ زدن کامل آب جلوگیری می کند

(A) کشش سطحی بالا

(B) وزن آب

(C) کشش سطحی بالا

III. چگالی آب چقدر از هوا بیشتر است؟

(A) چگالی آب و هوا یکسان است

(B) حدود ۸۰۰ برابر

(C) هوا از آب متراکم تر است

IV. بسته به چه چیز آب اشکال مختلفی میگیرد؟

(A) مربوط به دما

(B) وابسته به فشار

(C) بسته به دما و فشار

Y. پلاسما یعنی چیست؟

(A) پرانرژی ترین شکل آب است

(B) یخ است که ساختار کریستالی ندارد.

(C) آبی است که زیر دمای انجماد، یخ نمی‌زند

تمرین سوم. جا های خالی را پر کنید:

1. کم‌آبی می‌تواند منجر به ...، ... و ... شود.
2. ... درصد وزن بدن ما از آب تشکیل می‌شود.
3. آب فوق سرد، آبی است که زیر دمای ...، یخ نمی‌زند و شکل ... دارد.
4. یخ آمورف شکلی از یخ است که ساختار ... ندارد.
5. با ... غذا و حرکت دادن آن در سیستم ...، به ... غذا کمک می‌کند.
6. آب به تنظیم ... بدن، روان‌کاری ... و دفع ... بدن کمک به‌سزایی می‌کند.
7. اشکال دیگر آب که کمتر شنتخته شده است عبارتند از : ...، ... و
8. شکل رایج آب عبارت‌اند از ...، ... و

تمرین چهارم. جملات درست (+) و نادرست (-) را مشخص نمایید.

1	سه شکل رایج آب عبارت‌اند از پلاسما، آب فوق سرد و یخ بی‌شکل
2	پلاسما شکل آب است و فقط تحت شرایط خاصی مانند رعدوبرق رخ می‌دهد.
3	آب فوق سرد، آبی است که فقط شکل مایع دارد
4	یخ آمورف شکلی از یخ است که ساختار کریستالی دارد.
5	آب صرف نظر از دما و فشار می‌تواند در اشکال مختلفی وجود داشته باشد.
6	آب سبک و سیال به نظر می‌رسد اما متراکم است.
7	هوا از آب چگالی تر است.
8	لایه عایق روی سطح آب از یخ زدن کامل آن‌ها جلوگیری می‌کند

واژه نامه

ا

- آزمایشگاهی *āzmayešgāhi* “лабораторный”
آسیب‌پذیر *āsibpazir* “уязвимый”
آفات *āfāt* *mn.om* آفت *āfat* *c.-x* “паразит, вредитель”
آلاینده *ālāyande* “загрязнение”
آلودگی *āludegi* “загрязненность”
آمار *āmār* “статистика”
ابتلا *ebtela* “заболевание”
اجزای مادگی *ajzā-ye mādegi* “женские компоненты”
اختصاص دادن *extesās dādan* “посвящать”
ادویه *adviye* *mn.c. om* دوا “пряность”
به ازای *be ezā-yi* *izaḡ. prelog* “взамен”
برقی *ezāre-ye barqi* “электропила”
ازدحام *ezdehām* “скопление народа, толпа”
اوزن *ozon* “озон”
استحکام *estehkām* “укрепление”
استقبال *esteqbāl*: مورد استقبال قرار گرفتن *mowred-e esteqbāl qarār gereftan* “приветствоваться, приниматься”
به شکل استوانه *be šekle ostovāne-yi* “цилиндрической формы”

اشباع *ešbā* “насыщение”
 اشباع چربی‌های *čarbhā-ye ešbā* “насыщенные жиры”
 اضطراب *ezterāb* “волнение, беспокойство”
 اغراق *eqrāq* “преувеличение”
 التهاب *eltehāb* “воспаление”
 الگو *algu* “шаблон, схема действий”
 اندام *andām* “орган” (человека)
 انتشار *entešār* “распространение”
 انسان‌های اولیه *ensānhā-ye avvaliye* “первобытные люди”
 انگار *engār* “как будто”, “словно”
 امان بودن در *dar amān budan* “быть в безопасности”
 امکان‌پذیر *emkānpazīr* “возможный”
 امنیت *amniyat* “безопасность”
 انبوه *ambuh* “масса”, “массовый”
 انتشار *entešār* “распространение”

ب

بارور شدن *bārvar šodan* “приносить плоды, плодоносить”
 بالقوه *belqovve* “потенциальный”; *xatarāt-e belqovve* “потенциальные угрозы”
 آوردن *bār āvardan* “воспитывать”, “обучать”
 بازرسی *bāzrasi* “расследование”
 بازیافت *bāzyāft* “переработка”
 بالغ شدن *bāleq šodan* “достигать зрелости”
 برآورده کردن *barāvorde kardan* “осуществлять, исполнять”
 برتری *bartari* “превосходство”
 برخلاف *bar xelāf-e* “кроме”
 بدو *badv* “начало”
 برش *boreš* “ломать, кусок”
 عرضی *bores-e arzi* “поперечное сечение”
 بروز *boruz* “проявление”, “появление”

داشتن بستگی *bastegi dāštan* “зависеть”, “быть связанным” (с чем-л.)
 بسزا *besazā* “достойный, заслуженный”
 بشر *bašar* “человечество”
 بقایا *baqāyā* мн.ч. от بقیه *baqiye* “остатки, останки”
 بلایا *balāyā* мн.ч. от بلیه *baliye* “бедствие, несчастье”
 به ناگزیر *benāgozīr* “неизбежно”
 بند *band* “верёвка”
 به ندرت *benodrat* “редко”
 بنک دار *bonakdār* “оптовый торговец продовольственными товарами”
 بقایا *baqāyā* мн.ч. от بقیه *baqiye* “остатки, останки”
 بور کردن *bur kardan* зд. “обесцвечивать”
 بی سابقه *bisābeqe* “беспредтендентный”
 بیماریزا *bimārizā* “патогенный”
 بین *beyn*: از بین بردن *az beyn bordan* “искоренять, уничтожать”

پ

پاتیل *patil* “большой медный котел”
 پایش *pāyeš* “наблюдение”, “мониторинг”
 پرز *porz* “волос, пушок”
 پر شیب *poršib* “крутой, с крутым спуском”
 پفک *pofak* “суфле”
 پهپاد *pahpād* “БПЛА - беспилотник”
 پوسدن *pusidan* “гнить”
 پیاده روی *piyāderavi* “пешие прогулки”
 پیامد *peyāmad* “последствие”
 پیش دبستانی *pišdabestāni* “дошкольный”
 پیروی کردن *peyravi kardan* “следовать”, “придерживаться”
 پیشگیرانه *pišgirāne* “предупреждающий, предотвращающий”
 پیمانہ *peymāne* “мера”

ت

- tajziye “разложение”, “распад”
- tajassom-e fazā-yi “пространственная визуализация”
- taxallof “нарушение” (правила, закона)
- taxliye “эвакуация”, “извлечение”
- toxmdān “яичник”
- tadvin “разработка”; tadvin-e siyāsathā-ye hefāzati-ye monāseb “разработка соответствующей политики защиты”
- tadāxol “вмешательство”
- tashilāt “помощь, содействие”
- tarjih dādan “предпочитать”
- tasri’ kardan “ускорять”
- tašāboh “сходство”
- tašrih “объяснение, разъяснение”
- tasfiye kardan “очищать”
- tasvib kardan “утверждать, одобрять”
- ta’ādol “равновесие”, “сбалансированность”
- ta’āmol “взаимодействие”
- ta’im dādan “обобщать”
- taqziye: raftarha-ye taqziye “пищевое поведение”; anjoman-e taqziye “ассоциация питания”
- tafkik “разделение”
- taqaddos “святость”
- takāmol peydā kardan “совершенствоваться”, “развиваться”
- ru be takamol “развивающийся”, “совершенствующийся”
- tamāyol “желание”, “охота”
- tanzim kardan “устраивать”, “организовывать”, “обустривать”

تمرینات تنفسی *tamrināt-e tanaffosi* “дыхательные упражнения”
 تنقلاّت *tanaqqolāt* “сладости”, “десерт”
 توقف *tavaqqof* “остановка, приостановление”
 تولید ناخالص داخلی *towlid -e nāxāles-e dāxeli* “валовой внутренний продукт (ВВП)”
 توهّم *tavahhom* “заблуждение”

ج

جاداری *jādāri* “просторный”
 جایگزین کردن *jāygozin kardan* “заменять”
 جدی نگرفتن *jeddi nagereftan* “не принимать всерьез”
 جذابیت *jazzābiyat* “притягательность”
 جلوگیری *jelowgiri* “предотвращение”
 جمجمه *jomjome* “череп”
 جور در آمدن *jur dar āmadan* разг. “подходить, соответствовать”
 جیوه *jive* “ртуть”

چ

چاقی *čāqi* “полнота, тучность”
 چانه زنی *čānezani* “торговаться” (т.е. сбивать цену)
 چسب *časb* “клей”
 چسباندن *časbāndan* “приклеивать”
 چسبیدن *časbīdan* “прилипнуть, приклеиваться”
 چوچه = جوجه *juje* зд. “личинка”
 جوهر *jowhar* “чернила”
 چین خوردگی *činxordegi* “морщинистость”

ح

حاصلات *hāselāt* мн. от حاصل *hāsel* “урожай”
 انگور حبه *habbe-ye angur* “виноградина”
 حبوبات *hobubāt* “бобовые”
 حد *hadd*: بیش از حد *biš az hadd* “чрезмерный”

حريم *harim* “предел, граница”; حريم شخصی *harim-e šaxsi* “личное пространство”

حسگر *hessgar* “датчик”

حقایق *haqāyeq* *мн.ч. от* حقیقت *haqiqat* “истина, правда”

حیات وحش *hayāt-e vahš* “дикая природа”

خ

خزیدن *xazidan* “ползти”

خلاء *xalā* “пустота”

خواستار ... شدن *xāstār-e ... šodan* “требовать”

خودآگاهی *xodāgāhi* “самосознание”

خوشه *xiše* “гроздь”

د

داده *dāde* “данные”

دارچین *dārčīn* “корица”

دچار شدن *dočār šodan* “подвергнуться чему-л.”

درختکاری *deraxtkāri* “высадка деревьев”

درگیر شدن *dargir šodan* “задействоваться, использоваться”

دغدغه *daqdaqe* “тревога, беспокойство”, “страх, смущение”

دفع *daf* “устранение”, “утилизация”

دلبستگی *delbastegi* “привязанность”

دکه *dakke* = دکان

دنبال *dombāl*: به دنبال *be dombāl-e* *изаф. предлог* “вслед за”

دوربین‌های تله‌ای *durbinhā-ye tale-yi* “камеры-ловушки”

ذ

ذوب یخ‌های *zowb-e yaxhā* “таяние льдов”

ر

رایحه *rāyehe* “запах, аромат”

رحم *raham* “матка”

رخت *raxt* “бельё”

ردیابی *radyābi* “отслеживание”

رصد کردن *rasad kardan* “наблюдать”

رضایت بخش *rezāyatbaxš* “удовлетворительный”

رعایت *re'āyat* “соблюдение”

رقم خوردن *raqam xordan* “произойти, случиться”

رمز *ramz* “секрет”

رمزگشایی *ramzgošāyi* “расшифровка”

روانه شدن *ravāne šodan* “отправляться”, “направляться”

روند *ravand* “процесс”

روده بزرگ *rude-ye bozorg* “толстая кишка”

رویداد *ruydād* “случай”

رویکرد کارآمد *ruykard-e kārāmad* “эффективный подход”

رهگذر *rahgozar* “прохожий”

ز

زایمان *zāyeman* “роды”

زائد *zāyed* “ненужный”, “излишний”

زباله *zobāle* “мусор, отходы”

زمره *zomre* “категория, класс, группа”

زایمان *zāyeman* “роды”

زائد *zāyed* “ненужный”, “излишний”

س

ساقه *sāqe* “стебель”

سبک زندگی *sabk-e zengegi* “образ жизни”

سختگیرانه *saxtgirāne* “требовательно”

سر به سر بردن *sar: be sar bordan* “жить, проживать, находиться”

سرب *sorb* “свинец”

سرسخت بودن *sarsaxt budan* “быть упрямым”, “быть стойким”, “быть выносливым”

سرگیجه *sargije* “головокружение”
 سریشم *serišom* “клей”
 سرطان *saratān* “рак”
 سرک کشیدن *sarak kešidan* разг. “подглядывать, подсматривать”
 سرگرم کردن *sargarm kardan* “развлекать, занимать, увлекать”
 سطحی *sathi* “поверхностный”, “неглубокий”
 سلول *sel(l)ul* “клетка” биол
 سمارق *samāroq* “грибок”
 سمی *sammi* “вредный, ядовитый”
 سنين *senin* *من سنه* *sane* “год”
 سوخت *suxt* “топливо”
 سرو کردن *serv kardan* “предлагать, подавать”
 سوغات *sowqat* “сувенир”
 سیستم ایمنی بدن *sistem-e iman-e badani* “имунная система”

ش

شاپرک *šāperak* “мотылек”
 شش ضلعی *šešzel'i* “шестиугольник”
 شعار *še'ār* “лозунг”
 شهد *šahd* “нектар”
 شیر *šire* “сок”, “сироп”
 شیوع داشتن *šiyo' dāštan* “быть распространенным”

ص

صخره‌های مرجانی *so(a)xre-hā-ye marjāni* “коралловые рифы”
 صندلی سرنشین *sandali-ye sarnešin* “пассажирское сиденье”

ع

عاج *āj* “слоновая кость”
 عاطفی *ātefi* “эмоциональный”
 عذاب وجدان *azāb-e vejdān* “муки совести”
 عرضه کردن *arze kardan* “предлагать (товар)”

عريض ariz “широкий”

عقیده aqide “мнение”

عکس العمل akc-ol-amal “реакция” (на что-л.)

عملکرد amalkard “действие, функция”

عنابیه enabiye “радужная оболочка”

عواقب avāqeb мн.ч. от عاقبت ‘āqebat “последствие”

از عهدہ بر آمدن az ‘ohde bar-āmadan “справляться с чем-либо”, “осиливать что-либо”

عیوب oyub мн.ч. от عیب eyb “недостаток”, “порок”

غ

غده qodde “железа”

غریبه qaribe “чужой, посторонний человек”

غفلت qeflat “небрежность”, “пренебрежение”

غلات کامل qallāt-e kāmēl “цельнозерновые злаки”

غیر کلامی qeyr-e kalāmi “невербальный”

غیر معمول qeyr-e ma’tul “необычный”

ف

فزاينده fazāyande “увеличивающийся”, “растущий”

فضای مجازی fazā-ye majāzi “виртуальное пространство”

فقدان feqdān “отсутствие”, “нехватка”

فناوری fanāvāri “технология”

ق

قانعوزک qānquzak “жук”

قاب qāb “рама”

قطر qotr “диаметр”

قطع درختان qat’-e deraxtān “вырубка деревьев”

ک

کادمیوم kādiyom “кадмий”

کار آیی *kārāyi* “эффективный”
 کرفس *karafs* “сельдерей”
 کسبه *kasabe* “мелкий торговец”
 کشف *kašf* “открытие, исследование, изучение”
 کشک *kašk* “сушеное кислое молоко”
 کلیه *kolye* “почка”
 کمبود *kambud* “недостаток”
 کنار گذاشتن *kenār gozāštan* “откладывать”
 کهنسالی *kohansali* “пожилой, престарелый возраст”

گ

گردافشانی = گرده افشانی *gardafšāni* “опыление”
 گرده *garde* “пыльца”
 گرمابه *garmābe* “баня”
 گوشخراش *gušxarāš* “оглушительный”
 گیاهخواری *giyāh-xori* “вегетарианство”
 گیج کننده *gijkonnde* “потрясающий, ошеломляющий”

ل

لثه *la(e)sse* “десна”
 لوز المعده *lowzolma'de* “поджелудочная железа”

م

ماده *māde* “вещество”
 قزل آلا ماهی *māhi-ye qezelālā* “форель”
 مبتنی (بر) *mobtani bar* “основанный”
 متعددی *mota'addi* “многочисленный”
 متکی بودن *mottaki budan* “опираться, основываться”
 متمادی *motamādi* “продолжительный”
 مدام *modām* “постоянно, всегда”
 محموله *mahmule* “груз”

مجازی *majāzi* “виртуальный”
 مجتمع *mojtama*’ “комплекс”
 مجهز به *mojahhaz be* “оснащенный”
 محقق *mohaqqeq* “исследователь”
 محروم *mahrūm* “лишенный”
 محیط زیست *mohit-e zist* “среда обитания”
 مخمر *moxamma(e)r* “дрожжи”
 مدیریت استرس *modiriyat -e stres* “управление стрессом”
 مدل سازی *modelsāzi* “моделирование”
 مذموم *mazmūm* “осуждаемый, заслуживающий порицания”
 مراقبت کردن *morāqebat kardan* “заботиться, опекать”
 مرتفع *mortafe*’ “высокий”
 مردمک *mardomak* “зрачок”
 مرگبار *margbār* “смертельный”
 مرمت *morammāt* “ремонт”
 مزایا *mazāyā* мн.ч. от مزیت *maziyaayat* “преимущество”
 مزمن *mozmen* “хронический”
 مستقر شدن *mostaqar(r) sodan* “располагаться, размещаться”
 مسلم است *mosallam ast* “несомненно...”
 مسن *mosen(n)* “пожилой”
 مشاوره حرفه‌ای *mošāvere-ye herfe-yi* “профессиональные консультации”
 مشخصه *mošaxasse* “отличительные особенности, черты”
 مشهود *mašhud* “очевидный, ясный”
 در معرض...گرفتن قرار *dar ma'raz-e ... qarār gereftan* “подвергаться чему-л.”
 معضل *mo'zel* “трудный, затруднительный, сложный”
 معلول *ma'lul* “инвалид”
 مصالح *masaleh* “необходимое, все, что необходимо (для какой-либо работы)”

مضر *mozer* “вредный, не полезный”
 مقتدر *moqtader* “сильный, могучий”, “умелый, способный”
 ملزومات *malzumat* “необходимые предметы, все необходимое”
 مملو *tamlow* “полный, переполненный”
 مناسک *manāsek* *мн.ч. от* منسک *mansak* “ритуал, обычай”
 منحصر به *monhaser be* “свойственный исключительно (кому-чему л.)”, “относящийся исключительно к...”
 شدن منجر *monjar šodan* “приводить к чему-л.”, “завершаться чем-л.”
 کردن ممنوع *tamnu' kardan* “запрещать”
 منتقله از طریق آب *montaqele az tariq-e āb* “передаваемый через воду”
 منشور مثلث القلعه *mansur –e sols-ol-qāyede* “треугольная призма”
 منقسم *monqasem* “разделенный, поделенный”
 مواد آلی *mavād-e āli* “органические материалы”
 مواد لبنی *mavād –e labani* “молочные продукты”
 مواظبت *movāzebat* “забота”
 موثر *moasser* “эффективный”
 شدن موجب ... *towjeb... šodan* “служить, стать причиной чего-либо”
 مهد *mahad* “колыбель”; مهد کودک *mahad-e kudak* “детский сад”
 در میان بودن *dar miyān budan* “существовать, наличествовать”;
 میزان *mizān* “уровень”, “количество”
 مهیج *mohayeyej* “возбуждающий”
 میله *mile* “прут, стержень”

ن

ناشی از *nāši az* “вытекающий из”, “исходящий из”
 نامتعارف *nāmota 'āref* “нетрадиционный”
 نامطلوب *nāmatlub* “нежелательный”, “негативный”
 ناهنجاری *nāhanjāri* *зδ.* “аномалия”
 نحو *nahv* “образ”, “способ”, “характер”

نار *nar* “мужской”, “относящийся к мужскому полу”
 نظافت *nazāfat* “чистота”, “уборка дома”
 به نفع *be naf’-e* “в интересах, в пользу”
 نقش *naqš* “узор” *من.چ. نقش* *noquš*
 نگران بودن *negarān budan* “беспокоиться, тревожиться, волноваться”
 نمایشگر *netāyešgar* “экран”, “монитор”
 نمکین *namakin* = نمکی *namaki* “соленый”
 نمونه برداری *netunebardāri* “сбор образцов”
 نوشابه های گازدار *nušābehā-ye gāzdār* “газированные напитки”
 نبات = نوات “кристаллический сахар”
 نیم کره *nimkore* “полушарие”

و

وافر *vāfer* “огромный, громадный”
 واکاوی کردن *vākāvi kardan* 3d. “анализировать”
 واقع بین *vāqe’bīn* “реалист”
 واقعیت *vāqe’yat* “факт”
 ورقه *varaqe* “лист”
 وقت گیر *vaqtgir* “занимающий много времени”
 وقوع *voqu* “возникновение”

ه

هشدار *hošdār* “предупреждение”
 همایش *hamāyeš* “конференция”
 همدلی *hamdeli* “эмпатия”, “сочувствие”

Список использованной литературы

На узбекском языке

1. Fors tili. A. Quronbekov, A. Vohidov, T. Ziyayeva. 1 kurs uchun darslik. –Toshkent, 2007.
2. Fors tili. A. Quronbekov, A. Vohidov, T. Ziyayeva. 2 kurs uchun darslik X/T «PRINT – EKSPRESS SERVIS»; –Toshkent, 2009.
3. Fors tili. M. Abdusamanov. «Sharq», –Toshkent, 2007.

На русском языке

Е.Л.Гладкова. Учебник персидского языка.- Москва, «Муравей-Гайд», 1999

На персидском языке

1. علی بلوکباشی. از ایران چه می دانیم/ ۳۱. جامعه ایلی در ایران. ص. ۵۷، ۶۰
2. محمد باقر میرزایی جصاریان. خواندن و درک مطالب متون فارسی برای فارسی آموزان سطح میانه. دانشگاه بین المللی امام خمینی (ر ه)
3. موسسه کیهان؛ تهران؛ سال بیست و دوم؛ شماره 8؛ شماره پی در پی 345 ؛ خرداد 1387 ؛ ص 36 - 37 .

Интернет- сайты

1. <https://mivery.co>
2. <https://article.tebyan.net>
3. <https://www.dw.com>

4. <http://www.farya.com/id/5>
5. <http://kareamali.blogfa.com/post-912.aspx>
6. <https://www.kolahgiss.ir>
7. <https://swn.af/archive/>
8. <https://ana.ir/fa/news/>

